

GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLELET

⊕ HIT ⊕ LÉLEK ⊕ ÉRTÉK A GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLE MAGAZINJA

FÖLTÁMADT KRISZTUS!

GÖRÖGKATOLIKUS
SZEMLELET
SZERKESZTŐSÉGE
V. ÉVFOLYAM 1. szám
2018. TAVASZ

Ára: 600 Ft

nka

KÉSZÜLT A
NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
TÁMOGATÁSÁVAL

ÁPRILIS

1. V	⊕ HÚSVÉT – Jézus Krisztus feltámadása	
2. H	+ Fényes hétfő	<i>Szabad hét</i>
3. K	+ Fényes kedd	
4. Sz	+ Fényes szerda	
5. Cs	+ Fényes csütörtök	
6. P	+ Fényes péntek	
7. Szo	+ Fényes szombat	
8. V	+ Tamás-vasárnap – (Heródiön és tsai. apk.) – 1. hang	
9. H	Eupszikhiosz vt.	
10. K	Terenciusz és tsai. vtk.	
11. Sz	Antipász fszvt.	
12. Cs	Bazil hv.	
13. P	Márton fp.	
14. Szo	Arisztarkosz, Pudensz és Trofimosz apk.	
15. V	Kenethozó asszonyok vasárnapja – (Kreszcenz vt.) – 2. hang	
16. H	Agapé és tsai. vtnők	
17. K	Simeon fszvt., Ákos fszvt.	
18. Sz	János szé.	
19. Cs	Pafnutiosz fszvt., János szé.	
20. P	Tivadar szé.	
21. Szo	Januáriusz fszvt. és tsai., Tivadar fszvt.	
22. V	Inszakadt vasárnapja – (Tivadar fp.) – 3. hang	
23. H	+ György nagyvértanú	
24. K	Erzsébet sza. – (Száva vt.)	
25. Sz	+ Az Ötvened közepe – Márk ap., evta.	
26. Cs	Uü. – Bazil fszvt.	
27. P	Uü. – Simon fszvt.	
28. Szo	Uü. – Jázon és Szozipáter apk.	
29. V	Szamariai asszony vasárnapja – Uü. – (A küzikei 9 vt., Memnon szé.) – 4. hang	
30. H	⊕ Uü. – Jakab ap.	

MÁJUS

1. K	Uü. – Jeremiás pr.	
2. Sz	⊕ Az Ötvenedik közép ün. – Atanáz fp.	
3. Cs	Timóteus és Móra vtk.	
4. P	Pelágia vtnő	
5. Szo	Irén vtnő	
6. V	Vakonszületett vasárnapja – (Jób pr.) – 5. hang	
7. H	A Szent Kereszt jeruzsálemi megjelenése	
8. K	+ János ap., evta.	
9. Sz	⊕ Húsvét ünnepzárása – (Izajás pr., Kristóf vt.)	
10. Cs	⊕ Az Úr mennybemenetele – (Simon ap.)	
11. P	+ Uü. – Boldog Hopkó Bazil fszvt. – (Mókiosz fszvt.)	
12. Szo	Uü. – Epifániosz és Germánosz fpk.	
13. V	Az első (nikeai) egyetemes zsinat igaz hitű atyáinak emléke – Uü. – (Glikéria vtnő) – 6. hang	
14. H	Uü. – Izidor vt.	
15. K	Uü. – Nagy Pakhómiosz szé. – (Akhillész fp.)	
16. Sz	Uü. – Tivadar rem.	
17. Cs	Uü. – Andronikosz és Junia apk.	
18. P	⊕ Mennybemenetel ün. – (Péter és tsai. vtk.)	
19. Szo	<i>Halottak emlékezete</i> – (Patrik fszvt. és tsai.)	
20. V	⊕ Pünkösdszombat – A Szentlélek eljövetele – (Thalleosz vt.) – 7. hang	

21. H	⊕ Pünkösdhétfő – A Szentháromság ünnepe	<i>Szabad hét</i>
	– (Bazilioszkos vt.)	
22. K	+ Uü. – Konstantin és Ilona társapk.	
23. Sz	Uü. – Mihály hv. fp.	
24. Cs	Uü. – Simeon rem.	
25. P	+ Uü. – Ker. János pr. fejének III. megtalálása	
26. Szo	⊕ Pünkösöd ün. – (Kárpuz ap.)	

27. V	Mindenszentek vasárnapja – (Helládiosz fszvt.) – 8. hang
28. H	Eutik fszvt. – Apostolfejedelmek, bűnbánati idő kezdete!
29. K	Teodózia vtnő
30. Sz	Izsák szé.
31. Cs	Hermiász vt.

JÚNIUS

1. P	Jusztinosz és tsai. vtk.
2. Szo	Nikéforosz hv. fp.
3. V	Pünkösöd u. 2. vasárnap – Lukillánosz és tsai. vtk. – 1. hang
4. H	Metrofán fp.
5. K	Dorotheosz fszvt.
6. Sz	Visszárion és Hilárion szé.
7. Cs	Teodotosz fszvt.
8. P	⊕ Tivadar nvt. ereklyéinek átvitele
9. Szo	Cirill fp.
10. V	Pünkösöd u. 3. vasárnap – Sándor és tsai. vtk. – (Timóteus fszvt.) – 2. hang
11. H	⊕ Bertalan és Barnabás apk.
12. K	Onufriosz rem., Péter szé.
13. Sz	Akvilina vtnő
14. Cs	Elizeus pr., Metód hv.
15. P	Ámosz pr.
16. Szo	Tikhón fp.
17. V	Pünkösöd u. 4. vasárnap – Mánuel és tsai. vtk. – 3. hang
18. H	Leontin vt.
19. K	⊕ Júdás ap.
20. Sz	Metód fszvt.
21. Cs	Julián vt.
22. P	Özséb fszvt.
23. Szo	Agrippin vtnő
24. V	+ Pünkösöd u. 5. vasárnap – Keresztelő János pr. születése – 4. hang
25. H	Uü. – Febrónia vtnő
26. K	Dávid szé.
27. Sz	Sámson szé.
28. Cs	Círusz és János ingy. orv. vtk.
29. P	⊕ Péter és Pál főapostolok
30. Szo	⊕ A tizenkét apostol

A TE KERESZTED ELŐTT LEBORULUNK, URUNK!

A 2020-as Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus előkészítéseként a missziós kereszt bejárja a Kárpát-medence magyar katolikus egyházmegyéit. Első állomása a Nyíregyházi Egyházmegye volt, ahol március 2. és 19. között kilenc helyszínrre látogatott el.

A három méteret meghaladó tölgyfa kereszt – mely motívumkincsével a honfoglalás korát idézi – bronzborítását Ozsvári Csaba ötvösművész készítette. 2017-ben Ferenc pápa a Vatikánban megáldotta a missziós keresztet, melynek különlegessége, hogy a Szent Kereszt egy darabját és további tizennyolc magyar szent és boldog ereklyéjét is elhelyeztek benne, s ezzel a magyar szentek egyedülálló ereklyetartójává is vált.

A GÖRÖGKATOLIKUS PAPNEVELŐ INTÉZET FELÚJÍTOTT ÉPÜLETÉNEK ÉS
A NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE PÜSPÖKI HIVATALA ÚJ ÉPÜLETÉNEK
MEGÁLDÁSA 2018. FEBRUÁR 10-ÉN

ÁPRILIS

1. V	⊕ HÚSVÉT – Jézus Krisztus feltámadása	
2. H	+ Fényes hétfő	<i>Szabad hét</i>
3. K	+ Fényes kedd	
4. Sz	+ Fényes szerda	
5. Cs	+ Fényes csütörtök	
6. P	+ Fényes péntek	
7. Szo	+ Fényes szombat	
8. V	+ Tamás-vasárnap – (Heródiön és tsai. apk.) – 1. hang	
9. H	Eupszikhiosz vt.	
10. K	Terenciusz és tsai. vtk.	
11. Sz	Antipász fszvt.	
12. Cs	Bazil hv.	
13. P	Márton fp.	
14. Szo	Arisztarkosz, Pudensz és Trofimosz apk.	
15. V	Kenethozó asszonyok vasárnapja – (Kreszcenz vt.) – 2. hang	
16. H	Agapé és tsai. vtnők	
17. K	Simeon fszvt., Ákos fszvt.	
18. Sz	János szé.	
19. Cs	Pafnutiosz fszvt., János szé.	
20. P	Tivadar szé.	
21. Szo	Januáriusz fszvt. és tsai., Tivadar fszvt.	
22. V	Inszakadt vasárnapja – (Tivadar fp.) – 3. hang	
23. H	+ György nagyvértanú	
24. K	Erzsébet sza. – (Száva vt.)	
25. Sz	+ Az Ötvened közepe – Márk ap., evta.	
26. Cs	Uü. – Bazil fszvt.	
27. P	Uü. – Simon fszvt.	
28. Szo	Uü. – Jázon és Szozipáter apk.	
29. V	Szamariai asszony vasárnapja – Uü. – (A küzikei 9 vt., Memnon szé.) – 4. hang	
30. H	⊕ Uü. – Jakab ap.	

MÁJUS

1. K	Uü. – Jeremiás pr.	
2. Sz	⊕ Az Ötvenedik közép ün. – Atanáz fp.	
3. Cs	Timóteus és Móra vtk.	
4. P	Pelágia vtnő	
5. Szo	Irén vtnő	
6. V	Vakonszületett vasárnapja – (Jób pr.) – 5. hang	
7. H	A Szent Kereszt jeruzsálemi megjelenése	
8. K	+ János ap., evta.	
9. Sz	⊕ Húsvét ünnepzárása – (Izajás pr., Kristóf vt.)	
10. Cs	⊕ Az Úr mennybemenetele – (Simon ap.)	
11. P	+ Uü. – Boldog Hopkó Bazil fszvt. – (Mókiosz fszvt.)	
12. Szo	Uü. – Epifániosz és Germánosz fpk.	
13. V	Az első (nikeai) egyetemes zsinat igaz hitű atyáinak emléke – Uü. – (Glikéria vtnő) – 6. hang	
14. H	Uü. – Izidor vt.	
15. K	Uü. – Nagy Pakhómiosz szé. – (Akhillész fp.)	
16. Sz	Uü. – Tivadar rem.	
17. Cs	Uü. – Andronikosz és Junia apk.	
18. P	⊕ Mennybemenetel ün. – (Péter és tsai. vtk.)	
19. Szo	<i>Halottak emlékezete</i> – (Patrik fszvt. és tsai.)	
20. V	⊕ Pünkösdszombat – A Szentlélek eljövetele – (Thalleosz vt.) – 7. hang	

21. H	⊕ Pünkösdhétfő – A Szentháromság ünnepe	<i>Szabad hét</i>
	– (Bazilioszkosz vt.)	
22. K	+ Uü. – Konstantin és Ilona társapk.	
23. Sz	Uü. – Mihály hv. fp.	
24. Cs	Uü. – Simeon rem.	
25. P	+ Uü. – Ker. János pr. fejének III. megtalálása	
26. Szo	⊕ Pünkösöd ün. – (Kárpuz ap.)	

27. V	Mindenszentek vasárnapja – (Helládiosz fszvt.) – 8. hang
28. H	Eutik fszvt. – Apostolfejedelmek, bűnbánati idő kezdete!
29. K	Teodózia vtnő
30. Sz	Izsák szé.
31. Cs	Hermiász vt.

JÚNIUS

1. P	Jusztinosz és tsai. vtk.
2. Szo	Nikéforosz hv. fp.
3. V	Pünkösöd u. 2. vasárnap – Lukillánosz és tsai. vtk. – 1. hang
4. H	Metrofán fp.
5. K	Dorotheosz fszvt.
6. Sz	Visszárion és Hilárion szé.
7. Cs	Teodotosz fszvt.
8. P	⊕ Tivadar nvt. ereklyéinek átvitele
9. Szo	Cirill fp.
10. V	Pünkösöd u. 3. vasárnap – Sándor és tsai. vtk. – (Timóteus fszvt.) – 2. hang
11. H	⊕ Bertalan és Barnabás apk.
12. K	Onufriosz rem., Péter szé.
13. Sz	Akvilina vtnő
14. Cs	Elizeus pr., Metód hv.
15. P	Ámosz pr.
16. Szo	Tikhón fp.
17. V	Pünkösöd u. 4. vasárnap – Mánuel és tsai. vtk. – 3. hang
18. H	Leontin vt.
19. K	⊕ Júdás ap.
20. Sz	Metód fszvt.
21. Cs	Julián vt.
22. P	Özséb fszvt.
23. Szo	Agrippin vtnő
24. V	+ Pünkösöd u. 5. vasárnap – Keresztelő János pr. születése – 4. hang
25. H	Uü. – Febrónia vtnő
26. K	Dávid szé.
27. Sz	Sámson szé.
28. Cs	Círusz és János ingy. orv. vtk.
29. P	⊕ Péter és Pál főapostolok
30. Szo	⊕ A tizenkét apostol

FÜLÖP METROPOLITA

Új élet – Krisztusban

Az új élet elkezdését inkább a szilveszter utáni évkezdő naphoz szoktuk kötni. Ki tudná öszszeggyűjteni, hány elhatározás kötődik január elsejéhez? Aligha van erre statisztika. Ami könnyebb lenne – ha nem is átfogó közvélemény-kutatással, de egy egyszerű becsléssel –, hogy megsaccoljuk, ebből nagyjából hányat sikerül megtartani. Szerintem alig valamennyit. Vajon mi lehet a kudarcok oka? Nem más, mint az, hogy ezek emberi elhatározások, döntések csupán. Még ha a hívó ember kéri is hozzá az égi segítséget, mégis az indítvány, a jó szándék csak emberi kezdeményezés.

Húsvétkor maga az Isten ad új életet. Nemcsak életformánk egy-két részletének megújulását, hanem merőben új, addig nem létező, mindent teljesen átformáló életet. A föltámadásban minden megfordul. Az addig a kárhozát felé sodródó ember halálba vezető életútja egyszer csak megáll. Az alvilág meghökken, mert az addig érkező foglyainak sora megakad. Oda érkezik valaki, aki a halál uralmát teljesen és végérvényesen megtöri. A záratokat összetöri, a labilincselteket kiszabadítja, és új életet ad mindazoknak, akik Ádámmal és Évával együtt megfogják a föltámadt Krisztus kezét, és vele együtt kiemelkednek a sötétségből.

Krisztusban új élet kezdődik, s nem csak az alvilágba kerültek számára.

Ha szeretnénk megújulni, régi, rossz szokásainkat elhagyni, megrögzött bűneinktől szabadulni, akkor nem kell a naptárt nézni, hogy mikor fordul az év, hátha majd az új esztendő erőt ad. Ez a naptárhoz kötődő emberi lendület nem tart sokáig. Krisztus valami egészen más megújulást hoz. Olyan új életet, amely tartalmában és irányában teljesen más, mint a régi emberé.

Lehet, a gépi játékok világa ebben is kissé megzavar, mert számtalan programot kitaláltak

már, amelyben az embernek több élete is van: három, öt, netán tíz. Azt hiszem, sokkal több nem szokott lenni, mert a játékgyártók is érzik, hogy az élet mégsem egyszerű pontszám, amelyet számolatlanul lehetne osztogatni. De azért így is meglehetősen összezavarják gyermekeink gondolkodását. Élet csak egy van, egyetlenegy! A Krisztusban való új élet nem pusztán egy elvesztett lehetőség újrakezdése. A föltámadt Krisztus által meghozott új élet az egész világot átalakítja. A megtestesült és föltámadt Krisztus óta a világ megszentelődött,

és hordozza a megszentelő erőt. Krisztusban az ég és a föld összeköttetésbe lépett. Az ég lejött a földre, a föld fölemelkedett az égbe. Minden megváltozott. Mi már nem ebben a világban élünk csupán. Ennek a világnak polgárai vagyunk ugyan, de otthonunk az égben van. Nincs itt maradandó hazánk, oda készülünk, ahová Krisztus hív.

A pászkaeledel elköltése nem pusztán a nagyböjti éhezés utáni meglegedett jóllakottságot adja. Ha tetszik, azt is, mert testben élő embe-

rek vagyunk. De lelki emberekké kell válnunk, hogy a föld adta örömök is az égbe emeljenek. Minél imádságosabban töltöttük a szent böjti időt, annál lelkibb lesz, annál lelkibbé tesz a föltámadásunk. Testiek maradunk, ha az ünnepet nem lelkileg éljük át. Pogányok maradunk, ha Krisztus kimarad a föltámadási ünnepünkből. Az óember uralkodik rajtunk, ha nem keressük Krisztusban a megújulást.

A húsvét nem csupán egyetlen naptári naphoz köthető. Nem pontszerű esemény csupán, amely elválasztja egyik napot a másiktól. A húsvét állandó esemény az életünkben. A föltámadás és annak ünneplése végighúzódik az egész egyházi éven, átjárja teológiai gondolkodásunkat, meghatározza Istennel való kapcsolatunkat. Nekünk a húsvétban kell élnünk, az állandó, az örök húsvétban, amely az egyetlen életünket folyamatosan átalakítja, egyre inkább krisztusivá, egyre mélyebben istenivé teszi. A föltámadás éjszakáján megadatik, hogy az időbe is belesűrítve éljük át ezt a megújulást. A *Föltámadt Krisztus* ujjongó éneklése lélektanilag is hozzásegít bennünket, hogy átéljük: a lelki öröm egészen más; hogy fölismerjük: az örök élet lényegesen mást hoz, mint az ideig tartó, véges, földi élet. Ilyenkor, húsvét éjszakáján, hajnalán mindnyájunk számára nyilvánvaló, hogy keresztények vagyunk, Krisztuséi, a győztes, föltámadt Krisztuséi.

Bárcsak sosem feledkeznénk meg erről, hátralevő életünk egyetlen pillanatában sem! A húsvéthétfői események ki ne lúgozzák belőlünk a föltámadás életformáló üzenetét! Krisztus föltámadt, és mi életre keltünk. Maradjunk élők ebben a pusztulása felé rohanó világban. Legyünk élő üzenetei az Úrnak az emberek felé, hogy van föltámadás, hogy mi hiszünk benne, s egész földi életünk nem más, mint ennek a hitnek hatékony tanúságtétele.

Húsvéti örömünk legyen az egész világ öröme!

LÉLEK

- 1 Köszöntő – Fülöp metropolita: Új élet – Krisztusban
- 4 Papp Miklós: A titkos vacsora ikonja
- 6 Mosolygó Marcell: Krisztus a sírban lévőeknek életet ajándékozott
- 8 Kanyó Árpád: A fényes hét
- 11 Dsida Jenő: Húsvéti ének az üres sziklasír mellett
- 12 Ferenc pápa üzenete a betegek XXVI. világnapjára
- 14 Kiss Máté: Apostolkodás – mai „fiatal” szemmel
- 16 Papp Szabolcs: Szent Márk apostol és evangélista (Szinaxáron)
- 17 Ivancsó Bazil: Miért nincs ószövetségi olvasmány a görögkatolikus Szent Liturgián?
- 18 Szabó-Kiss Beáta: A langyos víz veszélyes
- 20 Lelkiatya válaszol
- 22 Brenner János vértanú boldoggá avatása

EMBER

- 26 Dobos Klára: Boldogasszony köve és kápolnája Bükkszentkereszten (Látogatóban a bükki füvesembernél)
- 28 Baráth Gergely: A szenvedés mint az élet építőköve
- 30 Földvári Katalin: Az amerikai Máriapócs – Bazilita szerzetesek Amerikában
- 34 Báránys Edit – Hegyesi Zita: Nem lehet elég korán kezdeni?! – Családi életre nevelés kamaszkorban
- 36 Ivancsó Bazil: Húsvét Ausztráliában

- 38 Nótinné Csikós Marianna: Húsvét az óvodában – kicsit másképp
- 40 Király András: Elképesztő szeretet (Interjú Lovasi Andrással és Heidl Györggyel)
- 43 Laskay Anna: Tovább, tovább, tovább (Női kerekasztal)
- 44 Speidl Bianka: Nagybőjt Szíriában
- 48 Szemán-Tóth Teodóra: Receptem a házassághoz
- 50 Obbágy Lacus: „Csak szeretet van...” (Vendégségben a Vatamány családnál)

ÉRTÉK

- 56 Papp Miklós: A házas életstílus
- 58 Dobrai Zoltán: A Panágia két éve
- 59 Raoul Wallenberg-díjat kapott Rózsahegyiné Juhász Éva
- 60 Végheő Tamás: Ahol minden elkezdődött... – 150 éve történt a hajdúdorogi nagygyűlés
- 62 Szabad Boglárka: Bolgár sör, magyar muzikaszó és emigránsok: Kossuth Lajos Bulgáriában
- 66 Terdik Szilveszter: Arma Christi – Krisztus fegyverei
- 68 Ivancsó Bazil: Görögkatolikus Szent Liturgián Dániában
- 70 Új előljárók a Magyar Bencés Kongregációban
- 73 Legeza József: Édes anyaföldem! (Könyvespolc mellett)
- 74 Legeza Kata: Az ügyfél (Mozivászón előtt)
- 76 Ez történt... 2017. tél
- 78 Etióp Mária-ének
- 79 Kukta

MEGJELENT A

GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLE

KIADÁSÁBAN, A HAJDÚDOROGI FŐEGYHÁZMEGYE,
A MISKOLCI EGYHÁZMEGYE ÉS A NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE
EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL

KIADJA A SZENT ATANÁZ GÖRÖGKATOLIKUS
HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA

FELELŐS KIADÓ: DR. VÉGHSEŐ TAMÁS REKTOR

HONLAPUNK CÍME: WWW.GOROGKATOLIKUS.HU
FACEBOOK.HU/SZEMLELETMAGAZIN

A SZERKESZTŐSÉG CÍME:

4400 NYÍREGYHÁZA, BETHLEN G. U. 13-19.

TEL: +36/42-597-600

TERJESZTÉSSEL ÉS MEGRENDELÉSSEL KAPCSOLATOS

INFORMÁCIÓ: KIADVANYOK@SZENTATANAZ.HU

TARTALOMMAL KAPCSOLATBAN:

SZEMLELET@GOROGKATOLIKUS.HU

SZÁMLASZÁM:

10702071-19204893-52300002

(SZENT ATANÁZ GÖRÖGKATOLIKUS HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA)

FŐSZERKESZTŐ: KIRÁLY ANDRÁS

FŐMUNKATÁRS: TÓTH TEODÓRA

FOTÓK: BAKOS ZOLTÁN, DOBOS KLÁRA,
GERNER ATTILA, KIRÁLY ANDRÁS,
SZILÁGYI ICUS, ZADUBENSZKI NORBERT,
POLYÁKNÉ TÓTH NÓRA,
VARGA B. BERNADETT

ÁRCLAT, TÖRDELÉS: PROJEKT-TEAM DTP STÚDIÓ

NYOMDAI MUNKÁK: IMIPRINT-NYOMDA, NYÍREGYHÁZA

ISSN: 1416-793X

A GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLE MEGRENDELHETŐ POSTÁN

A SZERKESZTŐSÉG CÍMÉN VAGY ELEKTRONIKUS FORMÁBAN

A KIADVANYOK@SZENTATANAZ.HU CÍMÉN.

RENDELÉSSEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓ

A SZERKESZTŐSÉG ELÉRHETŐSÉGEIN KÉRHETŐ.

NYÍREGYHÁZA, 2018

PAPP MIKLÓS

A titkos vacsora ikonja

Az utolsó vacsora ikonja nekünk, görögkatolikusoknak, a titkos vacsora ikonja. Benne van a történelmi vacsora ábrázolása, de már előrevetíti a mennyei lakomát. Benne van a földi, az időbeli, az utolsó vacsora; és benne van az elővételezett, beteljesült lakoma is.

Miért fontos számunkra a titkos vacsora ikonja? Mert megmutatja, mi az etika célja. Az etika célja nem az, hogy erkölcsös, szeplőtelen, hibátlan, „steril” emberek legyünk, hanem hogy majd odaülünk az Úr asztalához. Ő odaült az asztalunkhoz, hogy majd mi is odaülhessünk az ő örök asztalához. Ez az életünk célja, ez az etika célja: éljünk úgy, hogy majd méltók lehessünk ahhoz az asztalhoz ülni.

Megmutatja azt is, hogy az etika igazi karaktere az, hogy *eucharisztikus* etika. Mit jelent ez? Azt, hogy ahogy Krisztus urunk a kenyeret és a bort kiválasztja, és új jelentést ad neki Isten és ember kapcsolatában, úgy számunkra az egész anyagvilág, a történelmi idő, a testünk, a munka, a politika, a pénz mind anyag. Lehetőség ahhoz, hogy bevonjuk őket Isten és ember kapcsolatába. Hogy átváltoztassuk mindazt, amink van, amit kaptunk, amivel törődnünk kell.

Az eucharisztikus etika azt jelenti, hogy az egész világ egy nagy nyersanyag, kenyér és bor – amit oda akarunk vinni az Úr asztalához, hogy változtassa át. Ettől kezdve számunkra nincs profán világ és vallásos világ; számunkra az egész világ egy nagy nyersanyag, amelyet át szeretnénk változtatni, hogy mindenütt a szeretet jele jelenhessen meg.

Az ember papja lett a világnak, az egész világot nyersanyagként fogja a kezében, és szeretné átváltoztatni, hogy a szeretet jele legyen minden. Legyünk mi is papjai a világnak, ne pedig rabjai! Papjai, akik tudják igazgatni a világ dolgait, tudják mindennek az eredeti jelentését, és be tudják állítani őket egy gyönyörű perspektívába, nem pedig rabjai, akik függenek a világ dolgaitól.

A titkos vacsora azért is fontos, mert Krisztus ül középen, az apostolok pedig – akár zárt, akár nyitott – körben. Ez a kör magával sodor minden-

kit, olyan, mint egy szép körtánc. Látjuk, hogy az apostolok egymásra figyelnek, egymással beszélgetnek, azon tanakodnak, hogy vajon melyikük fogja elárulni Krisztust. Két ember válik ki ebből a „körtáncból”. Júdás a kenyérért nyúl, kiszállva ebből a tanakodásból. Mikor Krisztust megalázzák, megverik, akkor is az fáj neki, hogy Júdás elárulta. Ezt mondja: „Nagyobb annak a bűne, aki engem kézre adott, mint a ti bűnötök, akik engem fizikailag bántotok.” A belső kör megtörése, árulása fáj Krisztusnak a legjobban. Nekünk – akiknek sokat adott, sokat bízott ránk, látjuk csodatetteit, értjük az igazságait – tudnunk kell beállni az ő ügye mögé, az ő szolgálatába, az ő körébe.

Júdás elárulja őt, kiszáll ebből a „körtáncból”. Könnyen ráfogjuk, hogy a pénzért tette, de tudjuk, hogy elszórta azt. De akkor vajon miért? Úgy gondolom, azért, mert Júdás meglátta, hogy Krisztus nem úgy lett Messiás, ahogy azt ő elvárta. Nem úgy lesz Messiás, ahogy azt mi elvárjuk. Nem ő táncol úgy, ahogy nekünk tetszik, ő a mi dzsinnünk, ő, aki a palackból előbújva a mi ügyeinket szolgálja. Nekünk kell az ő ügyét szolgálni, mögé felsorakozni.

A másik, aki kiválik a körből, az János apostol. János Jézus keblére hajtja fejét. Az Újszövetség egy gyönyörű szót használ kettejük kapcsolata: *filiával*, baráti szeretettel szeretik egymást. Csodálatos dolog ez. Olyan sokat tanulunk Jézus Krisztusról, olyan sokat imádjuk, félünk is tőle, egy lépés távolságról tiszteljük a misztériumát, de hogy vágyunk rá mindannyian, hogy baráti viszonyban legyünk vele...

A titkos vacsora ikonja számomra azt is mondja, hogy merjük választani a nehezebb utat. A kereszténység nem csak arra való, hogy keresztjeinket utólag „igazolja”, gyógyítsa. Különbéféle kereszték – baleset, adósság, betegség és tragédiák – nehezdednek a vállunkra, és vigasztalást keresünk a kereszténységben. A kereszténység nem csak erre való. Hanem arra, hogy előre látva az alternatívákat, segítsen a nehezebb utat választani. Mert a nehezebb utat járva találunk igazi kihívásokra, ott feszítjük meg minden erőnket, és ezeken célba érve lehetünk igazán boldogok. Sokat beszél erről Krisztus: merjük a szűk utat választani!

LÉLEK

„GAZDAGOK ÉS SZEGÉNYEK, MINDNYÁJAN
ÖRVENDJETEK! KOMOLYAK ÉS KÖNNYELMŰEK,
BECSÜLJÉTEK MEG EZT A NAPOT!
BÖJTÖLŐK ÉS NEM BÖJTÖLŐK, VIGADJATOK MA!”
(ARANYSZÁJÚ SZENT JÁNOS)

Krisztus a sírban lévőeknek életet ajándékozott

Feltámadás napja a pászka, mert a halálból az életre átvitt minket Krisztus Istenünk! Átment a halál angyala a házak felett, ahol a bárány véréből piroslott az ajtófélfá, átvitte a Vörös-tengeren választott népét az Úr, a rabságból a szabadságba. Az Újszövetségben a pászka azt jelenti, hogy Krisztus által elkerülhetjük az örök halált, hogy földi életünk Krisztusban átmenet a benne való igaz részvétel felé. Krisztus átvisz minket a bűn szolgaságából Isten fiainak szabadságába.

A húsvéti eledelt kosárba tesszük. Úton vagyunk, táplálékunk csak út-
ra való. A húsvéti kalácsot pászkának
nevezzük, mert maga Krisztus a mi út-
ra való. Te foszló bélű, barna-piros héjú, játékos fonatokkal díszített,
napsugárszínű pászka! Édes puhasággal, könnyű finomsággal be-
szélj nekünk Jézus irántunk való szeretetéről, az élet örömeiről, amit a
mi szentséges Pászkánt, Krisztus ad nekünk!

Vigyázzunk, drága testvérek, minden morzsájára, mint ahogy őseink vi-
gyáztak rá! Csókoljuk meg, mint életet adó édesanyánk áldott, munkás
kezét, hiszen az örök élet kenyerét, Krisztust jelképezi, aki marad-
dóbb, boldogabb életet ajándékoz nekünk annál az életnél, mint amit
szüleinktől kaptunk.

Kevesen értik meg igazán, mit is jelent, hogy Krisztus életet ajándé-
kozott a sírban lévőknek. Azt a legtöbben elhiszik, hogy Isten van, a
Szentháromságot és a megtestesülést már kevesebben értik, de hogy
Krisztus feltámadt és hogy a halottaknak életet ajándékozott, az sokan-
nak már csak egy régi, szép éneket jelent. Az Istenben való örök életet
bizony nehéz megérteni, sokan nem is hiszik igazán. Bárcsak előhiv-
hatnánk most a sírban lévőket! Jézus barátait és ellenségeit egyaránt.
Mit mondana Pilátus? „Ne térjete el a megismert igazságtól állásotok
féltése miatt!” Mit mondana Júdas, ha javunkat akarná? „Ne higgyétek,
hogy minden üzlet! Vigyázzatok! Bocsnatkérés nélkül kevés a bánat!”
Kaifás főpap, ki jövendölt is, nem csak ítélkezett, mit mondana évezre-
des lelkiismeret-furdalása után? „Ne gondoljátok, hogy ha a magatok faj-
tát irtjátok, a pogányok majd jobban megbecsülnek!” Mit mondának a
sírt őrző katonák? „Milyen keveset kaptunk ahhoz képest, mekkora
örömhírt mondhattunk volna el a világnak!” A bal lator szavai az istente-
lenség és mammon világában nagyon időszerű lenne: „Azért, mert Jézus
haldokolni látszik, még ne káromol-
játok!” Hogy óvna minket a katona, aki kockán nyerte Krisztus köntösét:
„Nem elég Krisztus ruháját magunkra venni, a lelket kell menyegzős ruhába
öltöztetni!” A hóhér, aki a szöveget bele-
verte: „Ne gondoljátok, hogy meghal,
ha megölik!” Aki arcon köpte: „Ma-
gokatok köpítetek le, ha a megtagadott
Krisztusra köpdöstitök!”

A szolga, aki arcul ütötte: „A szolgálai
állapot nem mentség a jellemte-
lenségre és embertelenségre!” Aki
tövisel koronázta: „A másokért
vállalt szenvedés az örök életben a legnagyobb méltóság.” Aki ecettel
itatta: „Igaz szeretetetekre, halhatatlan lelketekre szomjazik az Ember-
fia, ne véltétek, hogy sokáig játszadozhattok vele!”

Tudjuk, hogy Krisztus nektek is megadta a megigazulást, az örök élet, a
feltámadás lehetőségét, de vajon ki tudja, hogyan éltetek vele?

Mit mondanának sírban lévő szerettei, barátai, szentjei? Mit mondana
az édesanya, az Istenszülő Szűz Mária? „Boldog vagy, ki hittél, mert be-
teljesedik, amit az Úr mondott neked.” Mit mondana Máté, aki Krisztu-
sért otthagya a pénzesasztalt? „Boldogok a lelki szegények, mert övék
a mennyek országa. Örüljete és vigadjatok, mert a ti jutalmatok bő-
séges lesz a mennyekben.” Mit mondana Veronika, kinek irgalmassága
kendőjébe írta Krisztus arcát? „Te vagy, Krisztus Istenünk, feltámadá-
sunk, életünk és nyugaljunk.”

Sírban lévők vagyunk mi is, akik a bűn szakadékaiba estünk, és sírban
lévők a körülöttünk hitetlenségben vagy látszatkereszténységben élő
embertársaink is. Krisztus életet ajándékozott, de tudnotok kell: aki
nem böjtöl, nem húsvétol igazán. Aki nem jár templomba, nem ké-
szül a mennyországba sem. Aki a gyermekét nem tudja hitre nevel-
ni, a maga hitében is sántikál. Aki pászkát nem szenteltet, az életét
sem szenteli Istennek. Aki az anyagiakat fontosabbnak tartja hiténél,
Júdáshoz hasonlít. Aki nem győn rendszeresen, kegyelem nélkül éri
a halál.

Ha valaki járt már a halál előszobá-
jában, megérti, miért a kétszer meg-
halt Lázárt kérdezzük utoljára, mi a
különbség a Lázár-szombaton és a
húsvétvasárnap kapott élet között.
„A feltámasztásomkor ideig való,
gondokkal és kísértésekkel terhes
földi életet kaptam vissza. De kap-
tam még egy kis időt arra, hogy
szerethessem. Húsvétkor viszont
örök, romolhatatlan életet kaptam,
melyet nem vett el tőlem a második
halálom sem.”

A fényes hét

A SZENT ÖTVENED NAPJAIT MAGÁBA FOGLALÓ LITURGIKUS KÖNYVBEN, A PENTEKOSZTÁRIONBAN HÚSVÉT SZENT ÉS NAGY VASÁRNAPJA UTÁN AZ EGYHÁZI ÉV LEGSAJÁTOSABB, LITURGIKUS SZEMPONTBÓL AZ ÉVI SZOLGÁLATOKTÓL SZEMBETÜNŐEN ELTÉRŐ ÉS SPECIÁLISAN JERUZSÁLEMI JEGYEKET MAGÁN VISELŐ IDŐSZAKA, A FÉNYES HÉT KÖVETKEZIK. EZEK A NAPOK A „MEGÚJULÁS”, A „VILÁGOSSÁG” NAPJAI, E HÉT ELNEVEZÉSE PEDIG A HÚSVÉTI VIGÍLIÁN ÚJONNAN MEGKERESZTELTEK EGÉSZ HÉTEN ÁT VISELT FEHÉR RUHÁJBÓL (EGYES HELYEKEN MÉG KÜLÖN LÁBBELIT IS KÉSZÍTETTEK ERRE AZ ALKALOMRA) ÉS AZ EGYHÁZ FÉNYES POMPÁVAL MEGÜLT ISTENTISZTELETEIBŐL EREDEZTETHETŐ. RÓMÁBAN A „FEHÉR RUHÁK HETÉNEK” NEVEZTÉK EZT AZ IDŐSZAKOT.

A trullloszi zsinat 66. kánonja „a megújulás hétéről” ezt mondja: „*Krisztus Istenünk feltámadásának szent napjától az Új Vasárnapig az egész hetet a híveknek állandóan a szent templomokban kell tölteniük zsoltárok és himnuszok és lelki énekek (éneklése) közben, örvendezve Krisztusban és ünneplve és az Írások felolvasását hallgatva és a szent misztériumokat élvezve. Mert így fogunk Krisztussal együtt feltámadni és fölemelkedni. Tehát a szobán levő napokban semmiképpen se bonyolítottassanak le lövőversenyek vagy más népi látványosság(ok)*”. Arra buzdít tehát Egyházunk, hogy a feltámadás örömeinek eme kiemelkedő hetében mindent félre kell tenni, ami elvonná figyelmünket „az ünnepek ünnepeiről”.

A 4. századtól a nagyhét mintegy ellenpárjaként kialakuló fényes héten szertartásaink rövidebbek és egyediek, kisebb változásokkal (például a vécsernyében nincs evangéliumolvasás) szinte teljesen a húsvétvasárnapiak szünetel a Zsoltároskönyv használata, vagyis egyetlen zsoltárt sem olvasnak; minden templomi istentiszteletet teljes egészében énekelnek, és a Nyolchangú énektár hangjai is naponként változnak, mindennap másik hang kerül sorra (a 7. hang kimarad). E hét minden köznapjának „fényes” a jelzője, a naptári szentek emlékezete pedig ezekre a napokra nincs előírva. Valaha a jótékonykodás és az amnesztia különleges hete volt, Oroszöldön a kocsmák bezártak, és nem árultak alkoholos italokat. Bizáncban az uralkodó megvendégelte a szegényeket, a pátriárka pedig „fényes csütörtökön” ünnepi összejövetelre hívta a klérus tagjait.

Az „Útmutató a szent szolgálatok végzéséhez – Görögkatolikus Szertartási Utasítás” című kiadványunk a papság és kántoraink számára bőven hoz megjegyzéseket a fényes heti liturgikus rend méltó megünnepléséhez. Ezek többnyire görögkatolikus híveink körében közismertek, a feltámadás ünnepére tekintettel most ezekhez fűzünk rövid kommentárt.

1. A királyi ajtó egész fényes héten, a szombati VI. imaóra végéig nyitva marad. – Az évben egyedülálló sajátosság ez, melyet a keleti teológia többféle megközelítésben értelmez:

– A szentély Krisztus sírját jelöli, így a nyitott királyi ajtó a *sír ajtajáról elhengerített kő szimbóluma*, ezáltal pedig belátunk a szentélybe, és az oltáron szemlélhetjük a síri leplet, az Úr temetésének szimbólumát, amely ebben a megvilágításban a sírban hagyott halotti ruhák képe.

– A nyitott királyi ajtó a feltámadás által valamennyiünk számára *megnyílt* – és *bennünket is hazaváró* – *Édenkert kapuja*: „feltámadással megnyitottad nekünk az Édenkert ajtaját.”

– Liturgikus értelmezésekben gyakran a zsidó templomnak a Krisztus halálakor kettészakadt kárpitjáról is elmélkednek a megnyílt királyi ajtóknak.

2. Egész héten minden templomi szertartás teljes liturgikus öltözetben végzendő. – A fényes hét a vasárnapi ünneplés egész heti meghosszabbítása, Szent Iréneusz értelmezésétől kezdve folyamatos „egy nap”, így minden istentisztelet is a húsvétvasárnapi ünneplés elnyújtása, mellyel együtt jár a teljes istentiszteleti öltözék viselete is.

3. A fényes heti Szent Liturgiák rendje megegyezik a húsvétvasárnapival, mindössze a prokimen, az Apostol, az alleluja és az evangélium szövege változik. – Húsvét ünnepe nem csupán a liturgikus ciklusok, hanem az apostoli és evangéliumi olvasmányok rendjének egész évi meghatározója. János evangéliumának és az Apostolok cselekedeteinek húsvétkor kezdődő felolvasása a kezdetről és a megújulásról tanúskodik, e két szent könyvet gyakran nevezik is a „kezdet”, illetve „a megújulás” könyvének.

Az alkonyati zsolozsmán e héten mindig „nagy prokimen” van. Ez az alkonyati istentisztelet sajátossága, amit két vagy három verssel éneklünk. Idetartoznak a

nagyböjti vasárnapok délutánjain énekelt prokimenek is. A liturgikus könyvek nem nevezik „nagy prokimennek”, de éneklési módja („4 és felszer énekelve”) ide sorolja a tizenkét nagy ünnep és a fényes hét vecsernyéinek prokimenjeit.

4. Fényes héten – szokásunk szerint – minden áldást kereszttel adunk. – Ez az áldásforma nem minden keleti egyházban szokás ezen a héten. A keresztes és a feltámadás szoros egységet képez a keleti egyház imádságaiban (jusson csak eszünkbe a feltámadás előtt hetekkel énekelt „A te kereszted előtt...” imádság szövege), ám ebben a mély kapcsolatban mindig uralkodó helyet foglal el a feltámadás. Egy teológus szerint a kereszttel áldást adó pap a feltámadásról hírt adva cselekszik eképpen: „kereszt által lőn az egész világ öröme”.

5. Húsvét ünnepzárásáig a „Föltámadt Krisztus...” (háromszor) énekkel kezdünk minden Szent Liturgiát, és minden egyéb istentiszteleten a kezdőáldás után a „Föltámadt Krisztus...” éneklendő (egyszer a pap, kétszer a nép). – Bár Tamás-vasárnaptól a templomi istentiszteletek menete visszatér megszokott rendjébe, a feltámadás hangsúlyos ünneplése tovább folytatódik a mennybemenetel napjáig. Ennek jele a húsvéti győzelmi himnusz, a tropár szüntelen ismétlése, a vasárnapi hajnali szolgálatokon pedig a „Látván Krisztus feltámadását” háromszoros ismétlése. A húsvéti tropár győzelmi üdvívalgás, mely meghatározza az ünnepi istentiszteletek ritmusát, még az asztali imádságot is ez helyettesíti.

6. Ünnepzárásig a vasárnapi istentiszteleteken (nagy alkonyati istentisztelet, reggeli istentisztelet, Szent Liturgia), továbbá az ötvenedik közepén, ennek ünnepzárásán és húsvét ünnepzárásán az elbocsátó kereszttel és húsvéti köszöntéssel történik. – Megjegyezzük, hogy az orosz hagyományban minden Szent Liturgia elbocsátó imáját a pap kezében a keresztet tartva mondja, hiszen ezt követően kerül sor a megmaradt proszfora (antidor) kiosztására. A húsvéti időszakban néhány keleti egyházban a végső

elbocsátásnál használt kereszt nem az oltáron található kézi kereszt, hanem a háromágú húsvéti gyertya, melynek közepén kereszt található, s ennek magasba emelésével történik a húsvéti köszöntés.

7. Fényes héten a gyászszertartás sokat fehér (világos) liturgikus díszben, az Euchologion húsvéti rendje szerint végezzük. – A Pentekosztáron így fogalmaz: „Ha a testvérek közül valaki ezen a szent, fényes héten költöznék az Úrhoz, nem a halotti szolgálat énekeit énekeljük felette, hanem a feltámadásit.” Ebben az esetben csak a halotti ekténiák maradnak meg a szokott temetési szertartásból, az egész istentiszteletet átjárja a feltámadás felett érzett öröm és reménység.

8. A húsvéti időszakban egészen az ünnepzárásig a pannichida és a temetési szertartás fehér színű liturgikus ruhában is végezhető. – Az Úr feltámadásának ünnepe az általános feltámadás és a Hitvallásban sokat imádkozott örök élet várásának gondolatához is elkalauzol bennünket. Szent Pál gondolkodásmódja a korintusi és a kolosszei levélben teljesen világos: az Úr „a kezdet, az elsősülött a halottak közül” (Kol 1,18), „az elszenderültek zsengeje” (1Kor 15,20). A feltámadás fénye az egész húsvéti időszak jellegzetes színe, a Szemlélet magazin 2017. évi liturgikus színeket vizsgáló cikksorozatában már elemeztük, hogy a fehér színben végzett gyászszertartások és a temetés „a feltámadás hitének megvallása”, az örök élet fényének tündöklése. Elhunytjaink számára a szentek között való megnyugvást kérjük, „az igazak hajlékaiban” pedig – a Jelenések könyvére alapozva –

mindenek az isteni fény fehér ruhájába öltöznek. Erre alapozva néhány keleti egyház gyakorlatában a fehér a temetések általános színe.

9. A sírlepel húsvét ünnepzárásának végéig az oltáron marad. – Krisztus oltárasztalra helyezett síri leple (plascsenyica, epitáfiosz = ‘ami a síron van’) a feltámadás után negyven napig a földön közöttünk tartózkodó Úr szimbóluma. A lepel a 13. században alakult ki, liturgikus használata a 14-15. századtól terjedt el, a 16. században már a Balkánon is ismert. Szimbolizmusa kapcsolatban áll az antimenzionnal. Történetek olyan esetek, hogy amelyek templomban nem volt síri lepel, az antimenziont hordozták körbe a nagypénteki körmeneten.

10. Szabad hét következik. Böjti nap nincs. – A 4. századtól meglévő „megújulás hetében” Krisztus feltámadásának örömét semmi nem homályosíthatja el. Nagy Theodósziosz erre a hétre betiltotta a bírósági eljárásokat, az ifjabb Theodósziosz császár pedig a cirkuszi és színházi előadásokat. Pentekosztáronunk tömören így fogalmaz: „Az asztalnál nagy étkezés, feloldás minden ételre és italra.” Van olyan monostori hagyomány, hogy a húst soha nem evő szerzeteseknek is szinte „kötelező” húsvétkor a húseledek fogyasztása! E hét sajátossága még a szegetlen kenyér, a „panágia” fényes hét szombatjáiig való napi fölemelése, melyet akkor, a Szent Liturgia végeztével fogyasztanak el. Tamás-vasárnaptól pünkösdig a szerdai és pénteki böjt van előírva, amikor tartózkodni kell a hús- és tejtermékektől. A szláv hagyományban ez időszak böjti napjain felmentés van halra is. Az ötvened közepének napján megengedett a hal fogyasztása.

11. Húsvétól pünkösdig nem térdelünk, sem nagy metániát nem végzünk. – Kezdetben az egész ötvened időszaka alatt tilos volt böjtölni,

Epifániosz szerint: „Szerdán és pénteken egész évben böjtöt tartunk, mégpedig a kilencedik óráig, ami a mi időnk szerint délután három óra. Az Ötvened napjain ez másképp van, akkor ugyanis nincs sem böjtölés, sem térdeles.” Az apostoli időkből származó, már Jusztinosz vértanúnál (+165) fellelhető térdeplési tilalmat – ami minden vasárnapra mint „kis húsvétra” érvényes – több egyház- atya megerősíti, kifejezve, hogy mindezt a Feltámadott iránti tisztelet miatt, az öröm és a győzelem kifejezéséért tesszük. Az állva végzett imádság már „az eljövendő kor jelképe” (Nagy Szent Bazil) is. Az említett tilalom a szavaita tipikon alapján – a húsvéti fényes hét mintáját követve – karácsonytól vízkereszt vigíliájáig, vagyis a december 25. és január 4. közötti időben is érvényes, melyet Jusztiniánosz császár 535-ben kiadott kódexe parancsol megtartani. Egy történetíró szerint maga a császár ezt buzgón betartva, sokkal bőkezűbben osztogatott alamizsnát.

12. Tudnivaló, hogy húsvétvasárnaptól egész fényes héten, a szombati VI. imaórával bezárólag, az órákat, a kis esti zsolozsmát és az éjféli szolgálatot az e hétre szóló húsvéti előírás szerint imádkozzuk. – A hosszú, nagyheti szertartásokat követő „fényes heti imaóra” az egyház bölcs mértékletességéről tanúskodik, és e rövidebb szertartással „megpihentetve” a híveket – a szertartások napi ciklusát fenntartva – hirdeti a feltámadás örömhírét. Ez a szolgálat a hívek reggeli és esti imáit, illetve a szentáldozás utáni hálaadó imákat is helyettesíti.

A keleti liturgikus gyakorlatban hangsúlyt fektetnek arra is, hogy fényes héten a templomba érkező pap a Szent Liturgia kezdetén a bemeneti imák – a szokásos kezdet és a bűnbánati tropárok – helyett a húsvéti tropárt imádkozza az előversekkel, és a diakónus is a tömjénezés alatt az 50. zsoltár helyett húsvéti himnuszokat recitál.

Egy görög lelkiatya magyarázata szerint fényes héten és vasárnapokon még a Jézus-ima szövege is megváltozik:

„Halottaiból feltámadott, üdvözíts minket!”

DSIDA JENŐ

Húsvéti ének az üres sziklasír mellett

Sírod szélén szinte félve,
iszonyattal üldögélve,
ó – mekkora vád gyötör,
mardos, majdnem összetör:
mily látás a kétkedőnek,
törvény ellen vétkezőnek,
hogyan üres a sírgödör.

Nyitott sírod szája szélén
sóhajok közt üldögélvén
szemlélem bús, elvetélt
életemnek rút felét
s jaj, – most olyan bánat vert át,
mily Jacopo és Szent Bernát
verseiből sír feléd.

Nincs gonoszabb, mint a hitvány
áruló és rossz tanítvány,
ki az ördög ösvenyén
biztos lábbal, tudva mén:
szent kenyéren nőtt apostol,
aki bűnbe később kóstol, –
Krisztus, ilyen voltam én.

Amit csak magamban látok,
csupa csúnya, csupa átok,
csupa mély seb, éktelen,
testem oly mértéktelen
volt ivásban, étkezésben,
mindenfajta vétkezésben
s undokságom végtelen.

Ó, ha tudnám, megbocsátasz,
s országodba bebocsátasz,
mint szurnám ki két szemem,
mint vágnám le két kezem,
nyelvem húznám kések élén
s minden tagom elmetélném,
amivel csak vétkezem.

Bűneimnek nincsen számok.
Mindent bánok, mindent szánok
és e sajtás, mely gyötör
nem is sajtás, már gyönyör.
Hamuval szórt, nyesett hajjal
ér engem e húsvéthajnal
és az üres sírgödör.

Bámulok a nyirkos, görbe
kősziklába vájt gödörbe,
bénán csügg le a karom,
tehetetlen két karom...
Te kegyelmet mindig oszthatsz,
feltámadtál s feltámaszthatsz,
hogyan én is akarom.

Lábadozó régi hitben
egész nap csak ülök itten.
Lelkemet nagy, jó meleg
szent fuvallat lepte meg,
lent az odvas, szürke barlang
mélyén muzsikál a halk hang,
ahogy könnyem lecsepeg.

Az én Uram újra él most,
országútján mendegél most,
áprilisban fürdik és
aranyozza napsütés,
ahol lépked, jobbra-balra
ezer madár fakad dalra
s ring, hullámszik a vetés.

Éneklő sok tiszta lánnyal,
liliomos tanítvánnyal
nem követlek, Mesterem.
Majd csak csöndes estelen
indulok, hol vitt a lábad,
földön kúszom könnybe lábadt
szemmel, szinte testtelen.

Fennakadva tüskeágon,
éjsötét nagy pusztaságon
étlen, szomjan vágok át,
nagy hegyeken vágok át,
mint eltévedt eb szimatja,
mely halódva is kutatja
vándor ura lábnyomát.

S közben dalolok az égről,
pálmás, örök dicsőségről,
vonszolván földdel rokon
testemet a homokon
s így ujjongván, nem is érzik,
hogyan sajog, hogyan vérzik
rögbe horzsolts homlokom.

Mert az égi útnak elve:
kúszva, vérzőn, énekelve,
portól, sártól piszkosan
menni mindig, biztosan...
S kopjék térdig bár a lábam,
tudom, az ég kapujában
utólérek, Krisztusom!

A lourdes-i Szűzanya napján, február 11-én ünnepelte a Katolikus Egyház a betegek világnapját.

Ezen alkalomból minden évben a Szentatya hagyományosan üzenetet intéz a hívekhez.

Az alábbiakban a betegek XXVI. világnapjára írt pápai üzenetet közöljük.

FERENC PÁPA ÜZENETE

Kedves Testvérek!

Az Egyháznak mindig megújuló erővel folytatnia kell a betegek és a róluk gondoskodók szolgálatát, hűségesen az Úr megbízásához (vö. Lk 9,2–6; Mt 10,1–8; Mk 6,7–13) és követve Alapítója és Mestere ekesszóló példáját.

Ebben az évben a betegek világnapjának témáját a keresztre felfeszített Jézus szavai adják, amelyekkel édesanyjához, Máriához és Jánoshoz fordult: „Asszony, nézd, a fiad!» (...) »Nézd, az anyád!» Attól az órától fogva házába fogadta a tanítvány.” (Jn 19, 26–27)

1. Az Úrnak ezek a szavai rávilágítanak a kereszti misztériumának lényegére. A kereszti nem reménytelen tragédia, hanem az a hely, ahol Jézus megmutatja dicsőségét, és ránk hagyományozza szerető végakarátát, amely a keresztény közösség és minden tanítvány életének alapszabályává válik.

Jézus szavai elsősorban Szűz Mária édesanyjai hivatásának eredetét jelentik az egész emberiség felé. Ő különösen is Fia tanítványainak lesz az édesanyja ekkor, gondoskodik róluk, és kíséri útjukat. És jól tudjuk, hogy az anyai gondoskodás a gyermekei felé magában foglalja nevelésük anyagi és lelki oldalát is.

A kereszti kimondhatatlan fájdalom keresztüldöfi Mária lelkét (vö. Lk 2,35), de nem teszi bénulttá. Éppen ellenkezőleg, mint az Úr édesanyja, az odaadás új útjára lép. A kereszten Jézus gondoskodik Egyházáról és az egész emberiségről. Mária arra hivatott, hogy vegye ki részét ebből a gondoskodásból. Az Apostolok cselekedetei – amikor beszámol a Szentlélek pünkösdi nagy kiadásáról – megmutatja azt is, hogy Mária hozzájárult e feladatának teljesítéséhez az Egyház első közösségében. S ennek a feladatnak soha nincs vége.

2. A szeretett tanítvány, János az Egyházat, a messiási népet jelképezi. Az ő feladata, hogy elismerje Máriát saját édesanyjának. Ebben az elismerésben benne van az is, hogy befogadja őt, szemlélje benne a tanítványi lét mintáját és azt az anyai hivatást is, amit Jézus rábízott mindazokkal a gondokkal és tervekkel, amelyek együtt járnak ezzel. Ő az

édesanya, aki létre segíti és szereti gyermekeit, akik Jézus parancsának megfelelően képesek szeretni. Így Mária édesanyjai hivatása, minden gyermeke iránti gondoskodása átszáll Jánosra és az egész Egyházra. A tanítványok teljes közössége részesül Mária anyai hivatásából.

3. János, mint olyan tanítvány, aki mindenben osztozott Jézussal, tudja, hogy a Mester minden embert el akar vezetni az Atyával való találkozásra. Tanúságot tud róla tenni, hogy Jézus sok olyan emberrel találkozott, akik betegek voltak lelkükben, mert szívük göggel volt telve (vö. Jn 8,31–39), és olyanokkal, akik testükben voltak betegek (vö. Jn 5,6). Ő mindenkinek nyújtotta irgalmát és megbocsátását, a betegeknek fizikai gyógyulást is, mint az Isten országa túlradó életének jelét, ahol minden könnyet letörölnek majd. Máriához hasonlóan a tanítványok nem csak arra kaptak meghívást, hogy gondoskodjanak egymásról. Tudják ugyanis, hogy Jézus Szíve kivétel nélkül mindenki előtt nyitva áll. Az Isten országának evangéliumát mindenki számára hirdetni kell, és a keresztényeknek szeretettel kell fordulniuk mindenkihez, aki segítséget szenved, egyszerűen azért, mert személyek, Isten gyermekei.

4. Az Egyháznak a segítséget szenvedők és betegek iránti anyai hivatása a kétezer éves története során konkrét formákat öltött, egy sor gazdag kezdeményezésben, amellyel a betegek felé fordult. Elkötelezettségünk történetét nem szabad elfelednünk; ma is folytatódik szerte a világban. Azokban az országokban, ahol létezik elégséges közegészségügy, a katolikus szerzetesrendek, az egyházmegyék és kórházaik munkája nem merül ki abban, hogy magas színvonalú orvosi tevékenységet végeznek, hanem arra is törekednek, hogy a gyógyítási folyamat középpontjába az emberi személyt helyezték, tudományos kutatásaikat az élet és a keresztény erkölcsi értékek tisztelete jellemzi. Azokban az országokban viszont, ahol nem elégségesek vagy egyáltalán nincsenek egészségügyi rendszerek, azért dolgozik az Egyház, hogy mindazt nyújtani tudja az embereknek, ami egészségük érdekében lehetséges, hogy megszüntesse a gyermekhalandóságot és legyőzze a széles körben elterjedt bizonyos betegségeket. Mindenütt azon van, hogy legalább gondoskodást nyújtson, ott is, ahol a gyógyítás nem lehetséges. Az Egyház képe – mint „tábori kórház”, ahova befogadnak mindenkit, akit megsebzett az élet – nagyon kézzelfogható valóság, hiszen a világ egyes tájain csak a miszcionáriusok és egyházmegyék kórházai nyújtják a szükséges gondoskodást a nép számára.

A BETEGEK XXVI. VILÁGNAPJÁRA

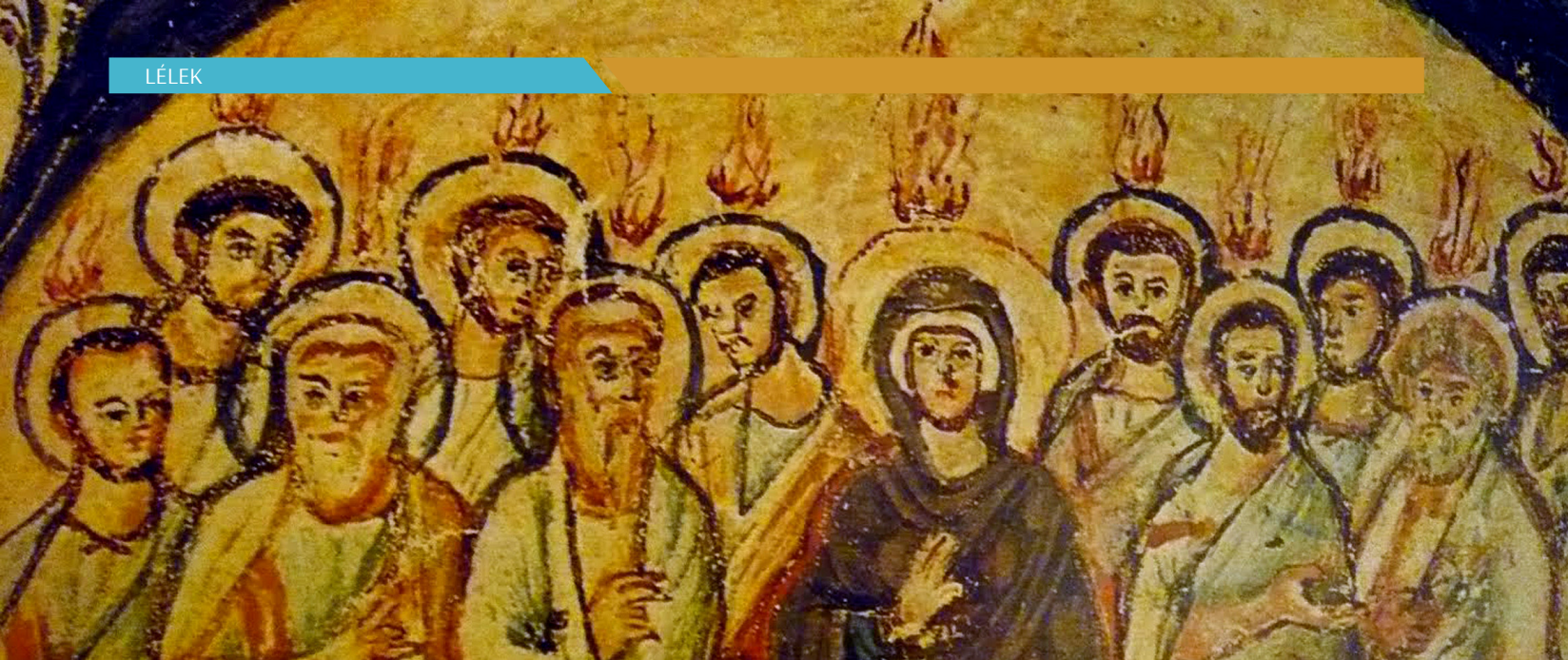
5. Az emlékezés a betegek szolgálatában töltött hosszú időre öröme ad okot a keresztény közösségnek és főként azoknak, akik a jelenben végzik ezt a szolgálatot. Ám a múltra főképpen azért tekintünk, hogy most gazdagodjunk belőle. Tanulnunk kell belőle: a betegek szolgálatára létrehozott intézmények számos alapítójának életáldozatig is elmenő nagylelkűségéből; abból a szeretetből fakadó találeménységből, amely az évszázadok során létrejött kezdeményezéseket jellemezte; az elkötelezett kutatásból, amely a betegek számára újabb és megbízható gyógymódokat keres. A múltnak ez az öröksége segít bennünket abban, hogy megtervezzük a jövőt. Például abban, hogy megőrizzük a katolikus kórházakat az anyagiasságtól, amely az egész világon az egészségügyet a piac részévé teszi, s így végül kizárja a szegényeket. Az okos szervezés és a szeretet azt kívánja meg, hogy a beteg személy méltóságát tartsák tiszteletben, és mindig ez álljon a gyógyítás közép-pontjában. Ezeket az elveket kell követnie azoknak a keresztényeknek is, akik állami intézményekben dolgoznak, és akiknek szolgálatukkal az evangéliumról kell hiteles tanúságot tenniük.

6. Jézus Egyházára hagyta gyógyító hatalmát:

„Akik hisznek, azokat ezek a jelek fogják kísérni: (...) ha betegekre teszik a kezüket, azok meggyógyulnak” (Mk 16,17–18). Az Apostolok cselekedeteiben olvassuk a Péter (vö. ApCsel 3,4–8) és Pál (ApCsel 14,8–11) által végbevitt csodák leírását. Jézus adományának megfelel az Egyház feladata, amely tudja, hogy ugyanazzal a gyengéd és együttérző tekintettel kell a betegekre néznie, mint az Úrnak. Az egészségügyben végzett lelkipásztori munka szükséges és lényegi feladat marad, és az is fog maradni mindig, amelyet megújult lendülettel kell végezni az egyházközségi szinttől a legkiválóbb egészségügyi központokig mindenütt. Nem feledkezhetünk itt el arról a gyengédségről és kitartásról, amellyel számos család gondoskodik tulajdon gyermekéről, szüleiről, rokonairól, akik krónikus betegségben vagy súlyos fogyatékoságban szenvednek. A családon belül végzett gondoskodás az emberi személy iránti szeretetről szóló rendkívüli tanúságtétel, megfelelő elismerés jár érte, és megfelelő intézkedésekkel támogatni is szükséges azokat. Így ebben az egyházi küldetésben részt vesz minden orvos és ápoló, pap, szerzetes és önkéntes, a családtagok és mindazok, akik betegekről gondoskodnak. Olyan közös felelősség ez, amely gazdagítja hétköznapi szolgálatunk értékét.

7. Szűz Máriára, a gondoskodó szeretet édesanyjára bízunk mindenkit, aki testében vagy lelkében beteg, hogy támogassa őket reménnyel. Azt is kérjük tőle, hogy segítsen befogadó emberré válnunk beteg testvéreink irányában. Az Egyház jól tudja, hogy különleges kegyelemre van szüksége ahhoz, hogy megfelelően evangéliumi szolgálatának a betegekről való gondoskodásban. Ezért imádkozunk mindnyájan együtt az Úr édesanyjához kitartó könyörgéssel, hogy az Egyház minden tagja megélje szeretettel az élet és az egészség szolgálatára szóló hivatását. Szűz Máriát kérjük a betegeknek ezen a XXVI. világnapján: segítsen a betegeknek, hogy szenvedéseiket az Úr Jézussal közösségen éljék meg, és támogassa azokat, akik gondoskodnak róluk. Mindnyájukra, a betegekre, az egészségügyi dolgozókra és az önkéntesekre is szívből adom apostoli áldásomat.

KISS MÁTÉ

APOSTOLKODÁS – mai „fiatal” szemmel

Ha egy első századi keresztény eljönne a mai világba, biztos, hogy nem hinne a szemének. Nem elsősorban a technikai fejlődésre és a nyelvi eltérésekre gondolok, hanem hogy milyenek látná az Egyházat, azt a közösséget, amelynek ő maga is a tagja.

Elsőször talán azt venné észre, hogy ez már nem az a közösség, amelyet ő megismert. Biztos vagyok abban, hogy sok különbséget észelne, akár a felépítettség, az elterjedés vagy akár a szabadság és biztonság terén – legalábbis itt Európában. De ami nagyon más lenne, talán az, hogy nem ugyanazt a lelkesedést látná, amely az akkori keresztényekben megvolt. Hogy ez probléma-e? Hát azt hiszem, hogy az. Mennyire mondható a mi felelőségünknek vagy hibáknak? Ez talán már nem olyan egyértelmű.

Arra a kérdésre visszatérve, hogy ugyanazt az Egyházat látná-e, a helyes válasz valójában az, hogy igen. Az Egyház ugyanaz volt a múltban, mint most is. Csak más a járulékokban. Az elmúlt két évezred sokat formált és alakított külsőre az Egyházon, mégis képes volt ugyanaz maradni.

Ez azonban nem az emberi teljesítmény műve, hanem a Szentléleké. „*Fluctuat, nec mergitur*” – ahogy a reformátusok mondják az Egyházzal – „Hánykolódik, de nem süllyed el”. De ez a biztonság Istentől eredő gondviselés, amely fenntartja ezt a „zaráncokgyházat” a történelem hullámaiban. A különbségek mégis meglátszanak a hajótesten.

Nekünk sem felelőségünk, sem hibánk nem lehet az, hogy melyik korból vagy milyen helyre, illetve körülmények közé születünk. Sajnos, a mai világban az embereknek a Katolikus Egyházzal nem az ugrik be elsőre, hogy „egy felsőbb értelmű Lény” által irányított közösség. Ez azonban nem olyan dolog, ami ellen ne tehetnénk semmit. Az Egyháznak mindannyian a tagjai vagyunk, akik meg vagyunk keresztelve, ennél fogva bizony mi is részesedünk azokban a karizmákban, amelyekben részesültek az első korok keresztényei is. Azok a keresztények, akik igazi meggyőződésből, sokszor az életük árán is hirdették az evangéliumot szavaikkal és tetteikkel. Akik meg tudtak térni, és hiteles életpéldával meg tudtak győzni egy egész kontinenst, hogy van üdvösség és van szabadulás, csak higgyenek az Isten Fiában.

Igen, ezekben a karizmákban mi is ugyanúgy részesülünk a szent bérmálás által. Nekünk is feladatunk felállni a megszokott, hétköznapi kereszténységünk möl, és napról napra egy kicsit jobbra válni, és nem feladni a küzdelmet a bűnök és kísértések ellen. Ehhez, úgy vélem, először is őszinte önvizsgálatra van szükségünk. Időnként álljunk meg, és nézzünk magunkba, hogy éppen hol állunk a mi saját tártányi mivoltunkban.

Ehhez szeretnék egyfajta „térképet” ajánlani a kedves Olvasóknak. Igazság szerint ez csak egy vélemény, az én meglátásaimat tartalmazza. Az a remény hajt, hogy valakinek még hasznos lehet, ezért szeretném megosztani. A papságra készülve lassan nekem is apostollá kell válnom, azaz meg kell ismernem és a magamévá kell tennem Jézus tanítását. Magát a tanítványságot három részre osztanám, három olyan fázisra, mely a felkészülésünket próbálja tükrözni az utunk során.

1. MEGSZÓLÍTOTSÁG

A magvetőről szóló példabeszédben (Mt 13,3–9) találkozhatunk azzal a tevékenységgel, melyet *kérügmának* (igehirdetés) hívunk. A kérügma az az üzenet, mely Jézus életéről és tanításáról szól. Ha ismerjük a példabeszédet, akkor tudjuk, hogy a magok, melyek az út szélére hullottak, azokat jelképezik, akikben nem vert gyökeret a tanítás. Bár meg lettek

szólítva, mégsem töprengtek el az üzenet jelentésén. A megszólították azokra vonatkozik, akikre az igehirdetés valamiféle hatással volt, de egyelőre még nem léptek tovább. Mégis fontosnak tartom ezt az állomást. Ahogy „az ige hallásból ered” (Róm 10,17), úgy először meg kell hallani az örömhírt ahhoz, hogy az hatással legyen ránk. Szent Pál apostol megdicséri a tesszaloniki híveket azért, mert Isten ígétét helyes módon fogadták, hiszen megértették, hogy itt valami magasztosabb dologról van szó, mint emberi bölcselkedésről (1Tesz 2,13). Talán ben-

nünk is elindult valamikor egy ilyen folyamat, amikor kiskorunkban a szüleinktől, nagyszüleinktől hallottunk a hitről, egy jó lelkigyakorlaton, egy barátunk tanúságtételén vagy bármely más helyzetben. Az az apró mag valahol gyökeret vert bennünk, mert az emberi lélek fogékony az ígére, még ha nem is sikerül emberi módon mindenkit megszólítani. Ennél azonban tovább kell lépni, hiszen nem elég megszólítottnak lenni, hanem azt, amit hallottunk, minél jobban meg is kell ismernünk.

2. TANÍTVÁNYI LÉT

Jézus maga is tanítványokat gyűjtött maga köré, akik mindig ott voltak, és hallgatták az Ő tanítását, és szemtanúi voltak a csodáknak. Minden nagyobb tanítónak van egy tanítványi köre, amelynek tagjai alaposan megismerik a tanokat, és próbálják azokat az életük részévé tenni. Gyakorlóknak is nevezhetnénk ezeket az embereket, akik az ismert tudást a saját életükre vonatkoztatják. Ily módon kell nekünk is tanítvánnyá válnunk, úgy, hogy az isteni parancsok szerint élünk. Fontos, hogy ez nem merül ki a Tízparancsolat betartásában. Jézus ezt sokkal jobban kifejtette a Máté evangéliumában található hegyi beszédében, ahol elsőnek az Újszövetség tízparancsolatát, a nyolc boldogságot mutatta meg nekünk. Az újszövetségi megváltott ember e szerint igazítja életét, mely értelmet ad a szenvedéseknek, bátorít az állhatatosságban és a jó cselekedetek gyakorlásában. Az Újszövetség arany szabálya így szól: „Amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük!” (Mt 7,12) Úgy vélem, hogy ezzel az irányelvvel érhetjük el azt a többletet, mely igazi tanítványokká tesz minket. Eddig felváltottuk azt, hogy a hitet először meg kell hallanunk, majd még jobban megtanulnunk, hogy életünk részévé tegyük. Mire van még szükségünk ahhoz, hogy Jézus teljes értékű, igaz tanítványává legyünk?

3. APOSTOLKODÁS

Jézus a tanítványok mellett apostolokat is kiválasztott. Ezek az emberek szinte tényleg ott voltak Jézus minden nagyobb cselekedeténél, és talán sokkal jobban ismerték is az Ő tanítását. Mégis volt valami, amitől többek voltak. Az igazi szerepük jelentősége Jézus feltámadása után, az Egyház megalapításától érhető tetten. Az apostolok tanúi voltak Jézus feltámadásának, és ez akkora erőt adott nekik, amellyel a Szentlélek indíttatására bátran tudták hirdetni Jézust az ismeretlen népeknek is. Ettől kezdve Egyházunk több embert tisztelt apostolként, hiszen a hetven tanítványt is ide sorolja, valamint olyan férfiakat és nőket, akik már nem is ismerték a földi Jézust, mégis annyira megértették az Ő tanítását, hogy a tizenkettőhöz hasonló buzgósággal hirdették a kérügmát. Ezekben az emberekben az a közös, hogy ők már mindent a feltámadás fényénél szemléltek, valamint a Szentlélek adott nekik indíttatást arra, hogy az egész világ apostolaivá váljanak.

Ilyen módon szeretném én is felhívni mindannyiunk figyelmét erre a hivatásra, melyre más szinten, de mind meghívást kaptunk. Keresztényként Jézus tanítványaiává kell válnunk, és törekednünk kell arra, hogy tanúságot tegyünk hitünkről, és hirdessük a feltámadás örömhírét minden embernek. Ebben látom én magam is a küldetésemet. Még sokat kell tanulnom ahhoz, hogy mindezt helyesen tudjam tenni, megtalálva az apostolkodás útját a mai kor igényei, mégis Jézus tanítása szerint.

PAPP SZABOLCS

Vannak emberek, akiknek az élete kalandos, különböző helyekhez kötődik, éveket élnek itt is, ott is. Mások megszületnek egy adott településen, és szinte végig ott élik az életüket. Bő száz évvel ezelőtt, főként a falvakban, ez utóbbi volt az általános. Van, aki elkerül a szülőföldjéről, és élete végéig arról álmodozik, honvágytól szenved; mások ide-oda költöznek, hogy végül életük utolsó állomáshelyét érezzék végre az otthonuknak. Az ókorban nagy nehézséget okozott az utazás, hiányoztak a közlekedési eszközök, a hajózás drága, a közbiztonság katasztrofális volt. Szent Márk apostol és evangélista mégis ilyen kalandos életet élt, aminek az irányítója a Szentlélek.

Hellenizált zsidó családban született, valószínűleg Cipruson; még kiskorában, apja halála után költöztek Jeruzsálembe. Zsidó neve János volt, a görög-római világban használta a Márk nevet. Édesanyja, Mária házában költötte el tanítványaival Jézus az utolsó vacsorát, majd pünkösd napján itt szállt le a Szentlélek az apostolokra, akik közül néhányan később is visszatértek ide. Bár egyes szerzők a hetven tanítvány közé sorolják, ezt kizárhatjuk, mert akkor még nem volt felnőtt. Evangéliumában – Jézus elfogásakor, miután a tanítványok elfutottak – egy látszólag jelentéktelen részletet írt le: „Egy ifjú azonban követte, mezíten testén egy szál gyalcsingben. Elkapták, de az, ingét otthagyva, mezítenül elfutott tőlük” (Mk 14,51–52). Általános vélemény, hogy itt saját magáról írt.

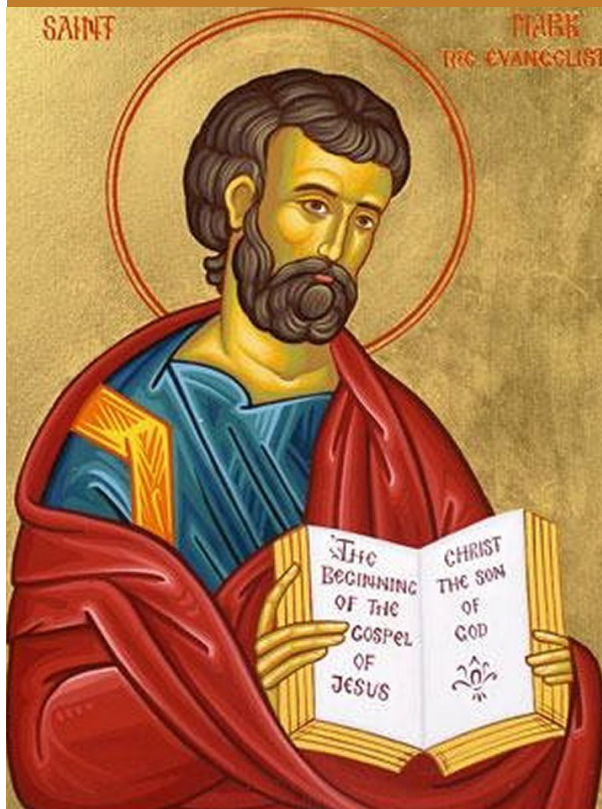
Egy érdekes részlet, hogy Hippolitosz Márkot „csonka ujjúnak” nevezi. Csak találgathatunk arról, miért. Egyesek szerint természetéhez képest aránytalanul kicsi keze és ujjai voltak. Mások úgy tartják, szándékosan vágta le egy ujját, hogy ne kelljen a zsidó templomban szolgálnia (levita származású volt, és a templomi papi és levitai szolgálatokat csak teljesen ép testű férfi végezhetette). Végül egy harmadik vélemény szimbolikusan értelmezi ezt, rövid evangéliumára utalva, amely nélkülözi a bevezetést és az epilógust.

Tény, hogy Márk igen hamar az Egyház szolgálatába állt, nagybátyjával, Barnabás apostollal elkísérte Szent Pált első útjára. Még mindig

Szent Márk

apostol és evangélista

(Április 25.)

nagyon fiatal lehetett, mert bár megízlelte az apostoli munka különlegességét Cipruson, megjegyzi a feladattól, és Pergéből visszament Jeruzsálembe. Pál emiatt meg is neheztelt rá: amikor második útjára indult, Barnabás ismét magukkal akarta vinni Márkot, Pál azonban kerek percc elutasította ezt a korábbi magatartása miatt. Komoly lehetett a vita, mert ettől kezdve elváltak útjaik, Pál Szilást vette magához az útjára, Barnabás pedig Márkkal indult Ciprusra.

Aztán az ötvenes évek elejétől Márk Rómában van, Szent Péter mellett. Egy ókeresztény szerző, Papiász azt állítja, hogy ő volt Péter tolmácsa. Egyben tanítványa is, a főapostol atyai szeretettel „fiamnak” nevezte. Közben missziós küldetéseket is teljesített Aquileiában, Milánóban. A hagyomány szerint, amikor a mai Velence helyén lévő kisváros tengerpartján elaludt, álmában egy angyal bizta meg azzal,

hogy megtérítse Egyiptomot, s ő valóban megalapította ott az első keresztény közösséget. A régi konfliktusa Pállal szintén a múlté, mellette volt Kis-Ázsiában, amikor az apostolt ott bebörtönözték, Pál a kolosszeieknek továbbította Márk köszöntését, illetve a római fogságából is kérte Timóteust, hogy hozza magával Márkot, mert: „jó hasznát tudom venni a szolgálatban”.

Rómában evangéliumát Péter elbeszélései nyomán írta meg, vagy röviddel a főapostol halála, vagy közvetlenül a zsidó háború (67–70) után, melynek címzettjei elsősorban a pogányságból megtért keresztények. Bár ő maga nem hallgatta közvetlenül az Urat, Péter élményeinek, emlékeinek továbbadása megmagyarázza, hogy írása miért olyan színes, eleven. Több latin kifejezést használ, ami utal a keletkezés környezetére. Viszonylag keveset tudósít Jézus tanításából, annál többet tetteiről, csodáiról. Jézus hatalmasabb a betegségnél, a természet erőinél, az ördögöknél, a halálnál. Isten ereje elérheti azt, ami emberileg lehetetlen. Az erő jeleként kapta Márk evangéliuma az oroszlán szimbólumát.

Ugyanakkor az egész írás egyfajta felkészítés a kereszt elbeszéléséhez. Jézus háromszor megjövendöli halálát tanítványai előtt. Márk pedig világosan bemutatja ezzel kapcsolatban a tanítványok és külön éppen Péter értetlenségét is. Helyesnek tűnik az a megállapítás, hogy evangéliumának csúcspontja Krisztus keresztthalálakor a pogány százados hitvallása: „Ez az ember valóban Isten Fia volt” (Mk 15,39).

Élete végén visszatért Egyiptomba mint Alexandria első püspöke. Számos liturgikus szöveget tulajdonítanak neki, illetve a kopt egyház is Szent Márkot tartja alapítójának. Feltehetőleg 72 húsvétján a pogányok elfogták, megkínozták, majd testét a földön húzták végig a város utcáin. Éjszakára börtönbe zárták, majd másnap, húsvéthétfőn megismételték ezt a tortúrát. Halálát ajkán hunyt el a szent evangélista a városon kívül. A pogányok el akarták égetni a testét, azonban hatalmas vihar és jegeső támadt, ami elől a hóhérok elmenekültek, így a keresztény testvérek temették el holttestét, sírja fölé később templomot építettek. Erekléit két velencei kereskedő ravaszszággal szerezte meg és szállította titokban Velencébe a 9. század első felében.

IVANCSÓ BAZIL

Miért nincs ószövetségi olvasmány a görögkatolikus Szent Liturgián?

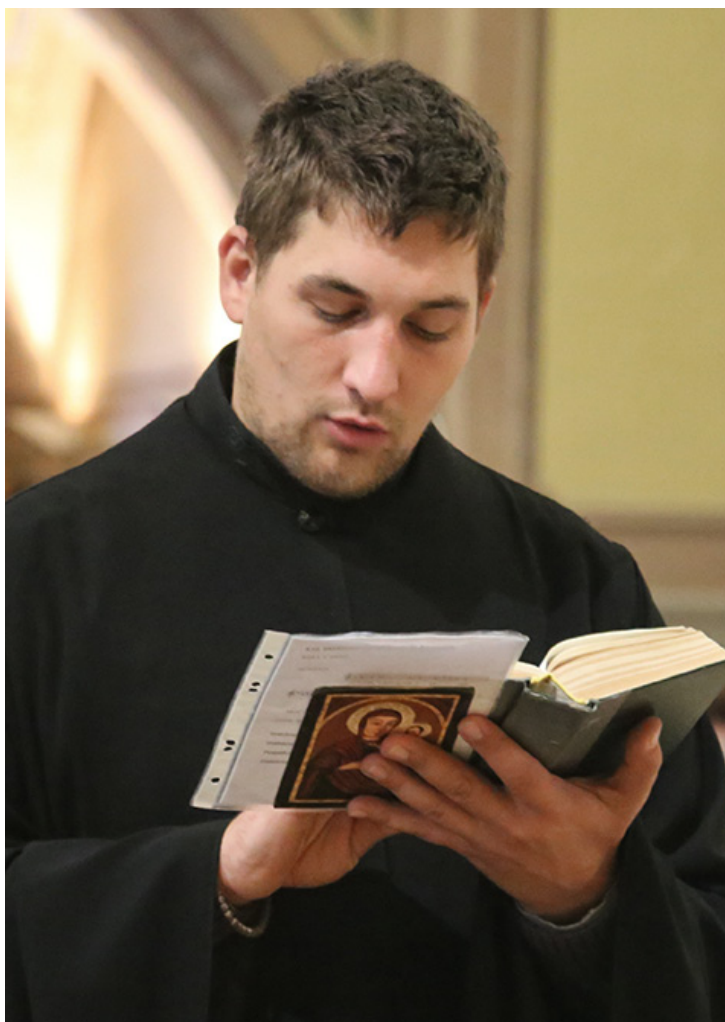
Egy római katolikus fiatal tette fel a címben szereplő kérdést. A jelenlegi római katolikus szentmisén lehetőség van három olvasmányt is felolvasni: egy ószövetségit, egy újszövetségi szentleckét (apostoli szakaszt) és egy evangéliumi szakaszt. Megjegyzendő, hogy néha a régi római szentmisében is – mely több mint másfél évezreden keresztül volt a római katolikusok szentmiséje, s most rendkívüli formának hívják – felolvasnak egy ószövetségi szakaszt, ám ebben az esetben ez a szentlecke, nem pedig valamely apostoli levél szakasza.

Nekünk, görögkatolikusoknak, nem is csak egy, hanem négy Szent Liturgiánk van. A legtöbben ezek közül csupán Aranyházú Szent Jánosét ismerik, hiszen ennek végzése van előírva az évnek körülbelül háromszázhusz napjára. Aranyházú Szent János liturgiáján valóban nincsenek ószövetségi olvasmányok, egyetlen kivétellel: amennyiben az örömhírvétel ünnepe hétfő és péntek közé esik, akkor ezt a Szent Liturgiát alkonyati zsolozsmával kapcsolatosan végezzük, és ekkor veszünk ószövetségi olvasmányokat, melyek tulajdonképpen a vecsernyei részhez tartoznak.

Évente tíz alkalommal mutatjuk be Nagy Szent Bazil liturgiáját, mely a hangos részekben alig-alig tér el Aranyházú Szent Jánosétól (a csendes papi imákban sok különbség fellelhető). Nagycsütörtökön három, nagyszombaton tizenöt ószövetségi olvasmányt ír elő az egyház ősi gyakorlata. S amennyiben (az esetek többségében) karácsony és vízkereszt vigíliája hétfő és péntek közé esik, szintén jelen vannak az alkonyati zsolozsmával végzett Szent Liturgiában az ószövetségi olvasmányok (szám szerint nyolc, illetőleg tizenhárom).

Különleges Szent Liturgiánk Szent Jakabnak, az Úr „testvérének” liturgiája, mely a jeruzsálemi ősegyház liturgiája. Évente csak két alkalommal végezhető, s az olvasmányok sorrendje is különleges: ószövetségi, evangéliumi és apostoli szakasz.

Úgyszintén különleges Szent Liturgiánk az eucharisztikus áldozat nélküli, Dialogosz Szent Gergely nevéhez kötődő előre megszentelt áldozatú Szent Liturgia (ő a római katolikusoknál Nagy Szent Gergely pápa néven nyugati egyházatya). Évente tizenhat-tizenkilenc alkalommal végezzük, mindet nagybőjtben és nagyhéten, s általában két ószövetségi olvasmány is elhangzik benne, miközben az evangéliumi és apostoli szakasz kimarad. (Evangélium csak nagyhéten van, apostoli és evangéliumi szakasz pedig a szebasztei vértanúk napján és Keresztelő Szent János fejének megtalálása napján, amennyiben ezek a napok hétfő és péntek közé esnek.)

Összegezve: noha az esetek többségében valóban nincsenek ószövetségi olvasmányok a Szent Liturgiákon, néha mégis van rá példa.

SZABÓ-KISS BEÁTA

A langyos víz
kellemes,
kényelmes,
megnyugtat.
Nem meleg, és
nem is hideg.
Ellazulunk tőle.
Nem melegsünk
fel igazán, de
nem is hűlünk ki.
Nem rossz,
nem készlet arra,
hogy hamar
kiszálljunk belőle.

A langyos víz veszélyes

Valamiért azt érzem, hogy mai modern világunknak a langyos víz az egyik legnagyobb vírusa, ellensége. Valahová tartozunk, elkötelezzük magunkat, viszont ha forrósodik a helyzet, feladjuk. Ezt a gondolatmenetet bennem a legújabb Csillagok háborúja rész indította el, mikor a közelmúltban megnéztem. A történet igazán hűen tükrözi a 21. századi mentalitást. A gonosz nem igazán gonosz, mert a jó felé húz, és még nem biztos magában, de aztán tovább gonoszkodik. A jó kicsit a rossz felé húz, de mégsem, aztán mégis jó marad, és továbbra is a gonoszra gondol. A hős hősködik, de annyira nem, hogy ezzel valami nagy dolgot tegyen, a küldetése gyakorlatilag időhúzás.

Elköteleződni valami iránt cseppet sem kényelmes. Mindenki tudja, hogy a boldogság felé vezető úton végig kell menni, nem szabad letérni, de mire eljutunk oda, számtalan akadállyal kell megküzdenünk. Ezért sokan, amikor érzik, hogy a helyzet kényelmetlenné válik, egyszerűen más utakat találnak. Elválnak, az alkohol rabságába kerülnek, vagy még rosszabb esetben az öngyilkosság felé fordulnak. Pedig az esküvőkön sem azt mondják a párok, hogy csak jóban és kényelemben lesznek egymás mellett, hanem jóban és rosszban. Egészségben és betegségben. Ennek ellenére mégis egyre divatosabb a házassági szerződés arra az esetre, ha mégsem jön össze minden, legyen a tarsolyban egy kiskapu, noha itt nincs apró betűs rész, nincs lábjegyzet. Szakma választásánál azt sulykolják belénk, hogyha nem tetszik, keressünk más munkát. Fennhangon hirdetik, hogy az emberek négy-öt szakmát is kipróbálhatnak életük folyamán, holott gondoljunk csak bele, milyen nagy tisztelet övezi azokat az embereket, akik harminc-negyven vagy akár ötven éven keresztül is kitartanak a hivatásuk mellett. Nagy divat a vallások között is válogatni. Amelyik felekezet nem a kényelmes megoldást javasolja számunkra, azzal nem kell foglalkozni, át lehet menni más templomba, közösségbe. Ha az sem megy, semmi baj, jöhetnek a keleti vallások, vagy inkább úgy mondanám, hogy ezeknek az európaizált, lebutított, langyos változata, amely minden szempontból kellemes.

Alapvetően ez a mentalitás napi szinten zavart okoz az emberek társas viselkedésében. Egy idősebb hölgygel beszélgettem egyszer, és meséltem neki arról, hogy a gyerekeimnek milyen nehéz megmagyarázni azt a rendkívül egyszerű dolgot, hogy hogyan köszönjenek. Ebben az esetben nem a mai fiatalokkal van a probléma, hanem a felnőttekkel, hiszen a köszönés egyszerű: a felnőtteket magázódva üdvözljük, a gyerekeket tegezve. A gyerekek gyorsan megértik a képletet, ártatlanul gyakorolják is, mire több felnőtt megsértődik, hogy „jaj, én még nem vagyok olyan öreg”. Valóban nem, de felnőtt, és a gyerek megadná a tiszteletet, ha nem háritaná el magától két kézzel. Később pedig lekezelően beszélnek a „mai fiatalokról”, akik nem tudnak tisztességesen köszönni. A hölgy, akinek ezt elmeséltem, egyszerűen és nagyon bölcsen válaszolt. Azt mondta, hogy a mai emberekkel az a probléma, hogy senki

nem akarja felvállalni, hogy ki is valójában. A gyerekek felnőttek akarnak lenni, a felnőttek gyerekként viselkednek, az öregek fiatalnak akarnak látszani. A férfiak nőként viselkednek, a nők férfimunkát akarnak végezni. De mivel nyilván senki sem bújhat ki a saját bőréből, köztes megoldásokat találunk.

A keresztényeknél is látom ezt a kényelmet. Olvasgatják a Bibliát (ha olvasgatják), járogatnak templomba, imádkozgatnak, esetleg adakozgatnak, vagy nagyjából keresztényhez méltó életet élnek. De azért bizonyos dolgokat már nem divat megtenni, például a házasság előtt tisztának maradni, rászorulókat segíteni, betegeket látogatni, ápolni, mert a modern megoldás sokkal praktikusabb.

A langyos víz finom. Viszont ha megisszuk, megfájdul tőle a hasunk. Ha beletesszük a húst, nem fő meg, hanem előbb-utóbb szétmállik. Ha sokat ülünk benne, fel sem frissülünk, és át sem melegszünk. Ahhoz, hogy életünknek értelme legyen, lángra kell gyűjtanunk szívünket, lelkünket, elménket, és teljesen be kell fagyasztanunk azokat a dolgokat, amelyek nem szolgálják az épülésünket. Választanunk kell, melyik irányba megyünk. Nem lehetünk egyszerre rosszak és jók, az maga a semmi. A semmi pedig nem gyarapszik. Nem tud növekedni, nincs gyümölcse, terméketlen talaj.

Döntenünk kell, hogy olvasgatjuk vagy olvassuk a Szentírást, hogy imádkozgatunk vagy buzgón imádkozunk; meg szeretnénk látogatni a szomszéd néit vagy meg akarjuk látogatni. Tegyük le a halogatásainkat, és vegyük fel a keresztünket, s Krisztussal karöltve gyakoroljuk, és ne gyakorol-gassuk azokat az erényeket, melyeket nem más, mint maga Jézus hagyott reánk.

„Ti vagytok a föld sója. De ha a só íztelenné válik, mivel sózzák meg? Semmire sem jó többé, mint hogy kidobják és eltapossák az emberek.

Ti vagytok a világ világossága. Nem lehet elrejtteni a hegyre épült várost. Lámpát sem azért gyűjtanak, hogy aztán a véka alá tegyék, hanem a lámpatartóra, hogy világítson mindenkinek, aki a házban van. Úgy világítson a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiteket és dicsőítsék Atyátokat, aki a mennyekben van.” (Mt 5,13–16)

TOVÁBBI IDÉZETEK A SZENTÍRÁSBÓL:

„Tudok cselekedeteidről, hogy nem vagy sem hideg, sem forró. Bár-csak hideg volnál, vagy forró! Így, mivel langyos vagy, és sem forró, sem pedig hideg: kiköplek a számból.” (Jel 3,15–16)

„Mert lesz idő, amikor az egészséges tanítást nem viselik el, hanem saját kívánságaik szerint gyűjtenek maguknak tanítókat, mert viszket a fülük. Az igazságtól elfordítják a fülüket, de a mondákhöz oda-fordulnak. Te azonban légy józan mindenben, a bajokat szenvedd el, végezd az evangélista munkáját, töltsd be szolgálatodat.” (2 Tim 4,3–5)

„Mert aki valamennyi törvényt megtartja, de akár csak egy ellen is vét, az valamennyi ellen vétkezett. Mert aki ezt mondta: »Ne paráz-nálkodj!« – ezt is mondta: »Ne ölj!« Ha pedig nem paráználkods, de ölsz, megszegted a törvényt. Úgy beszéljete, és úgy cselekedjete, mint akiket a szabadság törvénye ítél meg.” (Jak 2,10–12)

„Ne szeressétek a világot, se azt, ami a világban van. Ha valaki sze-reti a világot, abban nincs meg az Atya szeretete. Mert mindaz, ami a világban van, a test kívánsága, a szem kívánsága, és az étellel való kérdés, nem az Atyától, hanem a világtól van.” (1Jn 2,15–16)

A LELKIATYA VÁLASZOL

Kedves Lelkiatya! Mondják, hogy aki a klinikai halál állapotában van, hatalmas fényt lát, és óriási megnyugvást, békét érzékel. A vallásos emberek úgy gondolják, hogy „odaát” jártak, majd felébrednek, és azt mondják, visszajöttek a mennyből a földre. Ezt én számságnak tartom, szerintem ez valamiféle agyi állapot, amit mi, laikusok, nem értünk. Mint hívó, úgy gondolom, hogy aki ténylegesen meghal, az nem jön vissza, aki pedig azt hiszi, hogy „visszajött”, az nem halt meg valójában. Egyedül Lázár jött vissza a korábbi testi állapotában. Sokan megszólhatnak ezért, hogy rosszul gondolom, és ők igenis a túlvilágon voltak. Rengeteg – szerintem hamis – könyv is jelenik meg a túlvilági sétákról. Önnek mi a véleménye erről?

Önnek igaza van. Amikor először megjelentek ezek a beszámolók, a Katolikus Egyház világos állásfoglalást adott arról, hogy ez nem a valószínű, így mondjuk: nem a teológiai halál, amelyre ezek az emberek eljutottak. Hogy mégis mivel magyarázható a kétségtelenül érdekes és elgondolkodtató jelenség, arról nem adott állásfoglalást, mert nem a hittartalomnak része. Egyszerűen fogalmazva, mindenki azt gondolhat erről, amit akar. Ennek ellenére ezek a beszámolók és az ehhez fűzött gondolatok megfontolásra érdemesek. Többnyire azoknak jelentenek megerősítést, akikben van bizonytalanság az élet utáni életéről. Akinek erős, biztos hite van, az nem tulajdonít nagy jelentőséget ezeknek a jelenségeknek.

Kedves Lelkiatya! Hogyan tudom hatékony módon legyőzni a kísértéseimet? Szinte mindennap imádkozom, s olyankor erő tölt el, és jó érzés. De utána jön a sátán, nem hagy békén, és bűnbétekek. Hogyan tudnék hathatósabban ellenállni ezeknek a kísértéseknek?

Tartson ki az imában hűségesen! Lehet, hogy egy bizonyos időnek el kell telnie ahhoz, hogy a sok bukás, kísértésekben való vergődés közben megedződjen, megerősödjön abban, hogy minden körülmények között bízik az Istenben, mer és tud fölállni. Semmiképp se keseredjen el a sorozatos kudarcok miatt. Ha az imában talál megnyugvást, ez világos jele annak, hogy Ön a kegyelem állapotában él, és ez a kegyelem nemcsak az adott pillanatban ad Önnek segítséget, hanem lassan, folyamatosan átalakítja az Ön lelkét, gondolkodását, hosszú távon megerősíti az akaratát. Igaz, nem arra válaszoltam, amit kérdezt, de fontosnak tartottam ezzel kezdeni. A különböző kísértéseknek megvan a maga ellenszere. Ám ez sohasem csodapirula, hanem inkább terápia, amely a fent említett folyamatot segíti. Általános eszköznek azonban az atyák a Szentírást javasolják. A kísértés idején vegyünk elő a Szentírásból valamilyen szöveget, rövid mondatot, amelyet forgatva, gyakran ismételve, mint egy karddal, elűzhetjük a gonosz támadását. Ez a kiválasztott szentírási mondat is lehet célirányos, az adott kísértésre vonatkozó. Jézus is ezt használta a pusztában való megkísértése idején, mindig egy-egy találó szentírási mondattal válaszolt. De itt is lehetnek általános, hogy úgy mondjam, mindenre jó mondatok: Hiszek, Uram, segíts az én hitetlenségemen! (Mk 9,24) Szeretlek, Uram, én erősségem (Zsolt 17,1). Vagy egyszerűen maga a Jézus-ima: Uram, Jézus Krisztus, könyörülj rajtam!

Kedves Lelkiatya! Nem teljesen világos egy dolog az Eucharisztiaival kapcsolatban. Jézus ugyebár az utolsó vacsorán alapította meg ezt a szentséget. Hogyan lehetséges ez, mikor a keresztre feszítés, feltámadás akkor még meg sem történt? Hogyan jeleníthette meg az utolsó vacsorán a saját feltámadott testét, ha akkor még mindez meg sem történt?

Ha nagyon tömören akarnánk válaszolni, elég lenne annyit mondani: Istennél nincsen idő, vagyis ő a mindenhatóságával átlépi az idők és terek határait. A kérdés azonban valóban érdekes problémát vet föl. Semmiképpen nem mondhatjuk, hogy az utolsó vagy titkos vacsora az első szentmise vagy Szent Liturgia lett volna. Nem volt az. Egy egyszeri és megismételhetetlen esemény volt. A teológiában úgy mondják: prófétai jel. A prófétai jel nem egy üres gesztus. Amikor a próféta valami különleges cselekedetre szánta el magát az ószövetségi időkben, akkor a tette nemcsak előre jelzett valamit, nem egy intó jel vagy példa volt, hanem a prófétai tett által meg is kezdődött a megjövendölt történés valóra válása. A prófétai tett mintegy megindította a folyamatot. Amikor Jeremiás összetöri a cserépedényt, és azt mondja, így töri majd össze az Úr Izrael népét és Jeruzsálem városát, akkor azzal el is kezdődik mindaz, amit jövendölt. Ilyen prófétai jel volt a zsidó nép utolsó egyiptomi vacsorája, az első pászkavacsora. Aki evett a pászkából, az már meg is menekült, azt nem bántotta az öldöklő angyal, és átment a Vörös-tengeren. Jézus a testét és véréát adta az apostoloknak, jelezve, hogy az ő bűneikért és az ő üdvösségükért, helyettük hal meg a kereszten. Ezzel a tétellel valóban meg is kezdődött az ő üdvözítő kinszenvedése. Nem véletlen, hogy a latin liturgia sokáig egyetlen eucharisztikus imájában, vagyis a Római kánonban, ősrégi hagyomány alapján (már Szent Ámbrosius is így idézi), jövő időben állnak az alapítási szavak igéi: „amely majd értetek adatik”, „ki fog ontatni”. Hogy milyen testet adott Jézus az ő tanítványainak? Nyilvánvalóan ugyanazt a testet, mégsem ugyanolyan formában. Nem mondhatjuk, hogy a feltámadott test formájában, mert kenyér és bor színe alatt adta. Nem mondhatjuk, hogy ugyanaz a test

volt a jászolban, amely a sírból előjött, és amelyet mi magunkhoz veszünk. Ugyanaz a Krisztus, de nem ugyanaz a test. Jézus teste sokféle formában volt és van jelen a világban. Az első évezredben például az Egyházra nézve alkalmazták az atyák azt, hogy az Krisztus valóságos teste, s az Eucharisziára mondták, hogy Corpus Mysticum, titokzatos test. Ma éppen a fordítottjához vagyunk szokva. Krisztus egészen valóságosan van jelen emberi testében mind a föltámadás előtt, mind a föltámadás után, az Eucharisziában éppúgy, mint az Egyházban, természetesen más-más módon.

Kedves Lelkiatya! Hogyan lehet megbocsátani valakinek, akitől folyamatosan rettegünk? Anyósomról van szó, aki apósom halála után teljesen a fiára telepedett, nem hagy minket élni. Agresszív és kötekedő. Hol megfélemlíti a férjemet, hol lenyerezi. Engem is mindennap bánt. Szeretnék megbocsátani, de mindennap újabb sebet okoz.

Első lépés, hogy igyekezzék megérteni az anyósa helyzetét, belső világát. Minden biztonnal ő is rettenetesen szenved attól, hogy ilyen. Lehet, hogy nem a tudatosság szintjén, de legbelül egészen bizonyosan. Ugyanis aki nem tud szeretni, annak a lelkében békétlenség van, ezt vetíti ki másokra, hogy úgy mondjam, ezzel áruolja el önmagát, belső világát. Ha sikerül megérteni minél mélyebben és minél

részletesebben az anyósa viselkedésének az indítóokait, akkor sokkal higgadtabban tud arra rátekinteni, amikor éppen „helyzet van”. Mindez pedig hozzásegíti egyfajta külső szemléli álláspontozhoz. Ez a másik fontos, nagy lépés: maradjon kívül az eseményen, kívülről tudja szemlélni ezeket a fájó eseményeket, a lelke maradjon ki belőle. Hogyan lehetséges ez? Úgy, hogy amikor kapja a bántást, szűrást, kisebb-nagyobb sebeket, akkor nyomban tudatosodik Önben, hogy ez miért is jött ki így belőle. Tudatosabban, higgadtabban tekint rá arra, amit tapasztal. Ez lehetővé teszi, hogy mintegy kívül maradjon a dolgokon. Ha ezt sikerül megtennie, akkor is fáj minden rossz lépés, de a fájdalom felülemelkedik, az nem húzza le, nem gerjeszt ellenséges érzelmeket, indulatokat. Ilyen esetekben ez a fajta védelmi mechanizmus nemcsak önvédelem, hanem sokkal több: megóv a szeretetlenségtől is. Ami ehhez hozzásegíti, ami elengedhetetlen, hogy éppen akkor imádkozzék az anyósáért, amikor bántást kap tőle. Ez a lehetetlen szeretetnek az útja. Emberi erővel ugyanis lehetetlen az, amit a kérdésében megfogalmaz, hogy szeresse azt, akitől retteg. Azt nem is lehet. De ne rettegés legyen a lelkében, hanem szájalom. Persze, megértő, és nem lenéző szájalom. Foglalkozzék ezzel, imádkozzék, hogy ez sikerüljön, s meg fogja látni a lehetetlent, hogy mégis sikerül.

Kedves Lelkiatya! A metropólia létrejöttével mely területeken kapott (nagyobb) önállóságot és döntési jogkört görögkatolikus egyházunk? Nőtt-e a befolyása, döntési jogköre a MKPK-n belül?

Az MKPK-n belül nem, de azon kívül igen. Bár az is számottevő változás, hogy ma már a Katolikus Püspöki Karban három személy képviseli görögkatolikus egyházunkat. A rítuskülönbségből fakadóan eddig is megvolt a saját önállósága, ez nem változott. Aprónak tűnő, de nem jelentéktelen különbség, hogy saját másodfokú bírósága van, legalábbis a szuffragáneos egyházmegyék számára (amelyeknek másodfokú bírósága a főegyházmegye). Jelentős változás még, hogy saját püspöki karral is rendelkezik, melynek elnevezése azonban a keleti szóhasználat alapján: Hierarchák Tanácsa. Ennek négy tagja van, mivel a nyugalmazott püspök is jelen van a tanácskozáson. Természetesen ezeken csak a magyar görögkatolikus egyházra vonatkozó döntéseket hoznak. Jelentős változás még, hogy az MKPK-hoz hasonlóan a metropóliának is vannak közös intézményei, amelyek a három egyházmegye közös fenntartásában működnek. A különböző tárgyalásokon a metropóliának saját küldötte van, aki, természetesen, elsősorban a görögkatolikus egyházat képviseli. Ez a megnövekedett jogkör

nemcsak Magyarországon érvényes, hanem az egyetemes egyházban is. Ennek eredménye az is, hogy a metropolita hivatalból tagja a püspöki szinódusnak. Biztosan több egyéb pont is van, amelyek jelzik a megnövekedett szerepét a magyar görögkatolikusnak, de hirtelen ezek jutottak eszembe.

Kedves Lelkiatya! Egy olyan liturgián voltam, ahol a szertartás előtti tíz-tizenöt percben a kántor végigvezetett a dallamonkon, vagyis az énekeket ilyen átbotában elődúdogatta, vele együtt a „közönség”. Majd rögtön kezdődött is a szertartás, amely alatt ő teátrális, karnagi mozdulatokat tett a hívek felé, jelezvén, hogy no, most kell belépni. Lehangelő és bosszantó volt ez a leplezetlen exhibicionizmus. Sose láttam még ilyet. Egyrészt nem szeretném a szent énekeket a templomterben a liturgia előtt gyors tempóban, töredékeiben elődúdogolni, nem énekkari próbára jöttem! Másrészt, ha a Szent Liturgián való részvétel kiváltságos helyzetében lehetek, akkor az imádságra és az ikonokra szeretnék figyelni, végképp nem egy hadonászó kántorra. Rendben van ez így?

Főként ortodoxoknál lehet ez szokásban, s inkább olyan környezetben, ahol a hívek nem, vagy kevésbé ismerik a szertartást, a dallamokat. Görögkatolikusoknál is előfordul, hogy a liturgia vagy más szertartás előtt énekpróbát tartunk. Én nem látok ebben semmi rosszat. Amikor elkezdjük újra énekelni a Miatyánkot többféle dallamon, akkor láttam rá példát, hogy a kántor előtte elpróbálta a jelenlévőkkel, megismertette a dallamot, gyakoroltatta. Lehet, hogy furcsának hat, hogy az imádság előtt az imádságot elpróbáljuk, de nem ez a cél, hanem az, hogy a gyakorlás által az imádság gördülékenyebb legyen. A szerzeteseknél, de más helyeken is természetes gyakorlat az énekpróba a szertartás előtt. Igaz, hogy nem közvetlenül előtte és nem a templomban. Mivel azonban a hívek közössége nehezen hozható össze külön erre a célra, ezért szokták azt választani, hogy a vasárnapi liturgia előtt van egy kis énekgyakorlás. A másik tényező, a szertartás közbeni énekvezetés sem idegen a keleti szertartástól. Néhol egészen sokat segít, ha az énekvezető nemcsak a hangjával, de a testtartásával, gesztusaival is irányítja a közös éneket. Ez nem szükségszerűen teátrális. Lehet nagyon alázatosan végezni, de azért kétségtelenül kell némi határozottság is ahhoz, hogy egy nagyobb csoportot, a hívek közösségét vezetni tudja. Tehát nem a dolog gyakorlata a rossz, inkább annak kivitelezése, személyes megvalósítása lehetett kevésbé sikeres.

BRENNER JÁNOS VÉRTANÚ

boldoggá avatása

NAGY ÖRÖMMEL ÉRTESÜLTÜNK A HÍRRŐL, HOGY FERENC PÁPA ENGEDÉLYEZTE A SZOMBATHELYI EGYHÁZMEGYE VÉRTANÚ PAPJA, BRENNER JÁNOS BOLDOGGÁ AVATÁSÁT. NAGY ÖRÖM EZ AZ EGYHÁZMEGYE ÉS AZ EGÉSZ MAGYAR KATOLIKUS EGYHÁZ SZÁMÁRA. SZÉKELY JÁNOS SZOMBATHELYI MEGYÉSPÜSPÖK LEVELÉVEL HÍVJA MEG AZ ÉRDEKLŐDŐKET 2018. MÁJUS 1-JÉRE SZOMBATHELYRE, A BOLDOGGÁ AVATÁSRA.

Brenner János tizenkilenc évesen ezt írta a naplójába: „Szívem legmélyebb hálójával és szeretetével köszönöm meg Neked azt az igen-igen nagy kegyelmet, hogy szolgálataidra rendeltél. Add, hogy életem méltó legyen hivatásomhoz, hogy szent lehessen, mert én egyszerre mindent és egészen, fenntartás nélkül akarok adni és kapni.” Lángoló fiatalember volt, ahogyan a neve (Brenner) is jelzi. Az egyik prédikációjában így fogalmazta meg a hiteles keresztény (és emberi) élet lényegét: „égni a tűzben”. Visszacseng ebben a gondolatában a ciszterci rend jelmondata: Ardere et lucere! (Lángolj és világíts!) Édesanyja évtizedekkel a fia meggyilkolása után így vallott: „ha behunyom a szemem, tisztán látom az ő mosolygós, kedves arcát”. Mosolygós arcú, tüzzel, lelkesedéssel és mély hittel teli fiatal pap – ez volt Brenner János. Menyire nagy szükség lenne ma is ilyen fiatalokra!

Brenner János édesapja, Brenner József rendkívül mély hitű ember volt. Mindennap részt vett a szentmisén, és naponta elimádkozta a rózsafüzért. Gyakran olvasott fel a fiainak vallásos könyvekből. Otthon a család minden este együtt imádkozott, első péntekenként együtt mentek győnni. Az édesanyja, Wránovich Julianna nyugodt, kedves, szeretetet sugárzó személyiség volt. Igen gyakran segítette a szegényebb családokat, különösen a sokgyermekeseket. A gyermekek, a közeli ismerősök egyetlen veszekedésre, szóváltásra sem emlékeznek a szülők között. Így valószínűleg meg az a csoda, hogy mindhárom Brenner fiúból pap lett.

Vannak-e még ilyen családjaink? Léteznek-e még olyan családok, ahol az édesapa a család papja? Ahol az apa odafigyel a gyermekei lelki-szellemi fejlődésére, és példát ad nekik hitvalló életével. Vannak-e még olyan családok, amelyekben a szülők között mindig békeség, jókedv és szeretet uralkodik, ahol szülők és gyermekek együtt mennek győnni, ahol segítik a szegényeket?

Brenner János a szombathelyi püspöki iskolában (a mostani Brenneriskola elődjében) kezdte meg a tanulmányait. Itt került sor annak a színdarabnak az előadására, amelynek főszerepét, Szent Tarziciust, ő alakíthatta, nagy átéléssel. Ki gondolta volna akkor, hogy a kisgyermek játéka egyszer véres valósággá válik?

Kiegyensúlyozott, vidám személyiség volt. A szemináriumi előjárók így jellemezték: „A legtehetségesebb növendékek egyike. Kiforrott egyéniség. Intelligensen kiáradó személyisége jó hatással volt társaira.” Meglátta a világban és az Egyházban a negatív jelenségeket, olykor szóvá is tette ezeket, de a kritikája sohasem volt bántó, hanem mindig jobbitó szándékú. Az emberek szerettek a közelében lenni, mert volt egy erős, derűs, tiszta kisugárzása. A hittanórák előtt általában focizott egyet a gyerekekkel. Mindenkielőre köszönt. Éppúgy kedvesen szólt az iskolaigazgatóhoz, mint az egyszerű cigány emberhez. Prédikációit

szelíden mondta el, nem a hangerejével, hanem gondolatainak tiszta, egyszerű mélységével, az egyéniségével hatott. A plébánia körüli fizikai munkákból is kivette a részét. Sokakat segített, a rászorulóknak anyagi-
lga is.

Káplánként beült a rózsafüzér-imádságokra, litániákra, keresztutakra, akkor is, ha a plébános tartotta ezeket. Mindig nagyon szépen végezte a szentmisét. Élete utolsó reggelén így köszöntötte a plébánián reggelit készítő Málcsi nénit: „Málcsi néni, olyan gyönyörű a reggel! Át tudnám ölelni a világot!”

Az első miséjét a szombathelyi zárdatemplomban (Szent Norbert-templom) tartotta, mert a család plébániáján vezető békepapok működtek. A primíciás ebéd a családi otthonban volt, szerény körülmények között. Egyébként a papi békemozgalomtól az egész család távol tartotta magát. Brenner János öccse, József atya, egy alkalommal ezt mondta: „Aból senki sem eszik, hogy én valaha is elmenjek egy békegyűlésre.” Brenner János máskülönben politikával nem foglalkozott. Egyetlen bűne az volt, hogy mágnesként vonzotta az embereket, különösen a fiatalokat.

Ahogy azt egy híres amerikai gondolkodó megfogalmazta: a diktatúrák (és a negatív értelmű globalizmus) öt halálos ellensége az Isten, a család, a nemzet, a föld és a közösségek. A kommunista diktatúra el akarta taposni azt a hitet és azt a fényt, amely az Egyházból és Brenner Jánosból sugárzott. A mindenki által szeretett pap mindössze huszonhat éves volt, amikor harminckét kézzúrással brutálisan megölték. A legtöbb kézzúrás a bal kezén érte, mert a végsőkig próbálta védeni az Oltáriszentséget.

A történelem igazi ura a teremtő Isten: ő a kezdet és a vég. A diktatúra emberei úgy gondolták, hogy Brenner János nevét és a hitet, amelyet képviselt, eltüntetik, kitörlik a történelem lapjairól. Ám éppen fordítva történt: valójában a diktatúra embereinek nevei kezdenek eltűnni az emberemlékezetből, inkább csak elrettentő példaként említjük azokat. Brenner János vértanú neve azonban ma is ragyogó és vonzó: Krisztus diadalát, az ő húsvétjának erejét hirdeti.

Brenner János utolsó ajándéka a szüleinek egy karácsonyfa volt, amelyet soha nem állítottak fel, nem tettek rá díszeket és gyertyákat. Fia halála után az édesanyja még harmincnégy karácsonyt ért meg, de nem tudott többé karácsonyfát állítani. A pogány diktatúra gyűlölte Istent, a vallást, az abból sugárzó fényt és erőt. A karácsony titkából áradó fényt, Isten fényét azonban nem tudta kioltani. Most, a boldoggá avatás napján teljes pompájában újra felragyog Krisztus fénye és szolgálójának, Brenner Jánosnak vonzó, ragyogó életpéldája.

Brenner János boldoggá avatása ma aktuálisabb, mint valaha. Azt kiáltja nekünk, hogyha szeretnénk boldog, harmonikus családokat, tiszta arcú, mosolygós fiatalokat, akikben ott ég a titokzatos belső tűz, akkor vissza kell találnunk a forráshoz, az élő Istenhez. Legyen ebben a viszszafelelésben lelkesítő példaképünk és erőforrásunk Brenner János!

Szeretettel hívom Mindnyájukat Szombathelyre a boldoggá avatásra. 9 órától lelki ráhangolódással készülünk a 11 órakor kezdődő boldoggáavatási szertartásra. A szentmise főcelebránsa: Angelo Amato

bíboros, a Szentek Ügyei Kongregációjának prefektusa. 14 órától tanúságtételekkel és litániával zárul a nap. Lehetőség lesz egyéni szentsegítmásra, illetve imádságra Brenner János sírjánál. Szentbeszédet mond: Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek. Kérjük a zárandokcsoportokat, illetve a szentmisén celebrálni kívánó paptestvéreket, előzetesen regisztrálniuk.

A Szombathelyi Egyházmegye és a Magyar Katolikus Egyház számára nagy öröm Brenner János boldoggá avatása. Az ünnepi eseményre 2018. május 1-jén kerül sor Szombathelyen, a székesegyház előtti téren. Az egyházmegye a szervezési munkát már elkezdte. Ennek egyik fontos lépcsője, hogy megújult a Brenner János tiszteletére indított honlap – www.brennerjanos.hu. A weblapot kifejezetten az ünnepi nappal kapcsolatos fontos információk közlésére alakítottuk át. Így nemcsak Brenner János életéről található írás, hanem például az ünnepség tervezett programjai is megtalálhatók, információk a parkolásról, később az útlezárásokról is. A honlap információi folyamatosan frissülnek. A tér korlátozott befogadóképessége miatt előzetes regisztrációt kérünk a papoktól, zárandokoktól és a sajtó munkatársaitól, akik szeretnék az eseményen részt venni. Ehhez egy űrlapot kell kitölteni. Szeretnénk, ha a hívek elsősorban a plébániákon keresztül érkeznének. Így külön regisztrációra nekik nem lesz szükség, csak a plébánosok részéről a pontos létszám megadására.

BRENNER JÁNOS

boldoggá avatási ünnepe

2018. MÁJUS 1.

„Az Istent szeretőknek minden javukra válik”
(Róm 8,28)

A Szombathelyi Egyházmegye szeretettel hív mindenkit Isten Szolgája Brenner János boldoggá avatási ünnepére.

Időpont: 2018. május 1.

Helyszín: Szombathely, a Székesegyház előtti tér

Program:
9:00 Lelki ráhangolódás
11:00 Boldoggá avatási Szentmise
14:00 Tanúságtételek, szindarab részletek Brenner János életéről, színes programok gyerekek, fiatalok és felnőttek számára
19:00 Vesperás, Szentgotthárd-Zsida Emlékkaporna

- A programról részletes információt a www.brennerjanos.hu oldalon található.
- Kérjük a zárandokok és paptestvérek április 5-ig regisztrálniuk a www.brennerjanos.hu honlapon.

A regisztráció
határideje:
2018. április 5.

Brenner János atya életéről, tiszteletéről, a boldoggá avatáshoz kapcsolódó hírekről, előkészületekről folyamatosan tájékoztatjuk az embereket a www.brennerjanos.hu/hirek, illetve a www.facebook.com/brennerjanos oldalon, illetve az egyházmegye hivatalos weblapján: www.martinus.hu.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

„Két bazilita szerzetes egy családból: Dudás Miklós és Bertalan”

címmel pályázatot hirdet

a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola

– valamennyi hallgatója (teológus, hittanár, kántor, levelező), valamint a görögkatolikus gimnáziumok diákjai számára.

A dolgozatokat tudományos igényességgel kell elkészíteni, és kinyomtatva, egy példányban kell beküldeni

a Hittudományi Főiskola Tanulmányi Osztályára.

A pályaműveket szakmai zsűri fogja elbírálni.
Az eredményhirdetés a tanévzárón történik.

A pályaművek díjazása:

I. díj: 50.000,- Ft

II. díj: 30.000,- Ft

III. díj: 20.000,- Ft

A PÁLYÁZAT KOORDINÁLÓJA:

Dr. Ivancsó István, 0642/597-605, ivancsoi@atanaz.hu

A PÁLYAMŰVEK LEADÁSÁNAK VÉGSŐ IDŐPONTJA:

2018. június 15.

EMBER

FÖLTÁMADTÁL A MAI NAPON A SÍRBÓL,
Ó IRGALMAS, ÉS MINKET KIVEZETTÉL
A HALÁL BIRODALMÁBÓL.
MA ÁDÁM VIGADOZ ÉS ÉVA ÖRVENDEZ,
ÉS A PRÓFÉTÁKKAL ÉS PÁTRIÁRKÁKKAL EGYÜTT
SZÜNTELEN DICSŐÍTIK
A TE ISTENI HATALMAD URALKODÁSÁT.
(FELTÁMADÁSI KONTÁK)

Boldogasszony köve és kápolnája Bükkszentkereszten

DOBOS KLÁRA

Látogatóban a bükki füvesembernél

Bükkszentkereszt római katolikus hegyi falu, mintegy 250 éves múlttal. Régebben sokan mentek innen nyaranta gyalog a kácsi búcsúra, olyankor itt, a Galozsnya-hegyen búcsúztatta el őket a falu, s itt vártak rájuk, mikor hazatértek – meséli a bükki füvesemberként is ismert Szabó György, aki egy barátjával kis Szűzanya-emplékhelyet alakított ki ezen a helyen.

A sok gyaloglás után a nagy melegben megfáradt zarándokok szívesen elüldögéltek egy kicsit a fák hűvösében, ahol a Boldogasszony kövének nevezett szikla is található. Rácsodálkoztak, mennyire pihentető hely, milyen hamar „kiveszi” belőlük a húsz kilométeres gyaloglás fáradalmait. Az egyik kő olyan, mintha ült volna benne valaki. A mély vallásosságából Máriahoz kapcsolódó legendát szült a falulekület. Úgy gondolták, Krisztus keresztre feszítése után Mária bánatában világgá indult. Amikor ideért, leszállt a szamaráról megpihenni – a szamár patanyoma is látható –, és leült egy kőre, amely megpuhult alatta, mikor pedig felállt onnan az Istenszülő, visszakövült. Azóta ezeknek a szikláknak gyógyító erőt tulajdonítanak. Olyan helyi legenda is volt, hogy aki rosszat követett el, annak ki kellett tenni ide egy fillért, és ha elfogadta azt a Jóisten, akkor a bűn megbocsátatott. Az pedig már korunkba átnyúló hagyomány, hogy akinek nem fogan gyermeke, s leül a sziklára, annak gyermeke születik. Hogy ilyen már történt, az onnan tudható, hogy fehér liliomcsokrot tesznek oda a boldog édesanyák. De a kis kápolnáknál, a Szűzanya-szobornál is mindig van virág, sokszor mécseseket meg kis kövecskéket is odatesznek tisztelői. Hogy miért állította Gyuri bácsi a kápolnát, arról így mesél:

„Mikor 15-20 évvel ezelőtt megkérdezte valaki tőlem, hol van a Boldogasszony-kő, mondtam, hogy nem tudom, de majd megkérdezem öreg barátomat, Ladányi Józsefet, aki itt született

1919-ben. Ő mesélte el a búcsús történetet is. Bükkszentkereszt egyébként a két világháború között gyógyüdülőnek volt nyilvánítva kezdődő asztmára, vérszegénységre és mindenféle pajzsmirigy- és torokproblémára. Most csak azért nem az, mert nincs helyben lakó orvos. Ám ez a hely a jó levegővel, zöld nyugalomával és persze a hit erejével tényleg csodákat tesz. Egyre többen kezdtek ide járni – hívők és kíváncsiskodók egyaránt. Mi pedig a barátommal elhatároztuk, hogy a Szűzanyának hálaból készítettünk egy szobrot. Kis pénzecskét is gyűjtöttünk hozzá. Ő azóta sajnos meghalt, de a Szűzanya, Magyarok Nagyasszonya-szobor néhány éve elkészült, Bőjte Csaba testvér adta meg.”

Csaba testvér úgy került ide, hogy előadást tartott a helyi iskolában, s akkor meglátogatta Gyuri bácsi gyógynövénykertjét. Ekkor kérte meg a füvesembert, hogy segítsen visszavinni a csíksomlyói ferencesekhez a gyógynövénykultúrát, hiszen a középkorban a gyógyítás a ferences barátok szolgálatára volt. Gyuri bácsi többször járt azóta Csíksomlyón, vitt gyógynövénypalántákat, és odaadta az összes, nagymamájától örökölt gyógyító receptet. Mert amint a szólás is tartja: „Füben, fában orvos-ság van...”

NÉPI GYÓGYÍTÁS, JÓ LEVEGŐN

Egy miskolci boszorkányper kapcsán lejegyeztettem, hogy a gyógyítás képességével nem a boszorkányok, hanem a füvesemberek rendelkeznek. Szabó Gyuri bácsi, a bükki füvesember birtokában van annak az óriási tudásnak, amelyet népi gyógyítóink felhalmoztak, s amely immár része a magyar örökségnek is.

„Mint már említettem, Bükkszentkereszt régen gyógyüdülő volt. A lányom 1955-ben született. Két- és hároméves kora között állandóan tüsszős volt a mandulája, éjszakánként sokszor annyira hörgött, hogy orvost kellett hívni hozzá. Egy álmatlan éjszaka után mentem be a munkahelyemre, és egy zsidó asszony, látva rajtam, hogy nem sokat pihentem, megkérdezte, mi a baj. Elmeséltem, mire azt mondta, jöjjünk fel Bükkszentkeresztre. Minek? – kérdeztem. Elmondta, hogy amikor hazajött a gettóból, egy pesti gégegyógyászhoz ment, hogy megoperálja a befelé növekvő pajzsmirigyét. A professzor nem vállalta a műtétet, mert az asszony nagyon le volt gyengülve, s félt, hogy nem élne túl. Javasolta viszont ezt a hegyi települést, ahol rendbe is jött. Én is felhoztam a lányomat, s pár hét múlva újra elvittük az orvosához, aki már egy éve kezelte. Csodálkoztam nagyon, hogy mi történt, hiszen mint mondta, ha nem ismerné, úgy gondolná, ez tökéletesen ép mandula, vétek kivenni.”

A család tehát kiköltözött, Gyuri bácsi pedig használva a nagymamájától örökölt gyógynövényrecepteket, sokaknak segített, s lassan a falu egyik „nevezetessége” lett.

– „Az ön teáin élek, azok gyógyítanak engem”
– köszönti ismeretlenül egy asszony, mikor a Boldogasszony-kőnél beszélgetünk.

– „Mindenkit gyógyít, azért hívják gyógyteának” – jön a kedves válasz, majd tovább mesél.

„Nagyon sokan használják a teáinkat, a cukorteáinkról elmondható, hogy világhírű. Az országos gyógyszerészeti intézet törzskönyvezte, érdeklődnek iránta Amerikából és arab országokból is. Nagyon jól működik, betegségek kezdeti stádiumában mellőzhető vele a gyógyszer.”

A teákhoz használt „összetevők” Gyuri bácsiék gyógynövénykertjéből származnak, ahol nagy élmény sétálni, leginkább talán a levendulamező látványa és illata fogja meg a látogatót. A füvesember meg-megáll egy-egy különlegesebb növény mellett, és mesél róluk. Megtudjuk például, hogy az őszi margitvirág egy vad krizantémféle, a teája a legjobb a migrénes

fejfájásra, a martilapu egy háromezer éves írásos anyag szerint asztma ellen nagyon jó; az orbáncfű pedig a jövő gyógynövénye, hatása klinikailag igazolt Alzheimer-kórra, depresszió és gyomorideg ellen... Gyuri bácsi szívesen jár ki a kertbe, bár a gazdasággal már keveset foglalkozik, inkább előadásokat tart, tanácsokat ad – közvetlenül szeret segíteni.

Mária, a betegek gyógyítója

A Szűzanya természetesen nem járt a Bükkben, de jó, hogy vannak legendák, hiszen ezek is közelebb hozzák őt a szívünkhöz – mondta a Boldogasszony-kőről annak idején Erdődy Imre atya, aki haláláig az Új Misszió folyóirat lelkiatyjaként válaszolt a hívek kérdéseire. – „Szent” sziklaként ugyan nem helyénvaló emlegetni, ahogy sokan teszik, de elmenni oda és imádkozni nyugodtan lehet. A fák hűvöseben, távol a világ zajától, ahol úgy érzi az ember érzékeny szíve, hogy különösen közel van hozzá az Ég, miért ne csendesedne el, miért is ne fordulna Máriához, a betegek gyógyítójához, a bűnösök oltalmához, a szomorúak vigasztalójához, a keresztények segítségéhez?

E lelki elmélyülést tovább segíti a kis kápolna is.

BARÁTH GERGELY 18 ÉVES GIMNAZISTA

A szenvedés mint az élet építőköve

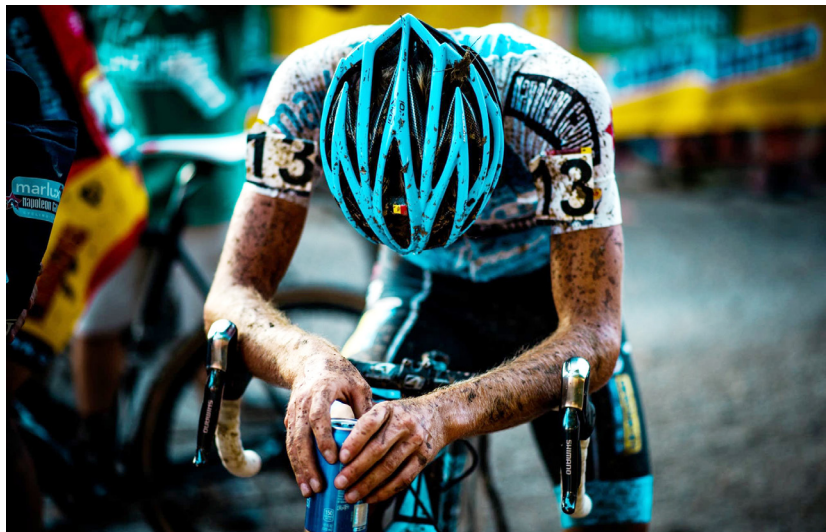
Isten lenne az oka mindezeknek? Nem hinném... Egy részének igen, de azoknak nyomós okuk van. Sokkal egyszerűbb a világnak egy felsőbbrendűséget beállítani bűnbakként, nemde? Így az életünkért való felelősséget levesszük a vállunkról. Nem vállaljuk a felelősséget Földünk tisztaságáért, nem vállaljuk azt embertársainkért, a környezetünkért. Mindig csak kibújunk alóla, pedig hatalmas ellenpélda áll előttünk, akinek a húsvéti időszakban a középpontban kell lennie. Ő pedig nem más, mint Jézus! Gyakran jutnak eszembe azok a mondatok, amelyeket az ateista emberektől hallok: „Ha létezne Isten, akkor nem lenne ennyi szenvedés a világban”, vagy „Isten magára hagyta a világot a szenvedésben”. Emberek, vegyük észre: Isten elküldte egyetlen fiát, aki vállalta a szenvedést, a legnagyobb kínokat. Vállalta, nem azért, mert neki ez elő volt írva. Hatalmánál fogva bármikor visszatáncolhatott volna, de ennél sokkal csodálatosabb dolgot tett: megváltott minket és értünk szenvedett! Hogy miért? Mert szeret minket! A szeretet egyik legnagyobb kifejezőeszköze, ha kisebb-nagyobb nehézségeket, néha már-már szenvedéseket vállalunk a szeretteinkért. Bele kell állnunk, ahogy Jézus is tette ezt értünk, és ahogy számos példát is láthatunk a mai világban a hétköznapi hősök révén. Rengeteg családapa, temérdek édesanya van, akik akár napi tizenkét órát vagy annál is többet, két-három munkahelyet is bevállalnak a családjukért, a gyermekeikért, akiket igazán szeretnek. Rendkívüli nehézségek ezek, de úgy hiszem, hogy megéri. Megéri szeretni!

A szenvedés másik oldala nemcsak a másokért való áldozatvállalást, hanem a saját keresztjeinknek a megélését jelenti. Bár a kettő szorosan is összefügg, véleményem szerint külön is fontos erről beszélni és ezt hangsúlyozni. Legtöbbször a szenvedések okát keresik, és nem az értelmét, pedig aki megtanul előnyt kovácsolni a szenvedéseiből, annak hatalmas aduász van a kezében. Rengeteg, szinte megszámlálhatatlan mennyiségű olyan pillanat van az életünkben, amikor egy-egy nehezebb keresztet kapunk, de nem értjük, hogy miért pont velünk történik ez. Természetes, hogy néha megrökönyödünk, természetes, hogy néha eluralkodik rajtunk a félelem egy-egy ilyen pillanat kapcsán, de hiszem azt, hogy minden egyes ilyen pillanatnak van értelme, még ha ezt az adott helyzetben nem is könnyű észrevenni. De mit is kellene észrevenni valójában? Azt, hogy miképpen szeretne formálni minket az Isten, mit akar megmutatni nekünk. Lehet, hogy ha évek múltán visszagondolunk az életünk egyik nehéz időszakára, rájövünk, hogy számos dolgot megtanulhattunk az adott életszakaszból. A szenvedéseink által megtanulhatunk küzdeni. Küzdeni másokért és nem utolsósorban küzdeni magunkért. Egy-egy betegségben harcolni az egészségünkért,

Szenvedés. Egy negatív fogalom, mely körülszövi a mindennapjainkat, jelen van az életünkben. De miért kell? Miért szenvedünk, mi értelme ennek? Ezek olyan kérdések, amelyeket minden ember feltesz magának egy-egy nagyobb trauma után. Sokan Isten hibáztatják, amiért hagyja, hogy szenvedjünk, sokan pedig szimplán úgy gondolják, hogy maga az élet egy szenvedés, ha pedig már beleszülettünk ebbe a világba, akkor bírni kell az ütésekkel. Vajon tényleg ennyire negatív dolog ez, vagy van benne valami többlet, amit talán észre kellene vennünk?

egy-egy nehezebb napon folytatni a tanulmányainkat, a munkánkat, mert ez visz minket előre az életben, és nem utolsósorban küzdeni a lelki egészségünkért, ami néha talán a legnehezebb, de egyben az egyik legfontosabb dolog is.

Az egészség... igen, életünk alapjául szolgál, viszont egyvalamivel tisztában kell lennünk: ez nem örök. Nem leszünk sírig tartóan fittegek, nem leszünk mindig egészségesek. Mindennap hálat kell adnunk az Úrnak, hogy egészségesen ébredtünk fel, és új lehetőségeket kaptunk a hétköznapi csodák megéléséhez. Gyakran beleesünk abba a hibába, hogy az egészségünket természetesnek gondoljuk, hiszen hozzászoktunk. Fiatalon erősnek, rendíthetetlennek érezzük magunkat, úgy érezzük, hogy csak mi szabhatunk határt az álmainknak, a céljainknak. Ez elképesztően felemelő és motiváló érzés, viszont mindig a magas lóról lehet a legnagyobb nyertesei az életnek. Bármikor jöhet egy trauma, egy hosszan tartó, ne adj Isten, egy halálos betegség. Mit teszünk ilyenkor? Talán természetes módon megijedünk és kétségbeesünk. Úgy érezzük, hogy elvesztettünk mindent, amit az évek során felépítettünk. Ráadásul pont akkor kell a leginkább küzdenünk, amikor a leggyengébbek vagyunk? Ez lehetetlen és értelmetlen... gondolják sokan, helytelenül. Lehetetlen lenne? Nem. Nehéz? Abszolút. Van értelme? Úgy vélem, rendki-

vül fontos küzdenünk ilyen helyzetben, hiszen nemcsak magunkra, a testünkre és a lelkünkre lehetünk jó hatással, hanem ilyenkor másokért is felelősek vagyunk. A családjunknak, a szeretteinknek legalább annyira nehéz egy ilyen élethelyzet, mint nekünk. Nemcsak magunkért kell küzdenünk, hanem értük is! Kell ennél motiválóbb erő? Hatalmas pluszt adhat mások életének is egy-egy valódi, jól megélt küzdelem. Tucatnyi példát látunk manapság is olyan emberekre, akik betegségük, nehézségeik ellenére sem adják fel a küzdelmet, hanem hisznek az Istenben, hisznek a szenvedésük értelmében. Hisznek abban, hogy másokat is taníthatnak a maguk kereszútjával, hogy másokat is motiválhatnak a példájukkal.

Szerintem sokan hallottunk már Nick Vujicicről. Az emberről, aki végtagok nélkül született, és csupán két lábujja van a bal lába helyén. Nem tűnik boldogtalanak, igaz? Bejárja a világot, motivációs beszédeket, tréningeket tart.

Eljut kicsihez és nagyhoz is. Megismerkedik rengeteg különféle emberrel. Van egy gyönyörű családja. Úgy tűnik, kihozta a maximumot abból, amit kapott az élettől, és pont ez a lényeg! Gyermekkorában rengeteget szenvedett. Sokszor csúfolták az iskolában, nagyon nehezen boldogult a mindennapi teendőikkel. Úgy gondolta, hogy nincs értelme az életének. Tízévesen öngyilkos akart lenni, bele akarta fojtani magát a fürdőkádba, de nem tette... Nem tette, pont azért, amit én is hangsúlyozni szeretnék. Ő is tudta jól, hogy a szüleinek és szeretteinek ezzel életük végéig tartó szomorúságot okozott volna. Tudta, hogy nem csak a saját életének a felelősségét tartja a „kezében”. Sikerült. Neki sikerült továbbélni a mélyponton. Istenhez fordult az imádság által, és megtalálta a szenvedésének, a kereszttének az értelmét. Rájött, hogy Isten azt szeretete volna, hogy példát adjon az embereknek. Az Úr azt szeretete volna, hogy Nick tanítson az embereknek. Beszéljen Isten szeretetéről. Megmutassa, hogy minden mélypontból van kiút.

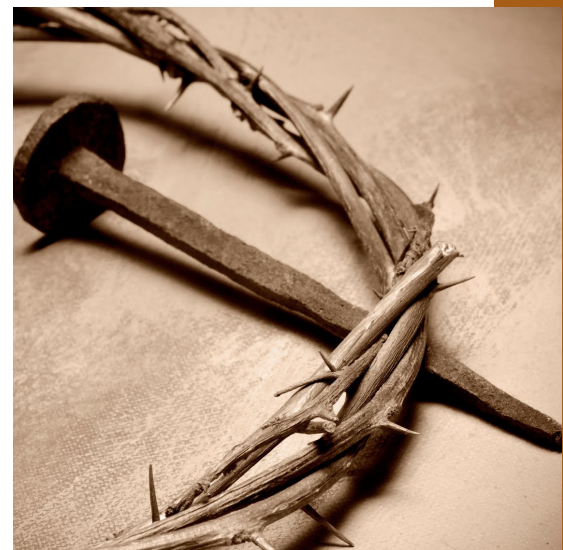
Volt szó már nehéz helyzetben lévő családfőkről, rendellenességekkel született emberről. Nemrég, 2018. február 22-én hunyt el egy fiatal ember, aki az előzőekkel ellentétben a semmiből kapott egy elképesztően lesújtó üstét az élettől. Ő nem más, mint Lázár Bence. Ő rengeteg talentumot és nagy lehetőségeket kapott az életében. Elképesztő tehetsége volt a magyar futballnak, már tizenhét évesen profi szerződést kapott és felnőtt csapatban futballozott, de ezt hamar fel kellett adnia. Huszoneves korában gerincproblémák miatt folyamatos fájdalom mellett tudott csak futballozni. Jött valami, ami meggátolta abban, hogy azt a tevékenységet folytassa életében, amire felfedte a fiatal éveit. Sajnos 2014-ben vissza kellett vonulnia a labdarúgástól, fel kellett adnia az álmát, de ez még nem törte meg. Elkezdett lehetőségek után kutatni, hogy milyen tanulmányokat folytasson. Belekezdett a sportkommentári tevékenységbe. Szinte még fel sem fogta, hogy mi történt vele, amikor jött egy még nagyobb, felfoghatatlan csapás, a leukémia. Az orvosok sem tudták, hogy mi lehetett betegségének oka, egy pillanat alatt történt az egész. Sokan nem hitték, hogy fel tud állni a földről a folyamatos csapások ellenére is, még talán ő maga sem, de megtette. Megküzdött a betegségével. Egy ország támogatta őt, rengeteg szeretetet kapott, amit maximálisan meg is hálált. 2016-ban a Sport TV kamerái elé tudott ülni újra, és mosolyogva, hálásan mesélt az őt támogatókról, a küzdelmeiről. Aztán jött ez a 2018-as februári nap, mikor a család az emberek segítségét kérte, mert Bencének vére volt szüksége. Az Újpest véréradást is szervezett, de 22-én jött a szomorú hír: Bence elhunyt.

Én hiszem azt, hogy ő győzött. Úgy gondolom, megtett minden tőle telhetőt, és értelmet adott a kereszttűjének. Szerintem hatalmas példa lehet az ő személye mindenki számára, sokat tanulhatunk tőle hozzáállás és a helyes gondolkodásmód terén. Győztesen hagyta el a földi játékteret, és most már a fentiekkel focizik együtt. Nyugodj békében!

A legnagyobb gödörben, a legnagyobb mélyponton érezhetjük igazán Isten szerető kegyelmét. Amikor már azt hisszük, hogy nincs senki, aki utánunk nyúlna, akkor karol fel minket az Isten. Ő felfoghatatlan kegyelemmel bír. Ebben kell bízunk, ebben kell hinnünk. Ezért kell hálát adnunk, és erre kell emlékeznünk a húsvéti időszakban is. Így tudjuk helyesen megélni a mindennapi nehézségeket, és így tudunk kellő támogatást biztosítani a mellettünk lévő szenvedőknek.

Véleményem szerint a keresztekre mindenkinek szüksége van, és mindenki részesül belőlük, akár akarja, akár nem. Azért fontos, mert a szenvedésre és a nehéz pillanatokra könnyebben emlékezünk, és ha jól belegondolunk, ebből tudunk a legtöbbet tanulni. Bár nagyon fontos és jó érzés megélni az örömteli pillanatokot, egy-egy magányos estén akár a megharcolt pillanatokra is büszkén tekinthetünk vissza. Igen, győztünk és tanultunk a hibáinkból, a nehézségeinkből. Igen, mi is példát tudunk mutatni másoknak.

**A SZENVEDÉS
A LEGJOBB ÉPÍTŐESZKÖZ,
EGY-EGY TÉGLÁT RAK LE
AZ ÉLETÜNKBEN.
NE FÉLJ A SZENVEDÉSTŐL,
NE FÉLJ JÓL MEGÉLNI AZT!**

Az amerikai Máriapócs

BAZILITA SZERZETESEK AMERIKÁBAN

TALÁN KEVESEN TUDJÁK, HOGY NEW YORKTÓL KÖHAJÍTÁSNYIRA TALÁLHATÓ EGY TEMPLOM, MELYBEN HATVAN ÉVEN ÁT MÁRIAPÓCSI BAZILITA ATYÁK TELJESÍTETEK SZOLGÁLATOT. AMERIKÁBA KERÜLÉSÉRŐL, AZ AMERIKAI BAZILITA KÖZÖSSÉGRŐL AZ IDÉN KILENCVENÉVES JÓZSEF ATYA MESÉL.

A Nagy Szent Bazil Rend a 18. század óta van jelen a máriapócsi kegyhely életében. A kegykép második könnyezését (1715) követően Máriapócsra érkező zarándoktömeget ellátó szerzetesek tevékenységi köre az idők folyamán egyre jobban kibővült: a lelkipásztori feladatok mellett iskolákat alapítottak és tanítóképzőt nyitottak, emellett számos kegyhelyismertető, imakönyv, zarándoknaptár és újság került ki a nyomdájukból.

A baziliták a rend 1923-as reformját követően apostolkodásba kezdtek: 1924–48 között háromszázkét lelkigyakorlatot tartottak, többek között görögkatolikus kántortanítóknak, gimnáziumi tanulóknak, szerzeteseknek és papoknak. A rend tagjai ezenfelül nemcsak az országhatárokon belül, hanem a Felvidéken és Amerikában is missziós utakra mentek.

A Nagy Szent Bazil Rend virágzása 1950-ben torpant meg: a szeptember 7-én kiadott törvényerejű rendelet négy tanító rend kivételével minden rend, így a baziliták működési engedélyt is „megvonta”. 1950. június 10-én a civil hatóságok Nyergesújfaluból és Sopronból szalézianusokat, Pécsről és Kalocsáról jezsuitákat és ferenceseket deportáltak a pócsi kolostorba, a bazilissza nővérek máriapócsi rendházába pedig szegény iskolanővérek érkeztek Kalocsáról, illetve orsolyiták Dombóvárról. Ezek a szerzetesek és nővérek két hónapot töltöttek itt állandó rendőri felügyelet alatt, csak a Nagy Szent Bazil Rend kolostorának feloszlásakor vitték őket tovább. A kolostor feloszlása a rend tulajdonában lévő értékek pusztulásával is járt: a tízezer kötetből álló könyvtár anyaga elkallódott vagy elpusztult, a levéltárat Dudás Bertalan és Bacsóka Pál atyák elégették, nehogy egyházellenes célokra használják fel az iratokat. A rendház berendezésének nagy része szintén elkallódott, a kegyhely régi kegytárgyai, műtárgyai és ikonjai elpusztultak.

Az idős bazilita atyákat Bodrogkeresztúrra és Tihanyba vitték, sokan közülük ott haltak meg. A fiatal szerzetesek megpróbáltak különböző parókiákon elhelyezkedni. A novíciusok közül három tudott csak Budapestre utazni, onnan pedig 1956-ban az Egyesült Államokba menekülni. Élményeiről, az Amerikában létesített közösség rendházának felépítéséről mesél most József atya.

Fotó: Polyákné Tóth Nóra

Erdei János József – vagy ahogy Matawanon nevezték, „father Joe” – egy népmisszió alkalmával találkozott először a Nagy Szent Bazil Renddel: „Volt nagy misszió a szülőfalumban, három bazilita atya volt kint: Dudás Bertalan, Legeza atya, Tivadar bácsi és Regös Dénes, aki megváltoztatta az életemet. Tizenhat éves voltam, és már akkor akartam volna velük menni a rendházba. Olyan ember és pap volt, hogy mind olyanok szeretünk volna lenni, mint ő. Kellemes, bájos, nagyon szimpatikus ember volt, és a fiatalság az egész faluban pár napon belül tűzbe ment volna érte.”

A fiatalembert elsöre megragadta a baziliták ruhája, hiszen a földműves családban felnövő fiú ekkor látott először szerzetest: „Engem nagyon meghatott a baziliták mantija és a kaptul, sose láttam olyat még. Na, mondom, ez valami. Édesapám este azt mondja, hogy jó lenne nekem köztük. Én korábban még nem is gondoltam rá, de este már azt mondtam: megyek! Amikor mondtam édesapámnak, már visszakozott: Nem olyan könnyű, fiam, én csak vicceltem...”

Édesapja nehezen engedte el elsőszülött fiát, de Regös Dénes atya hamar meggyőzte őt: „Rendben van, ha Isten akarja, el tudja venni szépen is, de másként is. Azt akarja, hogy az

a gyerek boldogtalan legyen?” János azonban csak 1949-ben tudott belépni a rendházba, hiszen először a gimnáziumot kellett elvégeznie: „Októberben kezdtük a noviciátust, megkaptam a reverendát, a rendi nevemet nagycsü-törtökön kaptam meg, június 16-án a rendet feloszlatták.”

A bazilita novíciusokat Dudás Miklós hajdúdorogi püspök a Nyíregyházán létrehozott szemináriumban próbálta elhelyezni. A hét növendéket fel is vették ide, rövid idő elteltével azonban az állam kényszerítette a püspököt, hogy tegye ki őket: „Hazamegyünk vakációra, és jön egy kis levélke Dudás püspök aláírásával, hogy szeptemberben nem jöhetsz be a szemináriumba, próbálj máshol elhelyezkedni.” József testvér ezt követően katonai szolgálatot teljesített Tokajban, majd Pesten tanult civilként teológiát. 1956-ban, a forradalom idején adódott lehetőségük a szökésre. Rakaczky Bazil testvérenek volt egy határ melletti lakó katona barátja, aki kapcsolatban állt a csempészekkel. Mivel tudta, hogy Bazil pap szeretne lenni, felajánlotta neki a szökés lehetőségét. József atya erre így emlékszik vissza: „Jön Bazil atya korán reggel. Azt mondja, pár napon belül indulnunk kell. Levelet írtam haza, hogy elmentem.” A két novícius a Rábán átkelve jutott el Ausztriába, amiről József atyának egy vicces történet is eszébe jutott: „Amerikában én minden alkalommal, amikor csak tehettem, vettem zoknit. Nem egyet-kettőt, hanem tucatszámra. Földműves ember lévén apám többször is mondta nekünk, hogy ha vízen megyünk keresztül, vegyük le a csizmát vagy a cipőt, mert ha abban megyünk át, megfagy a lábunk. Vegyük le, s mikor átértünk, jól töröljük meg, és húzzuk fel a zoknit, majd rá a lábbelit, és akkor nincs semmi baj. De amikor átértünk a Rábán, látom, hogy nincs zoknim... Nem találtam meg! Szentgotthárdról Klagenfurtig fél zokniban mentem. Később, amikor Kanadában rendházba kerültem, találtam egy nagy dobozt tele zoknival – nem tudjuk, hogy ki hagyhatta ott. Nosza, megpakoltam vele, utána aztán akárhova mentem, mikor zoknit láttam, mindig vettem. Annyi zoknim volt, hogy már nem is tudtam mit csinálni velük.”

József atya hálával emlékszik vissza az osztrákok között eltöltött napokra: „Le a kalappal az osztrákok előtt. Az utcán menet – két csóró magyar – rendre megállítottak bennünket, és kérdezték, hogy 'Ungarische Kameraden?'. És adtak 10 schillinget, 20 schillinget, ki mennyit tudott. Még egy karácsonyi partit is rendeztek magyar menekülteknek. Ezután egy vonatnyi magyar menekülteket Klagenfurtba mentünk.”

A Klagenfurtban eltöltött néhány nap után a növendékek Rómába szerettek volna eljutni: „Szerettünk volna Rómába menni, de a konzul-

látuson azt mondták, Olaszország nem fogad be több menekültet, hacsak valaki Rómából nem küld meghívót. Na, mondom, írunk akkor levelet, a cím megvolt. Nem tudtuk, hogy írjunk: magyarul vagy latinul. Bazil atya tudott szlávul – de csak beszélni. Végül latinul írtam, hogy itt vagyunk hárman Klagenfurtban, szeretnénk Rómába menni, de nem tudjuk, mit csináljunk. Három nap múlva egy pap állított be hozzánk, a bazilita generális küldötte, és azt mondta, mehetünk Rómába. A pénzt, amit Klagenfurtban gyűjtöttünk, nem vihetük magunkkal, mert a rendházban nem lehet magántulajdonunk, ezért több kiló hatalmas narancsot, fügét és más egzotikus gyümölcsöt vásároltunk, amit aztán családjainknak küldtünk haza, meg is kapták.”

József atya, miután Rómában 1958-ban papá szentelték, Kanadába került, ahol tíz évet töltött. Azon a vidéken az emberek dohánytermesztéssel foglalkoztak, „father Joe” pedig minden dohányszüret alkalmával köztük dolgozott. Az így keresett pénzt hazaküldte a családjának. 1969-ben, hazautazása alkalmával Dudás püspök atya közölte vele: „Készülj,

fiam, mikor visszamégy, mégy Amerikába! A püspök atya azt mondta, két atya már ott van: Skinta atya kicsi ember – nagyon sokat tett a rendért –, Bazil atya magas ember, intellektuel. Két véglet, közējük kell valaki, aki összehozza őket.”

Skinta József István atya 1963-ban vette meg a Flakker család tulajdonát képező 125 éves farmot, melynek épületében először két nagyobb szobát, majd 1965-re az egykori csúrt is átalakították. Míg a közösségi és monostori atmoszférára megteremtése Bazil atyára hárult, Skinta és Erdei atyák dolga a parokiális, liturgikus és adminisztratív feladatok ellátása volt. Ők hozták létre a „matawani Máriapócsot”: „István atya vette azt a telket. Sok-sok munkával sikerült fölépíteni, végre lakható lett. Egy pap korábban azt mondta arra, ahogy mi élünk ott: vagy bolondok vagytok, vagy szentek.”

A rendház felépítésére nemcsak a bazilita atyák miatt volt szükség, hanem az utánpótlás szempontjából is fontos szerepe volt: „Amikor mentem a püspökhöz, hogy engedjen kápolnát építeni (a kápolna istállóból lett átalakítva), azt mondja a püspök, Joe, nem építesz kápolnát, rendházat építesz! Ha azt akarod, hogy a rend fönnmardjon, haladni kell előre.”

Az Egyesült Államokban négy görögkatolikus egyházmegye van, amelyet a Pittsburghi Metropólia fog össze, Matawan a Passaic Püspökség alá tartozik. Magyar görögkatolikus közösségek találhatók még Clevelandben, valamint Lorain, Youngstown, New Brunswick (Ohio), Perth Amboy (New Jersey), New York, Munhall (Pennsylvania) és Chicago (Illinois) városokban. A Máriapócsról érkező baziliták olyan közösségekbe jártak ki, ahol a hívek igényelték a magyar nyelvű liturgiát. A szerzetesek eleinte nagyon szegény körülmények között éltek, és a beilleszkedés sem ment könnyen: „Még eleinte féltek is tőlünk: kijött a kommunista Magyarországról három ember, aki magát papnak mondja, ráadásul az ottani papok mindent angolra fordítottak, s féltek,

BASILIAN FATHERS OF MARIAPOCH

CATHOLIC MONASTERY & CHAPEL
of the Byzantine Rite

DEVINE LITURGY-MASS-: Monday to Friday 8:00am

Saturday - 7:00pm Sunday - 3:00pm

BINGO GAMES

\$1,500.00

Friday & Monday: 8:00pm

Saturday: 12:00 Noon

hogy a baziliták megbontják az egyházközséget, mert csak ők végeztek magyarul Szent Liturgiát. Végül aztán a papság és a püspökök is megbékéltek velünk.”

Idővel a hívek is megszerették a bazilita atyákat: „A hívek nagyon megszerettek minket. Matawan egy farm a város szélén, még a rómaiak is jártak reggeli Szent Liturgiára, megtanulták és énekeltek is a bizánci dallamokat.”

A kolostor alapkövét Rakaczky Bazil Máté atya házfőnöksége (1964–66) idején tették le, a közösség virágzása Skinta István József atya (1966–71) vezetése alatt kezdődött el. 1966 nyarán vette kezdetét a Bazilita Fiútábor, és még ez év őszén felállításra került a tábori oltár. Ezen a helyen indulhatott meg a minden év júliusában megtartott zárandoklat, melyen egyre többen vettek részt. Ez újabb épületek vásárlását, vendégházak építését követelte meg. 1968-ban szentelte fel Michael Dudick pittsburghi püspök a kültéri feszületet, és ebben az évben csatlakozott a közösséghez Lawrence Wolf testvér. Az addigi kintartó munka 1969 augusztusában hozta meg a gyümölcsöt: a közösség teljes jogú kolostorként ismerték el. 1971-től Erdei József atya vette át „Mariapoch” vezetését, tervei között szerepelt egy új közösségi ház építése is. A költségeket a hívek és más görögkatolikus egyházközségek hozzájárulásából, adományaiból fedezték: „Kaptunk segítségként néhány szép összeget, 20-30 ezer dollárt is. Mondtam a püspök úrnak, hogy nincs elég pénz. Azt mondta: ne törődj vele, lesz pénz. Telefonált egy sort, és lett pénz. Ha a püspök atya nem segít, senki, akkor pakolhattunk volna... Hála Istennek, hogy túléljük, nem volt mindig könnyű, de a Szűzanya mellettünk volt.”

A hívek nemcsak az építkezéshez járultak hozzá adományaikkal, hanem József atyát is segítették: „Sok ruhát nem vettem, mert építkezni akartunk, és emlékszem, egyszer mondtam, hogy nekem nem telik ruhára, mert rendházat, kápolnát kell építeni, nekem az a fontos. A gyerekek meghallották ott, és vettek nekem egy öltönyt. Ahová jártam misézni, a ministránsok mindenhol ruhát akartak venni, nagyon aranyosak voltak.”

A bazilita közösség az adományok gyűjtése mellett a püspök tanácsára Amerikában igen népszerű bingoestek rendezésébe kezdett: „Ahogy föl-épült a közösségi terem, a püspök azt mondta:

– Kezdj el bingoesteket tartani, Joe.

Mondom: – Püspök úr, az egy szerencsejáték.

– Joe, nem az. Nem kell csak lelki dolgokkal foglalkozni.

– De püspök úr, az egy szerencsejáték.

– Joe, nem, az öregeket be kell hívni az utcáról, nincs hova menniük, nincs társadalmi életük. A bingoval nemcsak játékot, de közösségi életet is teremtünk nekik.

Amerikában minden bingoalkalomra külön engedélyt kell kérni, és

adózni utána. Azon a szilveszterestén nem kértem engedélyt, gondoltam, ki a fene megyen bingoóra szilveszterkor. Hamarosan özönlöttek a kérdések, hogy miért töröltem a bingoát szilveszterestén. Mondtam, hogy nem töröltem, nem is kértem engedélyt rá, mert szilvesztereste nyilván senki nem fog jönni. Kiderült, hogy mindenki akart szórakozni. Az idősebbek nem táncolnak, nem isznak, és meg se tudják fizetni a mulatozást. Kiderült, hogy nekik a bingoest volt a szórakozásuk. Na, mondom, akkor mostantól akármilyen nap lesz, szilveszter- vagy újév este, lesz bingo. És jöttek.”

A nyereség negyedrészt mindig a baziliták kapták: „Minket segítettek, mert azt, amit építettünk, nem tudtuk volna a magunk erejéből. Igaza volt a püspök úrnak. A bingo nemcsak aranybányának bizonyult, de közösséget, kikapcsolódást, családot is jelentett rengeteg idősebb embernek.”

1973 márciusában a kolostorhoz vezető bekötőutat hivatalosan is „Monastery Lane”-re (Kolostor köz) keresztelték át. Az új közösségi épület 1973 júliusára készült el, majd 1981-ben, az engedélyek beszerzése után megkezdődhetett egy komplex kolostor- és templomegyüttes kiépítése. A kolostor a következő helyiségekből állt: „egy száz férőhelyes közösségi terem, egy kétszáz fős kápolna, nyolc hálószoba, egy nagy ebédlő, ahol harminc ember elfér. Jó személyzetünk volt, egy házaspár és egy asszony, akik együtt dolgoztak.”

A „matawani Mariapoch” kolostorát 2016-ban teljesen fel kellett számolni, hiszen Skinta atya és Bazil atya már korábban hazajöttek, Lőrinc testvér kórházba került, így már csak József atya maradt ott egyedül. „Father Joe” nehéz szívvel jött haza, hiszen megígérte a híveknek, hogy élete végéig Matawanon marad: „Hét éve húztuk-halasztottuk. Aztán Ábel atya másodmagával kijött, és két héten át szinte egész nap pakolt. Egy nagy konténernyi holmit küldtünk haza hajóval, nem is ment bele minden. Nagyon nehéz volt az elválás, a semmiből építettük föl a kápolnát és az egész épületegyüttest, most pedig nem tudjuk, mi lesz a sorsa. Az is lehet, hogy lebontják. Nem tudtuk eladni egyházi célra. Azt is kértük, hogy fölsozthassuk lakásoknak, nem engedték. Egy magyar csoport is meg akarta venni, hogy gyűléseket rendezzenek, és betegothont hozzanak létre, de az állam nem engedte. Valószínűleg akkor már tudtak valamit, de velünk nem közölték.”

Erdei József atya életútja végül, némi kitéréssel, oda vezetett, ahova mindig is vágyott:

„Én a rendben akartam szolgálni Mária-pócson. Hetven évre rá teljesült a vágyam.”

A matawani ikonostázió
Mária-pócson

Megjelent a Könyvespolc mellett 2. kötete!

Legeza József szerkesztőségünk legrégebbi tagja, 1990 óta rendületlenül írja a Könyvespolc mellett rovatot. 27 év alatt 324 irodalmi alkotást mutatott be a Görögkatolikus Szemle-ben, és a Görögkatolikus Szemlélet 2014-es indulása óta magazinunkból sem hiányzik a sokak számára oly kedves rovat.

Jozsó atya a Görögkatolikus Szemle 1990-es újraindulásakor a szerkesztőség legfiatalabb tagjaként azt a feladatot kapta, hogy segítsen felfedezni a szépirodalomban megjelenő keresztény gondolatokat. Az evangélium tanítását tárja elénk könnyen érthető stílusban a világirodalom híres és kevésbé ismert íróinak regényein, novelláin keresztül.

Jozsó atya mosolygós, barátságos személyisége, súlyos betegségét is derűvel leküzdő hite és kimeríthetetlen irodalmi tudása garantálja, hogy az olvasó mindennap talál magának szívmengető sorokat, krisztusi tanításokat a világirodalom remek alkotásaiban.

A Könyvespolc mellett 2. – az első kötetrel együtt – megvásárolható és megrendelhető a miskolci és a nyíregyházi kegytárgyboltban.

MISKOLCI EGYHÁZMEGYE KEGYTÁRGYBOLTJA

Miskolc, Szeles utca 35. ♦ kegytargybolt@mi.gorogkatolikus.hu

Tel.: 0646 792 718

SZENT ATANÁZ KÖNYV- ÉS KEGYTÁRGYBOLT

Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. ♦ szentatanazbolt@atanaz.hu

Tel.: 0642 310 431

CSELÉNYI ISTVÁN GÁBOR

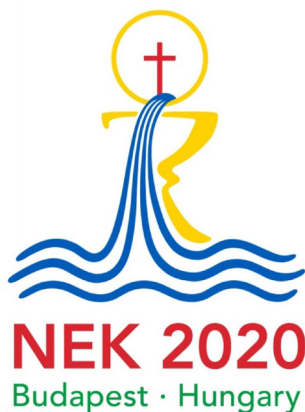
Belső térben

Lelkem megnyílt ege alatt
Ámulva figyelem,
Hogy minden túl mint haladsz
Mind beljebb mindenem.

Nem váltál el, nem távozol.
Bennünk vagy, legbelül.
Jelenléted belém hatol,
Hogy éljek emberül.

Gyötrő, igazi, önmagam,
Elűzött Ismerős,
A belső térben egyre nősz.
Érj bennem is haza!

Krisztusom, élő Áldozat,
Szétáradt szeretet,
Minden valóság belseje,
Fogd át világomat!

NEK 2020
Budapest · Hungary

KRISZTUS NEKÜNK NYÚJTJA ÖNMAGÁT

BÁRÁNYOS EDIT – HEGYESI ZITA

Nem lehet elég korán kezdeni?!

Családi életre nevelés kamaszkorban

Válságban van a család? Megéri-e házasodni?

Ilyen és hasonló szalagcímekkel már nemegyszer találkozunk a sajtóban. Ezekben az írásokban már nem a házasság és a családi élet milyenségére, hanem a mi-értjére keresik a választ, eddig evidenciaként tekintett alapértékek kérdőjeleződnek meg. A mai kamaszok, fiatalok pedig ezzel találkoznak. A mi felelősségünk, hogyan reagálunk a tapasztalt jelenségre: kétségbeesünk vagy lehetőségként kezeljük. A Pure Programban mi ez utóbbit választottuk. Kétéves programunk célja, hogy a felelősségteljes, keresztény életvezetéshez elengedhetetlen alapértékek ne csak tudásként, hanem meggyőződésként éljenek a fiatalokban.

Hogyan válhat meggyőződésünké valami? Ha mi magunk fedezzük fel, találjuk meg az utunk során a megfelelő választ. Azonban ahhoz, hogy eljussunk a válaszig, először kérdeznünk kell. A társadalmi berendezkedésünk nem a kérdéses kultúráját alakítja ki, nem is igazán tanulunk meg kérdezni, hiszen félünk, hogy az a bizonytalanságunkat, esetleg a tudatlanságunkat, jelzi. Pedig a kérdés a tanulás lényegi eleme, ha megfogalmazódnak bennünk kérdések, azzal már elindult egy gondolkodási folyamat, egy keresés. Azonban a kérdésünkre kapott egyszavas válaszok („Csak.”, „Mert.”) hamar kedvünket szeghetik. Szükség van arra, hogy biztonságos közegben, egy megtartó közösségben tehesük fel a kérdéseinket, ahol nem gyors, hathatós válasszal zárják le a beszélgetést, hanem kísérik a keresésünkben, közösen gondolkoznak velünk.

A Pure Programban azt tapasztaljuk, hogy a fiatalokat igen mély és az élet egészét meghatározó kérdések foglalkoztatják. Nem passzívak, a passzivitás csak az adott életkorral járó krízis jele. Sokszor halljuk, mi történik azzal, aki rossz társaságba kerül, de kevesebbszer van arról szó, hogy mi van akkor, ha egy elfogadó, megtartó közösséghez csatlakozik ilyenkor egy fiatal. Nagyon kevés fiatal szocializálódik élő közösségekben.

Az osztályközösségek, iskola utáni elfoglaltságok (sport, művészetek) ugyan egy-egy közösséget alkotnak, de azokban meghatározóan jelen van a teljesítményközpontúság és sok esetben az individualizmus erősítése. Mindemellett a mai kamaszok életének jó része az internet világában zajlik, mely teljes egészében megsemmisíti a minőségi kapcsolat kialakítását. Nevezhetjük ezeket online közösségeknek is; az online közösségekben álarcokat viselünk, melyek bátrabbá vagy éppen frusztrálttá tesznek minket. Sok mindent megosztunk egymással, de nem igazán figyelünk egymásra. Elmarad a minőségi idő és az élmény. A közösséghez való tartozásban benne van az elköteleződés és az egymásért vállalt felelősség. Ha egy fiatal képes elköteleződni és felelősséget vállalni a kis dolgokban, akkor képes lesz később az élete meghatározó helyzeteiben, döntéseiben is. Továbbá a közösség megtartó erő, ami egyben formálja is azokat, akik oda tartoznak, ezért fontos, hogy milyen értékek köré szerveződik.

Minden bizonnyal mindannyian tapasztaljuk, hogy a fiatalok kamaszkorban megkérdőjelezik a szülőktől kapott útravalót. Lesz, amit megtartanak, meg erősítenek; lesz, amit elhagynak. Ez természetes folyamat, amire azonban nagy hatással vannak azok, akik a kérdéseikre

felelnek. A válaszokat ugyanis elsősorban már nem a családjukban keresik. Ebben a korban szükségük van példaképekre, mintákra, akik hitelesek, akikre felnézhetnek. Ha egy értékes, biztonságos közegben feltehetik a kérdéseiket, hamar felismerik, hogy másokban is felmerülnek ugyanazok a kétségek, gondolatok, mint bennük. Ez megerősíti őket abban, hogy van alapja és kifutása a kérdéseiknek, és azokra válaszokat is lelhetnek. Ha pedig megfelelő útmutatás mellett megtalálják a saját válaszaikat, azokból meggyőződések alakulnak, melyek stabil alapul szolgálnak a felnőtt életvezetésük kialakításához is.

S talán pont ezek a mélyről jövő kérdések és az általuk elindult belső folyamat vezet el őket legmélyebb vágyaikhoz, rendeltetésükhöz. Amikor a programunk „Nőiesség” alkalmán a részt vevő lányok számára feltesszük a kérdést, mire vágnak, mit szeretnének megélni nőként, tízből tíz alkalommal elsőként jelenik meg az esküvő és az anyaság. Mélyről jövő vágyuk a stabil kapcsolat kialakulása, mely az elfogadáson alapul, és vágnak az anyaságra, annak a komplex szerepnek a betöltésére, amelyet az anya képvisel a család életében. Azonban erre a mély vágyra az évek során különböző hatások, ideológiák rakódnak, melyek könnyen elvihetik a fókuszot.

Éppen ezért fontos, hogy a fiataloknak kialakuljon egy olyan önreflexiós képességük, melynek segítségével képesek újra és újra önmagukba nézni, célokat kitűzni és értékelni a megtett útjukat.

Ha nálunk már megszülettek ezek a meggyőződések, ha mi már látjuk a célt, akkor a mi felelőségünk, hogy segítjük-e a fiatalokat az odajutásban, nem instant válaszokkal, hanem türelemmel kísérve őket, míg meglik a saját válaszukat.

IVANCSÓ BAZIL

Húsvét Ausztráliában

Urunk feltámadásának ünnepére készülve néha érdemes kisebb nemzetközi kitekintést tennünk. Néhány évvel ezelőtt egy hónapig magam is szemlélője lehettem a nagybőjt lelkiségének, megélésének Ausztráliában. Érdemes testközelből is látni és megélni azokat a dolgokat, amelyek nekünk, Európában élő keresztényeknek, sokszor furcsán hangzanak. Melbourne-höz közel élő magyar barátom, Marika mesél az ausztrál húsvéti szokásokról.

Mesélj egy kicsit az országról!

Ausztrália távoli, de európai kultúrával s keresztény gyökerekkel rendelkező ország; északon többnyire trópusi, délen szubtrópusi, a kontinens belsejében pedig sivatagi éghajlattal. Más szélességi körökön helyezkedik el, mint Európa, az északi félteke azonos szélességi köreiben gondolkodva körülbelül a Földközi-tenger és a Szahara helyére lehetne elhelyezni. Ez adja a némileg melegebb, de kiegyensúlyozottabb éghajlatát is. Itt azonban fordítva vannak az évszakok: amikor az északi féltekén tél van, akkor itt nyár, és fordítva.

Vagyis a hittanórákon azt tanítják, hogy a húsvét az őszi napéjegyenlőséget követő holdtölte után van?

Pontosan. Bár megtanítják azt is, hogy ez az északi féltekén a tavaszi napéjegyenlőség, és az eredeti meghatározás a tavaszról rendelkezik. A Hold fényváltozásai is fordítva vannak itt: a „D” alak a csökkenést, a „C” alak a dagadást jelzi. S bár nálunk ekkor őszi van, itt ilyen-

kor is elég meleg van. Az iskolai nyári szünet ekkorra már véget ér, de a nappalok még hosszúsúak; igaz, itt a húsvéthoz közeledve egyre rövidülnek. Ha már a nagybőjtről és a húsvétről beszélünk, hadd említsem meg Ausztrália és Új-Zéland zászlóját, amelyen a bal felső sarkot elfoglaló brit zászló mellett a Dél Keresztje nevű csillagkép kap helyet. (A csillagkép jelen van még Szamoa, Pápua Új-Guinea és Brazília zászlóján is.) Az országalapítók a szépsége mellett valószínűleg azért is választották ezt a csillagképet a zászlókra, hogy hangsúlyozzák: a felfedezés után keresztények alapították ezeket az országokat.

Milyen az ausztrál életstílus?

Az ausztrálok barátságosak: hamar befogadnak bárkit a társaságukba, legyen szó sátorozásról egy kempingben, strandolásról, sportról vagy homokvárépítésről a tengerparton. Aki azonban magányosan szeret élni, természetesen arra is van lehetőség. Az ausztrálok toleránsak, és először mindenki a maga dolgával törődik. Ez azonban nem azt jelenti, hogy

nem segítőkészek, amikor arra szükség van. Ausztráliának sajátos sportjai is vannak. A gördeszkát mindenki ismeri, számunkra kevésbé ismert az ausztrál foci, más néven Aussie rules. Ez egy rögbihez és amerikai focihoz hasonló labdajáték, ovális labdával. A krikett is igen népszerű.

Hogyan telik nálatok húsvét ünnepe?

Ugyanúgy, ahogyan Európában is, nálunk is kétféle morált lehet látni: akik nem igazán tudnak magukkal mit kezdeni, és az ünnepet hová tenni, azok kirándulni vagy üdülni mennek, mivel még jó idő van, és húsvéthétfő természetesen itt is munkaszüneti nap. A hívők pedig részt vesznek a nagyheti és a húsvéti szertartásokon. (Nagyobb az arányuk, mint Európában.) Azt is meg kell jegyezni, hogy sok Ázsiából betelepült ember él Ausztráliában, akik más vallások követői; számukra a húsvét csak a hosszú hétvégét jelenti, amelyet általában vízpart vagy medence mellett, nemzeti parkokban, sporttal vagy grillezéssel töltenek. Az ausztrál őszben még mindig lehet használni

ni a kerti szabadtéri medencéket, vagy akár tengerben fürdeni – még délen is, ahol egy kicsit hűvösebb van, mint északon. A leghűvösebb Tasmania szigete, amely egyben önálló szövetségi állam is.

A vallásos ausztrálok húsvéti ebédje sok húsból, halból és tengeri ételből, házi készítésű süteményekből és fagyalalokból áll. Ilyenkor az éttermek is telítettek. Mi nagyon sok halat eszünk, mivel Ausztrália lakosságának körülbelül 98 százaléka a tengerparthoz közel él.

Ausztráliában mindnyájan törekszünk az egészséges életre, sok sporttal és viszonylag kevés édességgel. Így az ünnepi ebédhez nem eszünk sok desszertet, mert reggel a gyerekek már megtalálták a kertben a szülei által fűbe vagy virágok közé rejtett csokitójásokat. Sokan erszényes nyulat (bilby) is beszereznek ilyenkor a kertbe a gyerekek örömére; aztán szabadon engedik. Minden gyerek kora reggel, még pizsamában elkezd a tojásgyűjtést, az időjárás ezt többnyire megengedi. A locsolódás itt nem szokás.

Az ünnepi ebéd után egész utcák és környékek játszanak együtt valamilyen sportot a kellemes délutáni levegőn. Jó látni ezt az összetartást. Ilyenkor nem számít a kor, a bőrszín, az anyagi helyzet, s hogy ki mennyire beszél angolul (ausztrál vagy betelepült). Tehát a húsvét itt a családok számára a délelőtti templomi szertartásokat és a délutáni családi programokat egyaránt jelenti.

Megélik a nagybőjt lelkiségét?

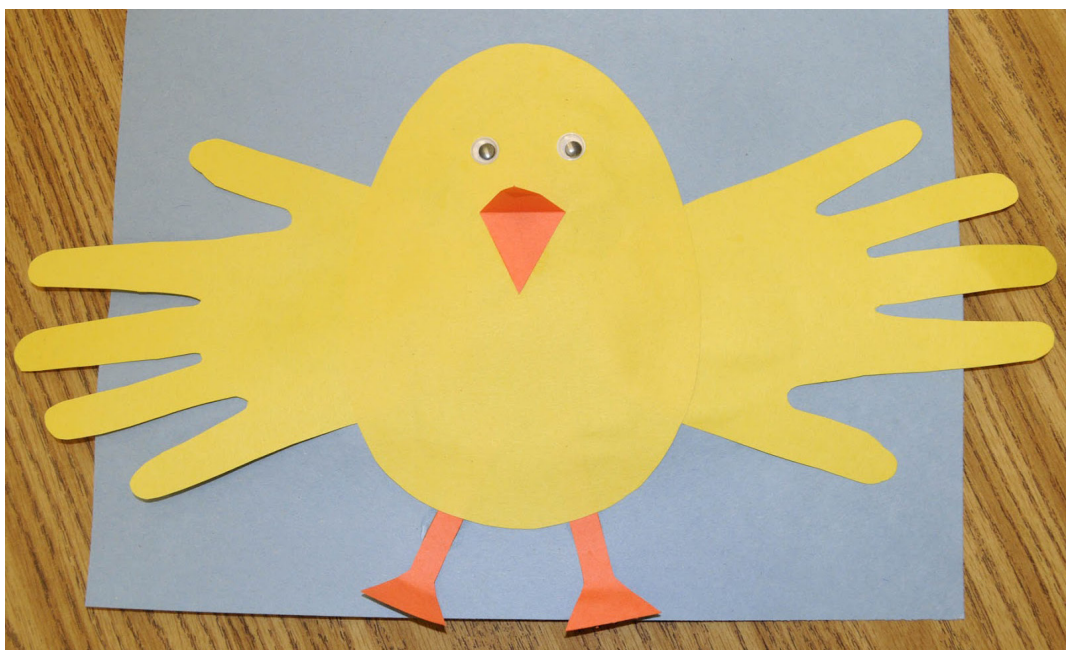
Aki hívő keresztény, az természetesen igen. Az egyház a bűnbánatra hívás mellett ilyenkor még több adományt gyűjt, hogy a rászorulókat vagy a karitatív szervezeteket támogassa. A hívő katolikusok pedig szívesen nyitják ki a pénztárcájukat és adakoznak. Van templomból elvihető persely is, amelyet megtöltve visznek vissza otthonról vagy a munkahelyről. A római katolikusoknál hamvazószerdán tele vannak a templomok. Mivel ez munkanap, sokan a munka befejeztével mennek délutáni vagy esti szentmisére nyári ruházatban (nyakkendőben és rövid ujjú ingben vagy vékony, női kosztümben). Templomaink légkondicionáltak, amire szükség is van a forró nyári februárban-márciusban. A hívő katolikusok a böjti napokon kerülnek a húsfogyasztást, de ez itt nem is teljesíthetetlen feladat, mert bár húsból is nagy a kínálat, a halakból és minden elképzelhető tengeri élőlényből egyenesen óriási.

Mit üzensz haza az európai keresztényeknek?

Minden olvasónak
testiekben egészséges,
lelkiekben átélt ünnepet kívánok!
Legyenek bátrak, és mindig,
minden körülmények között
vállalják a keresztény hitüket!

Szebbnél szebb,
ötletes húsvéti
díszekkel,
dekorációkkal
találkozhatunk
az interneten,
könyvekben,
újságokban.
Most mégsem ezekről
szeretnék írni,
hanem az óvodai
közösségről, a
közösségformálásról,
illetve a húsvéti
ünnepre való
ráhangolódásról.

NÓTINNÉ CSIKÓS MARIANNA

Húsvét az óvodában – kicsit másképp

Húsvét. Azonnal visszarepít a gyermekkoromba. Egy kis faluban nőttem fel, ahol erősen éltek a hagyományok. Azokat a gyerekkori pillanatokat idézem fel, amikor húsvéthétfőn szép ruhába öltözött fiatalok és idősebbek elindultak locsolkodni, míg mi, lányok, az édesanyánkkal, nagymamánkkal gondosan készítettük a húsvéti ételeket, szépen megterítettünk, majd ünneplőbe öltöztünk. Már hajnalban keltünk, hisz előfordult, hogy ekkor érkezett hozzánk az első szomszéd, és mosolyogva hallgattuk a locsolóverset. Ettől kezdve nem volt megállás. Sorban érkeztek a szomszédok, barátok, osztálytársak, rokonok. Aztán teltek az évek, évtizedek, és bár a hagyomány még él, már rég nincs meg az a hangulata, várakozása, ráhangolódása, mint annak idején.

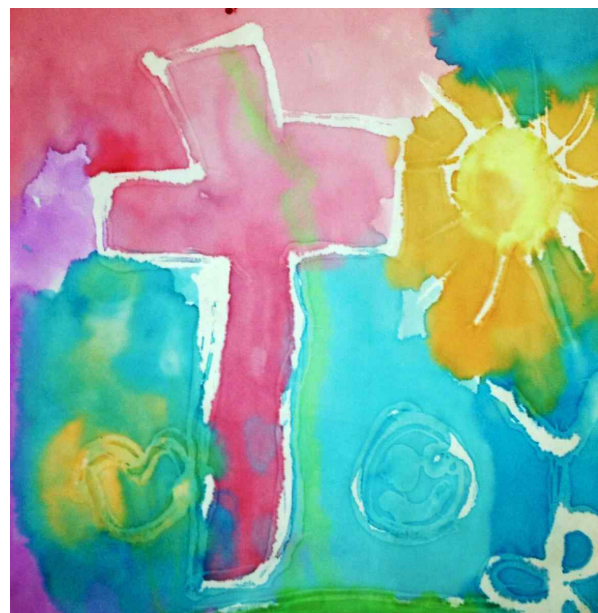
Vajon mi az, ami megmaradt? Milyen élmények, képek élnek egy óvodáskorú gyermek kis fejében? Járnak még locsolkodni? Tanulnak otthon locsolóverset? Elmennek egyáltalán otthonról? Hogyan hangolódhatunk húsvét ünnepére az óvodában a közösségépítő játékok segítségével?

Mint tudjuk, a gyermekekhez a játékon keresztül vezet a legrövidebb út. Játékaikon keresztül ismerhetjük meg a gondolataikat, betekintést nyerhetünk a belső világukba, megtudhatjuk, mi az, ami aktuálisan foglalkoztatja őket. Játékaikban ezeket megpróbálják „kijátszani” magukból.

Miért ne tehetnénk meg ezt húsvét közeledtével is? Vajon az óvodáskorú gyermek gondolatvilágában mit jelent ez az ünnep? Milyen emlékei vannak, milyen hagyományok, szokások élnek a családjukban? Az itt leírt játékok kipróbálása után mindezekre választ kaphatunk.

Természetesen más eszközök is rendelkezésünkre állnak, ilyenek a rajz, egy báb, de a mesét is segítségül hívhatjuk. Ezek alkalmazása során megismerhetjük a gyermekek belső kis világát, és a feldolgozás folyamatát is elősegítik. A közös játékok során a gyerekeknek fejlődik az empátiás képessége, jobban megismerik egymást, megtapasztalják az együttműködésen alapuló segítő és zavaró momentumokat, és átalakul az (óvodai csoport) kapcsolatrendszere is.

Milyen játékok segítik elő azt, hogy a csoportból igazi közösség váljon, és a gyerekek aktív tagjai legyenek a közösségnek? Általánosságban elmondható, hogy azok a játékok, amelyekben a csoport minden tagja részt vesz. Előfordulhat azonban, hogy egyes gyerekek inkább csak szemlélődnek a játék folyamatában, csendesebbek, zárkózottabbak, de előbb-utóbb ők is megnyílnak, és szívesen vesznek részt a csoport játékában.

A KÖZÖSSÉGBEN A GYERMEK, FŐLEG A BARÁTAI KÖZÖTT, KÖNNYEBBEN MEGNYÍLIK, KÖNNYEBBEN BESZÉL AZ ÉRZÉSEIRŐL, EMLÉKEIRŐL, GONDOLATAIRÓL. **MILYEN JÁTÉKOKAT HÍVHATUNK SEGÍTSÉGÜL?**

Csendjáték

Ez azért jó választás, mert a csendesebb gyerekek is nyugodtabban és szívesebben kapcsolódnak be a játék folyamatába. Ebben a példában nem az óvónők által jól ismert csendjátékot szeretném megmutatni, hanem annak egy kevésbé ismert változatát.

A gyerekek körben ülnek. A szőnyeg közepére az óvodapedagógus különböző anyagokat, tárgyakat, terméseket helyez el, amelyek húsvéhoz kapcsolódnak, egy nagy plédet pedig az anyagok, tárgyak halma mellé. Amikor megszólal a zene, a gyerekeknek el kell csendesedni, nem szabad megszólalni. Ezután indul a játék. A szőnyeg közepéről a gyermek választ egyetlen tárgyat vagy valamilyen anyagot, melyet a plédre helyez, oda, ahová ő szeretné. Ezután a mellette lévő társa következik, aki szintén választ egy tárgyat, amelyet a pléden helyez el tetszőlegesen.

Fontos, hogy azokhoz a tárgyakhoz, amelyeket a társak már elhelyeztek, nem szabad sem hozzáérni, sem elmozdítani. Az óvodapedagógus kikapcsolja a zenét, majd megkérdezi a gyerekektől: „Szerintetek mit alkottatok közösen? Milyennek képzeltek el az ünnepet? Mi számotokra a legkedvesebb a húsvéti ünnepben?”

A gyerekek önkéntes alapon elmondják, hogy szerintük mi épülhetett. Általában olyan válaszok születnek, amelyeket ők gondoltak a játék során, illetve az eddigi élményeiket, tapasztalataikat hívták elő, így az óvodapedagógus a gyerekeket foglalkoztató gondolatokba is betekintést nyer. Megtudhatjuk, vajon hogyan és milyenek képzelik el a gyerekek húsvét ünnepét, melyek a legmeghatározóbb pillanatai számukra az ünnepnek, mi az, ami különösen kedves számukra. A gyerekeknek lehetőségük van elmondani saját élményeiket, felidézni emlékeiket.

Közösen szőtt húsvéti mese

Az óvónő indítsa el a mese kezdetét, majd gurítson egy labdát annak a gyereknek, akinek folytatnia kell a mese történetét. Fontos tudatosítani a gyerekekben, hogy ez egy közösen írt, általuk kitalált mese lesz, bátran mondják ki azokat a gondolatokat, amelyek megfogalmazódtak bennük. Amikor a mesélő gyermek már nem tudja a mesét tovább folytatni, akkor a labdát továbbgurítja egy társának, aki tovább szövi a mese szálát. Ha valaki nem tud vagy nem szeretne mesélni, megérinti a mellette ülő társa vállát, ezzel jelezve, hogy átadta neki a mesélés lehetőségét.

Húsvéti mondóka

Ha már ilyen jól belejötték a gyerekek a mese-szövésebe, a későbbiekben azzal is lehet próbálkozni, hogy közösen írják egy kis mondókát. Az óvónő jegyzetel, és a végén felolvassa.

Csoportkönyv készítése

A gyerekek külön-külön rajzolnak egy A/4-es lapon. A téma legyen húsvéti, például húsvét az óvodában, húsvét a családdal.

Ha elkészültek a rajzukkal, az óvodapedagógus egyenként megkérdezi a gyerekeket, hogy mit rajzoltak, a gyermek választását az óvónő a rajz hátoldalára írja. Ha mindenki elkészült, a rajzokat könyvszerűen összefűzi, majd a gyerekek leülnek körbe. A könyv körbejár, egymásnak adogatják. Mindenki a saját rajzához lapoz, és elmondja a többieknek, hogy szerinte milyen a húsvét ünnep az óvodában. A könyv később bármikor átlapozható, a gyerekek megnézik egymás munkáit, mesélnek és kérdeznek egymástól.

KIRÁLY ANDRÁS

ELKÉPESZTŐ SZERETET

FOTÓ: SZABÓ SÁNDOR

LOVASI ANDRÁS a magyar popzene egyik – ha nem a legismertebb – alakja: a Kispál és a Borz, valamint a Kiscsillag együttesek frontembere, zenél a Csíkkal, a Budapest Bárral és más együttesekkel. Január 14-én a debreceni érseki hivatal aulájában zenélt – de egészen más felállásban. Zenésztársa ezúttal régi barátja, a Pécsi Egyházmegye tudományos, kulturális és kommunikációs igazgatója, a Pécsi Tudományegyetem docense, HEIDL GYÖRGY teológus volt, akivel immár tizennégy éve zenél együtt – hobbiból. Véletlenül keresztelt együttesük a Görög Zenei Estéken Lackfi János megzenésített verseivel, Lovasi András dalaival és latin nyelvű himnuszokkal lépett fel. Lovasival számtalan interjú készült már zenei karrierjével kapcsolatban, most azonban a Véletlenről, a Heidl Györgyhöz fűződő barátságáról, hitéről és istenélményéről mesél. Nem kell sokat kérdezni, bőven és közvetlenül mesél, barátjával lendületesen egészítik ki egymás mondandóját.

A nyolcvanas évek végén biztos nagyot néztek volna, ha látják, hogy a görögkatolikus érsekség épületében Heidl György teológussal Szent Ambrus himnuszait éneklí – latinul...

L. A.: Pont az a lényeg, hogy nem lenne furcsa. Gyurival nagyon régóta vagyunk barátok. Együtt voltunk katonák is, s már akkor is közösen zenéltünk. Lakodalmas zenét játszottunk, mert azzal egy kis pénzt is lehetett keresni, és több kimenőt is kaptunk – a Helyőrségi Művelődési Otthonban játszottunk esküvőkön. Aztán Gyuri más akkordokat fogott, én meg más szövegeket írtam. Gyuriból eszmetörténész lett, belőlem meg botcsinálta „popper”.

Később, mikor közel laktunk egymáshoz, Gyuri újra elkezdett zenével foglalkozni, így óhatatlanul hamarosan újra közösen zenéltünk. Gyuri zenei projektje, a Sator Quartett ősi szakrális szövegeket, latin és ógörög himnuszokat, magyar népi imádságokat szólaltat meg kortárs zenei feldolgozásban.

H. GY.: 2004 végén, egy nagyon hideg téli napon egy barátommal lemezt vettünk föl, melynek András volt a hangmérnöke, fagyott kezekkel kezelte az erősítőt a tizennégy fokos próbaterebben. Ekkoriban kezdtem el zenét írni Lackfi János verseire. Mivel nem tudok szépen énekelni, megkértem Andrást, hogy adja elő ő a számokat. Ő pedig énekelt, ötletet adott, hol változtassak, szövegeket is énekelt rájuk.

Ezzel a közös zenélgetéssel nem volt célunk, de aztán Gryllus Dániel a Kaláka Kiadó gondozásában megjelentette ezt a lemezt.

L. A.: A Műpában koncerteztünk, és velünk egy időben a Kaláka is koncertet adott egy másik teremben. A folyosón találkoztam Gryllus Dánival, ő javasolta, hogy a Hangzó Helikon sorozatban – melyben híres magyar költők műveit zenésítették meg kortárs zenészek – én is énekeljek valamit. Azt mondtam, hogy köszönöm, gondolkodom a dolgon. Aztán eszembe jutott, hogy itt van nekünk ez a kész lemezünk, amit Gyurival hoztunk össze. Igaz, hogy akkor Lackfi János még nem tartozott a magyar költészet halhatatlanjai közé, de Daninak nagyon tetszett az ötlet – mint kiderült, Jánossal szoros barátságot ápolnak, ő volt a tolmácsuk a franciaországi turnéikon. A Kaláka kiadta a lemezünket, János pedig büszke lehet magára, mert már életében bekerült a Hangzó Helikon klasszikusai közé. Ő egyébként azon kivételes képességekkel megáldott emberek közé tartozik, aki nemcsak hogy jó verseket ír, de jól is tudja előadni őket.

H. GY.: A lemez megjelenése után elég sokat játszottunk. A lemez műfaját tekintve rockos, de latin himnuszokra is írtam zenét, amely azonban kamarazene – bekerültek ezek is a „repertoárba”. Egyszer meghívtak bennünket Kapolcsra, ahol Lackfi János standupolt, mi zenéltünk – még egy ütőhangszeres barátom is beszállt. El is késtünk, az eső is szakadt, szóval a fellépés felejthető volt. Két hétre rá Őriszentpéteren egy pajtában játszottunk a Hétrétország fesztiválon, és akkora sikerünk volt, hogy az emberek nem engedtek el minket, folyamatosan játszanunk kellett. Ezekon a „mikroprodukción” játszottunk Lackfi-verseket, latin himnusokat és Lovasi-dalokat is. Mindig kísérletezünk, és Gábor Andor személyében most kiegészültünk egy kiváló ütőssel is.

L. A.: Az „együttesünk” félúton van a baráti zenélgetés és a produkció között. Nem lehet csak úgy a színpadra szólítani minket egy városi nagyszínpadon. Nem vagyunk popzenekar, nem is akarunk azok lenni. Leginkább hobbizenének nevezném, amit csinálunk. Gyurinak van munkája, nekem is van egy zenekarom, ezek mellett ez egy mellékszál.

Gondolta volna valaha, hogy latin himnusokat fog énekelni?

L. A.: Végül is régen a templomban is latinul énekelünk, bár a szöveget nem tudtam, inkább csak dúdoltam. Szegény nagymamám próbálta taníttatni a latin szövegeket, de nem járt túl sok sikerrel. Az egyházi zenét viszont mindig is szerettem, főleg a gregoriánt. Emlékszem, amikor fiatalabb koromban Bulgáriában jártam, egy csomó gregorián cédét hoztam magammal, mert birkalevesen és kefiren kívül mást nem nagyon lehetett ott kapni.

H. GY.: András egyébként nagyon alázatosan állt mind a Lackfi-anyaghoz, mind a latin himnuszokhoz. Ha az ő zenéjéről van szó, természetesen határozott elgondolásai vannak, de ez esetben figyelt és „tanult”. Elmagyaráztam neki a latin szövegeket, amelyeket aztán meg is tanult, már fejből éneklőket.

L. A.: Szegény nagymamám, most örülne, ha látna!

Heidl György mindig is határozottan és nyíltan szállt síkra a keresztény házasság és családmodell mellett. Egy rockzenésztől, egy poplegendától azonban ritkán hallani, hogy a házasság kapcsán Istent emlegeti...

L. A.: Nem hiszem, hogy poplegenda lennék. És azért nekem is volt egy-két vargabetűm az életben... Egyébként mindig is „látens” keresztény voltam, ott toporogtam az „előszobában”, mint ahogy szerintem a legtöbb ember. Hála Istennek, én nem sodródtam el a horoszkópozás

meg a többi „kvázi vallás” irányába. Meghatározó volt a feleségemmel való találkozás, ennek hatására tudtam, hogy a házasságot úgy fogom megkötni, ahogy „kell”: Isten színe előtt. Csak ennek van értelme, ennek van súlya. A polgári eskü engem nem is érdekel, aláírtuk a papírokat a megyeházán, és kész. Két ember egy kapcsolatban viszont csak akkor tudja életre szólóan összekötni magát, ha abban a kapcsolatban jelen van Isten.

Sokan úgy gondolják, hogy az Éjjel, álomban című Kispál-szám a szerelemről szól, pedig egy istenélményt meséli el...

L. A.: Ez egy régi történet. Valamikor a kilencvenes évek elején volt egy olyan személyes istenélményem, amelyet nehéz szavakba önteni. A számot 2004-ben írtam, és úgy fogalmaztam meg ezt az érzést, hogy „elképesztő szeretet”. Ez akkor egy jó jelzős szerkezetnek tűnt, de nem teljesen fedi le az érzést, igazából nem lehet szavakba önteni. Szerintem a szakrális művészetben is ezt az istenélményt próbálják megfogalmazni a művészek. Van, akinek ez úgy sikerül, hogy az az alkotás kétezer év után is lever a lábáról, és van, akinek a művét két hónap múlva elviszi a MÉH-be a kukásautó. Sokan küszködnek ennek az érzésnek a megfogalmazásával, ez egy igazi kihívás. Olyan személyes élmény ez, hogy nehéz a külvilágnak átadni. Nem véletlen, hogy én is csak sok-sok év után írtam dalt róla. Maga az élmény olyan élénken él bennem, mintha tegnap történt volna, de nagyon nehéz szavakba önteni, megtalálni rá a méltó formát.

Rajzszakos voltam, a kora keresztény művészetben tanultuk a korai Krisztus-ábrázolásokat, én meg elstoppoltam Görögországba, hogy megnézhessem a Daphni-kolostor Pantokrátor-mozaikját. No, az eredeti. Szüleim kiskoromban végighurcoltak az összes európai képtáron – azokat a képeket szerettem, amelyeken minél több fegyver, csatajelenet meg nyílt volt, Szent Sebestyén nagy kedvencem volt... A szemem tehát megszokta a művészetet, mint vizuális ingert. De amikor megálltam a Pantokrátor-kupola alatt, no, az valami más volt. Ez egy egyszerű Krisztus-ábrázolás, de alá állva és fölnézve rá, érződött rajta, hogy miért hívják ítélő Krisztusnak. Csak azért mentem oda, hogy a tanáromnál szerezzek egy jó pontot, de nem készültem arra, amiben részem volt. Egy viszonylag kis templomban az egész kupolát betölti a haragvó szemű, ítélő Krisztus, amely alatt eltörlődik, szinte elvész az ember, és érzi önmön apró és jelentéktelen voltát.

Mit gondol egy hívő popzenész a „gitáros” miséről?

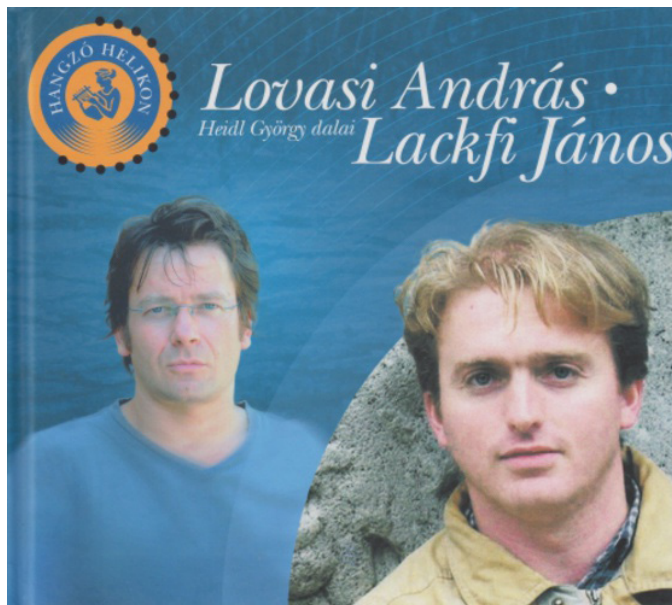
L. A.: Szerintem a popzene egy más akusztikai térbe született. A templomnak nagyszerű akusztikája van, ahol gyönyörűen szól az ének, az orgona, de a perkusszív hangszerek – mondjuk a gitár vagy a dob – egyszerűen nem ilyen nagy zengéssel bíró térbe valók. A templomba akusztikus zene kell, és abból sem mindegy, milyen. Az adott terekben kialakuló zenének evolúciója van. A popzene nincs elektronika, hangsítás nélkül. A templomi térbe pedig főleg a hangosítás. Őszintén szólva, engem gyerekkorom óta ki lehet üldözni a templomból a beatmiskével. Ezt a stílust én csak „Isten-country”-nak hívom.

ÉJJEL, ÁLMOMBAN

(Lovasi András, Kispál és a Borz)

Éjjel álmomban jó helyen voltam, éjjel álmomban
 Éjjel álmomban jó helyen voltam, éjjel álmomban
 Nem láttam, de tudtam, nem láttam, de tudtam,
 Hol vagyok, és hol van
 Mindenhol volt, mindenhol van
 Mindenhol volt, mindegy, hol van
 Mindegy, hol volt, mindegy, hol van
 Elképesztő szeretet, elképesztő, hogy szeretett,
 elképesztő szeretet
 Éjjel álmomban jó helyen voltam
 Éjjel álmomban

Telefonja segítségével olvassa le a QR-kódot, és hallgassa meg Nagy Szent Gergely pápa **Immense caeli conditor** című himnuszát a *Véletlen és a Lautitia* gyermekkórusának előadásában!

LASKAY ANNA

Tovább, tovább, tovább

Hárman üljük körül az asztalt. Nők: feleségek és családanyák. Beszélgetünk. Sokszor csak elmesélve a saját történetünket, segítjük egymást tovább. Gondolatainkat közreadva, reméljük, sokan magukra ismernek, s „leülnek közénk”.

Anna: A tavaszi kikeletben minden évben ott rejlik az új kezdet. Ezt a bűnbánattal teli böjtöt követő húsvéti örömről csak felerősíti. Most azonban a családjában még egy konkrét ok van, ami miatt nagy bennünk a várakozás. A legnagyobb gyerekünk érettségizik. Ti hogyan éltétek meg ezt a sorsfordítónak tartott eseményt?

Andi: Nálunk a négy gyerek közül a három nagyobb egymást követő években érettségizett, így a végére nagyon rutinossá váltam (nevet). Nem, az igazság az, hogy mindegyikkel ugyanúgy végigizgultuk az egészet. A teljes családot érintő eseményként éltük meg. Rám az érzelmi támogatás mellett az iskolai szervezési dolgokból is bőven hárult, így én is igazán elfáradtam. A legkisebb gyerek hatosztályos gimnáziumba jár, így van egy pár év az újabb érettségig.

Ildi: Most mi sem vagyunk családjilag érintettek. A nagylányunk már lassan az egyetemen végez, a fiunk pedig még most kezdte a középiskolát. A lányunk – annak idején – élt az előrehozott érettségi lehetőségével nyelvből és a választott tantárgyból is, így kicsit elhúzódott ez a folyamat, hosszan izgalomban tartva minket. A végén azonban sokat számított neki, hogy tudta csökkenteni a megmérettetése terheit. Más egy érettségi, mint egy nyelvvizsga vagy egy verseny. Ő is egészen másként állt hozzá, másként élte meg.

Andi: A fiúk aktív sportolók voltak az érettségi idején, a lányunk is számos versenyt megjárta, de az érettségitől tartottak, s nagyon szurkoltunk nekik mi is. Hiába tudtuk, hogy tanultak, hogy felkészültek, hogy ügyesek, valóban olyan vizsga, ami – a továbbtanulás miatt – sorsdöntő lehet. Ráadásul a harmadik gyerekünk magántanulóként végezte az utolsó évet, ezért az érettségi előtt is vizsgáznia kellett, így még izgalmasabban telt ez az időszak.

Anna: A fiunkra minden tantárgy most vár majd, úgyhogy mi az írásbeli majd nem minden napján érintve leszünk. Én még nem látok rajta komoly aggodalmat, de tény, hogy emlegeti, s folyamatosan készül, mert a pontok miatt fontos, hogy jól szerepeljen. De úgy érzem, van benne egy belső igény is, hogy minél több valódi tudással álljon oda, ha már az „érettségét” méri. Kicsit úgy éli meg, mint amikor tizenhét éves lett. Ő akkor is hangsúlyozta, hogy nagykorúvá vált. Remélem, ezt is pozitívan éli majd meg. Édesanyaként úgy érzem, az lenne a jó, ha lelkiileg és érzelmileg is készen állna. Hogy ne nyomja agyon ez az időszak, hanem egy jókor jött próbatétel legyen, amely megerősíti, felkészíti a további megmérettetésekre.

Ildi: Ez tanárként is komoly feladat. Nekem a munkámból adódóan az érettségi ideje nem csak a gyerekeimhez kötődik. Minden évben ez a legmozgalmasabb időszak, hiszen középiskolában tanítok. Ilyenkor van a legtöbb szervezési feladat: az osztályozókonferencia, az érettségi, a délutáni tanítások beiktatása, a ballagás és a bankett. A tanév vége felé nagyon felpörögnek az események. Mindemellett ez a munkánk kiteljesedése. Ilyenkor mutatkozik meg a legjobban, hogy amit négy-öt éven keresztül csináltunk, az mennyire eredményes.

Anna: Nekem szokásom, hogy minden évben meghallgatom az érettségi tételeket magyarul. Figyelem a híreket, hogy mennyire találták nehéznek az adott feladatsort a diákok, mit mondanak a pedagógusok, szakértők. Nem kell, hogy épp érintettek legyünk. Bár tény, hogy amikor a keresztlányom vizsgázott, jobban számontartottam minden napot. Ebben az évben pedig sokszorosan kérjük majd az imákat!

KÉRDÉSEK A TOVÁBBGONDOLÁSHOZ:

Hogyan emlékszik vissza az érettségi-jére (vagy a középfokú tanulmányait lezáró vizsgájára)? Mennyire tartja számon azóta ezt az eseményt? Hatással volt-e a további életére az érettségije?

Ha válaszait velünk is megosztaná, kérjük, írja meg nekünk!

Weboldalunk: <http://www.noi-kerekasztal.hu>

SPEIDL BIANKA

Nagyböjt Szíriában

Amikor napjaink véráztatta Szíriájáról beszélünk, nem tehetjük ezt anélkül, hogy akár csak néhány évet ne mennénk vissza az időben. Így 2018 húsvétja számomra 2003-ban kezdődik, amikor először töltöttem ott Krisztus feltámadásának ünnepét. Damaszkusznak a harcokban azóta szinte megsemmisült külvárosában, az úgynevezett „palesztin táborban” laktam, ami az 1948-ban hontalanná vált menekülteknek adott otthont. A tábor tulajdonképpen egy zsúfolt, szegényes lakónegyed volt, ahol egy kis lakást béreltem. A háziasszonyom Dalál, a szomszédban lakó konzervatív, fejkendőt viselő, szunnita muszlim tanárnő volt. Húsvét vasárnapján bekopogott hozzám és ebédre invitált, mondván, a kedvenc ételemet készítette el az ünnep alkalmából. Ajándékot is hozott: egy, a híres damaszkuszi mozaikok stílusában készült tálát, amelynek központi díszjele egy hal, s ma is a konyhám falát díszíti. Amikor átadta a tálát, megkérdezte, vajon tudom-e, hogy mit jelent a hal szimbóluma, mert ő ezt célzatosan választotta. A válaszomat meg sem várva lelkes magyarázatba kezdett arról, hogy a hal az első keresztények titkos jele volt, s húsvét ünnepén különösen fontos erre emlékezni. Aznap délután keresztény és muszlim barátaim töltötték meg a lakást. A 2011-ben kirobbant háborúban közülük sokan elvesztették otthonukat, életük pedig folyamatosan veszélyben van. Dalálnak öt gyermeke van, csak remélni tudom, hogy még idejében el tudtak menekülni, mielőtt az iszlamista lázadók elfoglalták a negyedet 2012-ben.

„DEHOGYNEM. MINDENKI FÉL.
DE ISTEN A SZENVEDÉSBŐL IS TUD
VALAMI JÓT TEREMTENI”

Kelet-Damaszkusz – különösképpen a Báb Tüma (Tamás Kapu) és a Báb Sarki (Keleti Kapu) által határolt terület – Jeruzsálem után a világ legősibb, keresztények által lakott negyede, több mint kétezer éve folyamatosan keresztények lakják.

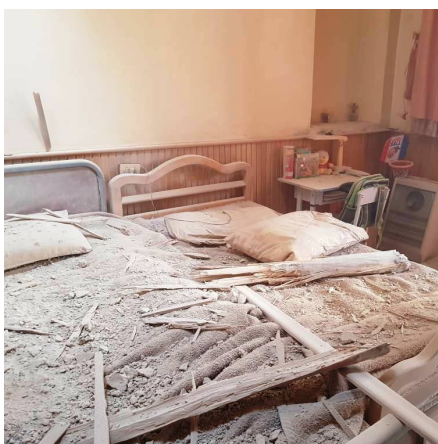
Szíriában kétszer is állami ünnep a húsvét, a katolikus és ortodox hagyományok tiszteletben tartásával. Ám a szíriai keresztények 2018 nagybőjtjében immár hetedik éve hordozzák Krisztus keresztjét, lelki és fizikai szenvedéseikben egyaránt. A háborúnak az ország minden fontosabb keresztény központja áldozatul esett. A frontvonal Homsz és Aleppó után 2018-ra elérte Damaszkuszt. A főváros keleti peremvidékét, Kelet-Ghútát megszállva tartó lázadók végnapjaikat élik, ám 2017 őszétől – a cikk írásának időpontjáig, 2018 februárjáig – mintegy 1200 rakétát lőttek ki, kizárólag civil célpontokra: iskolákra, kórházakra, lakóházakra.

Január 22-én egy rakétatámadás következtében kilenc ember halt meg Damaszkusz ősi keresztény negyedében – többségük iskolából hazatérő gyermek volt. A helyszínen tartózkodó brit újságíró, Vanessa Beeley így számolt be a tragédiáról: „Napsütéses téli nap volt. Délután fél kettő körül hagytuk el a Báb Tümat,

a szűk, macskaköves utcákon gyerekek sokasága hömpölygött, akik az iskolabuszok felé tartottak. Mi a Keleti Kapu irányában hagytuk el a negyedet. Tíz perccel később valóságos rakétazápor zúdult a kerületre Kelet-Ghúta irányából. Azon a délutánon kilenc gyermek halt meg, egynek pedig térd alatt amputálni kellett a lábát. A halál járkál ezeken az utcákon mindennap. A gyerekek arcáról a robbanás törmelékei, szilánkjai marják le a mosolyt. Aki reggel, izgatottan iskolába indul, talán soha nem tér haza.”

A dzsihadista terrorista lázadók állampolgárok tízezreit tartják fogva, helyi lakosokat és Szíria más területeiről elrabolt békés állampolgárokat. A foglyokat élő pajzsként használják. Fényképek tanúsága szerint utcákon elhelyezett ketrecekbe terelik őket, hogy halálukért a területet felszabadítani igyekvő állami hadsereget tegyék felelőssé. A keresztények azonban nemet mondanak a gyűlölködésre és a bosszúra. Eliász 23 éves egyetemista fiatal-

ember, aki az egyik legveszélyesebb lakónegyedben él szüleivel és testvéreivel. Legutóbbi beszélgetésünkkor a fürdőszobába húzódott, mondván, amikor intenzív a rakétázás, az a legbiztonságosabb hely a lakásban. Azokban a napokban fejezett be egy képzést, ami a biblíadráma módszerével segít a traumák fel-

dolgozásában. A fegyverek dörgése a telefonon keresztül is hallható volt. Megkérdeztem, nem fél-e. „Dehogynem. Mindenki fél. De Isten a szenvedésből is tud valami jót teremteni. Az a fontos, hogy ne gyűlöljük meg a másikat, mert akkor soha nem tudjuk újjáépíteni ezt az országot” – válaszolta.

Damaszkusz világviszonylatban, területéhez mérten a legtöbb menekültet befogadó város. A keresztény közösségek tagjai tömegesen kényszerültek otthonuk elhagyására egész Szíriában, és belső menekültként élnek a viszonylag ellenőrzött területeken. Egyelőre nem tudnak hazatérni a még mindig kritikus biztonsági helyzet miatt, vagy mert otthonaikat lerombolták. A családok egy-egy szobában próbálják meg túlélni ezt az időszakot, többségük egyetlen megélhetési forrását a segélyadományok jelentik. A damaszkuszi görögkatolikus patriarkátus épületébe számos rakéta csapódott be, az egyházkerület iskolájában szüneteltetni kellett a tanítást. Naim Gharbi parókus atya úgy tudja, hogy hatodik éve elrabolt testvéreit alig húsz kilométernyire tartják fogásban, a frontvonal túloldalán. „Nem tudunk mást tenni, mint várni és Istenre hagyatkozni. Rengeteg a feladat, az emberek lelkileg kimerültek, és a mindennapi betevő megszerzése is gondot jelent. Aki tudott, elmenekült, hogy rokonoknál vészelje át ezt az időszakot. De akik ide is menekültként érkeztek, azoknak nincs hová menniük. Az idős emberek se mozdulnak. Mindennap vannak sérültek, és vannak halálos áldozatok is. Egyikük egy négyéves kisfiú, akinek a szüleit kórházban ápolják, mert ők is súlyosan megsérültek a támadásban. Ahogy erőnkből telik, segélycsomagokat osztunk, de mindenekelőtt lelki támaszra van szükség. Az idős emberek egész életének munkája a szemünk láttára válik semmivé. Csak az a hit és remény ad erőt, hogy a fiataloknak még lehet jövője.”

Kevesen tudják, hogy Kelet-Ghúta területe, amely jelenleg az iszlamista lázadók egyik utolsó bástyája, a keresztény hagyomány szerint különleges jelentőségű hely. A világtörténelem ugyanis új fordulatot vett, amikor kétezer éve a damaszkuszi keresztények üldözésére indult Saul itt találkozott a feltámadt Krisztussal. A találkozás előbb megvakította a gyűlölettel vezérelt farizeust, majd pedig olyan szeretetté alakította megszállottságát, amely meghódította az egész világot. A páli fordulat helyszínét, Ghútát tekintjük jelnek: az esztelen gyűlölet tombolása nem a végső szó. Hittel és reménnyel imádkozunk, hogy Szíria ismét üzenetét adjon a világnak, a szeretet és az élet diadalát a pusztítás és a bosszú felett.

Jótékonysági adománygyűjtés a damaszkuszi keresztény gyermekekért

Szíriában hetedik éve dúl a háború. Az egykor több mint kétmillió lelket számláló keresztény közösségből alig négyszázezer ember maradt az országban. Damaszkusz keresztények lakta ősi városrészében naponta halnak meg gyerekek a külvárosokból támadó iszlamista felkelők rakétatámadásaiban. Ebben a kilátástalannak tűnő helyzetben egy görögkatolikus lelkész, Naim Gharbi, mintegy ezer gyermek és fogyatékos számára tervez nyári táborozást Szíria egy biztonságos zónájában, hogy a gyermekek legalább néhány napra elfelejtsék a háború borzalmait, s megerősödve tekintsenek a várható megpróbáltatások elé. A tervezett tábor részleteiről és a közösségről a Magyar Asszonyok Érdekszövetsége honlapján (asszonyszovetseg.hu) található bővebb információ. A rendelkezésre álló anyagi források szükségessége miatt örömmel és hálás szívvel fogadnák magyar családok adományait, amelyeket a

Magyar Asszonyok Érdekszövetsége 11704007 – 22038003 – 00000000

számú alszámlájára lehet befizetni „**Damaszkusz**” megnevezéssel.

Az adományokat egy összegben utaljuk tovább a szíriai görögkatolikus patriarkátus számlájára.

KÖSZÖNJÜK SZÉPEN EGYÜTTÉRZÉSÉT ÉS SEGÍTSÉGÉT!

MAGYAR ASSZONYOK ÉRDEKSZÖVETSÉGE és dr. Speidl Bianka, kurátor, a Migrációkutató Intézet vezető kutatója

*„Csak azt remélem, hogy egyszer újra olyan szépen élhetünk,
mint azelőtt, hogy együtt leszünk a családukkal, barátainkkal,
hogy vége lesz ennek a háborúnak.”*

SZENT DAMJÁN TÁBOR

Egymás terhét hordozzuk!

AMI 1% ÖNNEK,
1 ÚJ MOSOLY
NEKÜNK

INGYENES NYÁRI TÁBOR ENYHE ÉS KÖZÉPSÚLYOS
FOGYATÉKKAL ÉLŐ EMBEREK SZÁMÁRA

Adószámunk:
19207906-1-15

Számlaszámunk:
10702071-68500926-51100005

SZEMÁN-TÓTH TEODÓRA

RECEPT A HÁZASSÁGHOZ

Egyre kényelmesebb világban élünk, egyre nagyobbak az igényeink. Sokszor nem vesszük észre, hogy mi az, ami igazán fontos. A környezetemben sokan készülnek (szentségi) házasságra. Fiatalok, kevésbé fiatalok... Tele vannak tervekkel, elképzelésekkel. De vajon mi az, ami feltétlenül szükséges egy házassághoz, és mi az, amit csak annak gondolunk a világ ráhatása miatt?

Ami a házassághoz feltétlenül szükséges...

EGY NŐ ÉS EGY FÉRFI...

...akik hosszú idő és rengeteg beszélgetés után kölcsönösen, egymástól függetlenül úgy gondolják, hogy életük végéig egyként szeretnének élni. Azonos értékrend szerint élnek és szeretnének élni családként, azonosan gondolkodnak a gyermeknevelésről, a döntések meghozataláról. Ez akár néhány hét vagy hónap után is kiderülhet. Vannak olyan esetek, amikor azonban nem szabad erőltetni a párkapcsolatot: hangsúlyosabb értékek nem egyeznek, nem tudom a másikat minden tulajdonságával szeretni, nem azonosak a rövid és hosszú távú célok, stb.

...akik le tudtak válni a szüleikről. Nagyon nehéz helyzet a szülők és a gyermekek számára az, amikor a gyerekek felnőnek, kezdik kialakítani a saját, önálló életüket, amikor már a saját, felelős döntéseiket hozzák meg. Nem könnyű egyik félnek sem, talán a szülőknek nehezebb. Ne féljünk leválni a szüleinkről. Később a saját házasságunkban problémát okozhat az, ha a szülők még mindig irányítani szeretnék életünket. Azt azonban sosem szabad elfelejteni, hogy ők életünk végéig a szüleink maradnak, rájuk mindig támaszkodhatunk, ahogyan ők is majd ránk. Hallgassuk meg őket, kérhetünk tőlük tanácsot is – hiszen nagy tapasztalattal rendelkeznek –, de a döntéseink mindig legyenek a sajátjaink. A házasságban már nem az egyéni döntések a mérvadóak, hanem a közösek. A hangsúlyosabb kérdésekben a választ nem szabad meghozni az előtt, mielőtt azt a házastársunkkal át ne beszéltük volna. A szüleink és a házastársunk szüleinek tiszteletét mindig érdemes szemünk előtt tartani, még a döntéseinkben is.

...akik mindennap tudják építgetni kapcsolatukat. Már a párkapcsolatban, de a házasságban is rendkívül lényeges, hogy mindig meg tudjon újulni, tudjunk valami pluszt beletenni. Azzal, hogy egy fiú és egy lány párkapcsolatot alakít ki, még nem kerülhet pipa a bakancslistára, hogy „na, ez is megvan”. A párkapcsolat életünk végéig tartó folyamat. A házasság előtt álló fiatalok szokták főként megkérdezni, hogyan lehet újat beletenni egy kapcsolatba, felfrissíteni azt. Mert a házassággal nem lesz vége a párkapcsolat folyamatának. Az embernek mindig tudnia kell, hogy a másinak éppen mire van szüksége. A feleség odafigyel a férje minden rezdülésére, ahogyan annak fordítva is lennie kell. Nem egyformán fog egy nő és egy férfi „beletenni” a házasságba, mert lényüktől fogva másképpen gondolkodnak, másképpen cselekednek. Sokszor nehéz észrevenni az apró gesztusokat, amelyeket a másik adott éppen aznap nekünk. Ugyanakkor a házasságban mindig kell lennie rövid és hosszú távú célnak: mit főzzünk és együnk, hová menjünk sétálni, milyen teendőink vannak

másnap, hová menjünk nyaralni, milyen autóra gyűjtsünk, írassuk-e majd be a gyermekünket zeneiskolába, stb. A közösen eltöltött minőségi idő nagyon fontos, amikor egymásra figyelünk. Ez lehet akár csak egy hosszabb reggelizés, egy közös séta.

...akik tudják, hogy a házasság hárompilléres. A nő és a férfi a házasságban eggyé lesznek. Ketten meginoghatnak, ezért fontos, hogy harmadiként ott legyen velük az Isten – a házasság megkötésének pillanatától.

Ami a házassághoz egyáltalán nem szükséges...

...diploma és karrier. „A karrieremre szeretnék először koncentrálni” – hallhatjuk sokszor. Helyezhetjük a házasság és a család elé a karrierünket? Egyértelműen nem. Ha a másik ember fontos számomra, ha a másik ember értékeesebb számomra, mint a diploma vagy a karrier, akkor nem sokat fogok gondolkodni a válaszon. Szakemberek úgy határozzák meg, hogy általában egy-másfél év alatt érik meg egy párkapcsolat a házasságra. Ha ennyi idő alatt nem tudja az egyik vagy a másik (netalán mindkét) fél eldönteni, hogy akarnak-e házasságot kötni, vagy sem, akkor nem biztos, hogy van értelme annak a kapcsolatnak. Attól nem leszünk a házasságban kevesebbek, hogy éppen egyetemen tanulunk. Ráadásul együtt minden könnyebben megy. Munka vagy éppen gyerekvállalás mellett is nem egy ember szerzett már végzettséget. Talán még könnyebb is, ki tudja. Hajlamosak vagyunk nem létező problémákon agyalni. Mi lesz, ha nem lesz elég pénzünk erre vagy arra? Felteszem a kérdést: a szeretetet pénzért adják?

...ház/lakás. Nem jelenti, hogy hajléktalanként kellene élni. Emlékszem, amikor hazajöttünk a nászutunkról, akkor édesapám feltette a kérdést: És hol fogtok aludni? Addig nem volt kérdés: mi össze szerettünk volna házasodni, mert eljött az ideje. Valóban nem volt hol laknunk, de nem is gondoltunk rajta, hogy ez probléma lenne. Hazajöttünk, fél óra múlva lett saját kis fészkünk és ágyunk. Ma a kiterjedt kapcsolati hálóunk köszönhetően egy-egy albérlet akár rokonságon vagy baráti körön belül hamar megoldható. Sőt lehet, hogy sokkal jobban megéri albérletet fizetni, mint törlesztőrészletet. Szépen lassan lesz saját, ki tudja, hogy milyen lehetőségeket hoz a jövő.

...autó, ágy, nagy fazék... Sokszor gondolkodom el azon, hogy régen, amikor nem volt ennyire kényelmes a világ, mennyivel egyszerűbb volt minden. Azonnal nem lesz minden. Ha arra várunk, hogy legyen meg minden, ami „fontos” (azért eléggé átgondolandó, hogy mi a fontos, és mi az, ami nélkül lehet élni), akkor talán sohasem fogunk házasságot kötni. Mindig lesz egy rokon vagy szomszéd, egy jó barát, aki kölcsön tudja adni az autóját. A tömegközlekedés meg adott, és ezerszer kényelmesebb és gyorsabb, mint a szüleink idején volt! Nincs húszliteres nagy fazekam? Ha éppen használni szeretném, akkor tudom, hogy kihez lehet fordulni segítségért. Nem is gondolnánk, hogy a mai világban milyen hihetetlen jó érzés (talán mert ritkán találkozunk vele), amikor valaki annyira megtisztel minket, hogy kölcsönkér valamit, vagy éppen felajánlja, hogy kölcsönad vagy odaad valamit. A babaruha vagy gyermekruha ma már hatalmas nagy üzlet. A gyerek meg gyorsan nő – ami sok pénzt jelent a szülőknek, üzletnek egyaránt. Miért ne adhatnánk oda másnak a már nem használt ruháinkat, és miért ne fogadnánk el a másoktól éppen nem szükséges holmikot? Régen sokkal egyszerűbben ment.

Életünk folyamán szinte mindig rohanunk, futunk, de érdemes megpihenni, megállni és elgondolkodni. Hova tart az életünk? Mit szeretnénk? Mi az, ami igazán fontos? Valóban nehézségem van, vagy csupán az ima-életemre nem tudtam eléggé figyelni? Ha kétségek között örlődünk, ne feledjük el, hogy bátor döntéseink és az Istenbe vetett bizalmunk olyan kapukat nyithatnak ki előttünk, melyekre előre nem is számíthatunk. Ha tettek nélkül várunk, akkor olyan – szavakban kifejezhetetlen – különlegességet, élményt szalaszthatunk el, mint a házasság és a család.

ÖBBÁGY LACUS

„Csak szeretet van...”

VENDÉGSÉGBEN A VATAMÁNY CSALÁDNÁL

Amikor azon gondolkodtam, a Vatamány családot milyen apropóból mutathatnám be a Görögkatolikus Szemlélet olvasóinak, eszembe jutott, hogy Ferenc pápa a 2018-as esztendőt az ifjúság évének hirdette meg. Egy hatgyermekes családról – amelyben a huszonöt éves felnőtt lánytól kezdve a hatéves kisgyermekkel bezárólag minden fiatal korosztály képviselteti magát – aktuális is lehet írni. Mégis két másik tényező adta az ihletet, hogy a magazinban bemutassam a budaörsi papcsaládot. Egyrészt Sándor atya alig néhány hete töltötte be az ötvenedik életévét, ráadásul tavaly ünnepelte „ezüstmiséjét”, azaz pappá szentelésének 25. évfordulóját. Másrészt idén egy régen vágyott álma is valóra válhat: néhány hónapon belül befejeződnek a munkálatok, felépül a budaörsi görögkatolikus templom.

Vatamány Sándor atya életében két egyházi ünnep is évről évre különös jelentőséggel bír. 1968. február 2-án, a találkozás ünnepén ő a földi léttel találkozott egy hatgyermekes család harmadik gyermekeként. A hatgyermekes családmoddell felesége is közelről tapasztalhatta meg, hiszen Kiss Krisztinának is hatan vannak testvérek – Krisztina az utolsó a sorban. Ezek után csoda, hogy a házasságukból szintén hat gyermek született? A másik dátum augusztus 6-ához, Úrszínváltás ünnepéhez kapcsolódik: Vatamány Sándort huszonnégy évvel később ezen a napon szentelte áldozópappá Keresztes Szilárd püspök atya. 1992-ben házasodtak, a következő évben megszületett Krisztina, rá egy évvel Konstantin (Koszt), majd Atanáz (Ati) és Dorina. A két kisebb gyermek közül Miron már tizenkét éves, és Szofi is öles léptekkel közelít ahhoz, hogy hét gyertyát fújhasson el a születésnapján.

Vatamányék egy boldog, nagy és papcsalád, akik mindig alázattal vállalják a papi életformával járó esetleges nehézségeket; hivatásukban, aktuális élethelyzetükben hitelesen élnek meg keresztény hitüket, és rendre a krisztusi örömhírt és szeretetet sugározzák a világ felé. Ha két szóval kellene jellemezni a családot, a zene és a sport szavaknál keresve sem találhatnék jobbat. Sanyi atyának igen szép hangja van, felesége szolféztanár (jóak voltak a gének, ahogy mondani szokás, hiszen mindkettejük édesapja „messze földön” híres hangú pap volt). Az öt idősebb gyermek tanult hangszereken (ne legyenek kétségeink afelől, hogy Szofi is fog), Kriszti otthon, míg a két idősebb fiú az érdi egyházközségben lát el kántori szolgálatot, s Atit a munkája is a zenéhez köti. A sport is a kezdetektől részét képezi a Vatamány család mindennapjainak. Szofi balettozik, Miron kézilabdázik és focizik, Krisztinek a hivatása, Dorinának hobbija a sport, a két fiúra pedig csak rá kell nézni... Koszti Budapesten dolgozik rendőrtisztként, mellette jogot tanul levelező tagozaton.

A TEMPLOMÉPÍTÉSTŐL A SZERELMI VALLOMÁSIG

Papcsaládokban nemegyszer felmerül a kérdés, vajon a hivatás mellett jut-e elég idő a családra, hogyan lehet összeegyeztetni a kettőt, főleg, ahol hat gyermek van. S hogy **Vatamány Sándor atya** megtalálta az arany középutat a hivatás és a család mezsgyéjén, mindennél jobban bizonyítja számomra az a derű, boldogság és pozitív életszemlélet, amit mindig tapasztalok, amikor találkozom vagy beszélök velük.

Papcsaládból származik, ezért adódik a kérdés: magától értetődő volt a papi hivatás vagy kacsingatott más felé is?

Édesapám és mindkét nagyapám pap volt, sőt azok fölmenői között is sok pap volt. Az „egyházias” gondolkodás így minden bizonnyal a véremben van... Mégsem volt számomra mások által „kijelölt” vagy „előírt” út ez a hivatás. Sokáig vonzott az építészmérnöki, az ügyvédi pálya is, az autókat, motorokat is szerettem, azokkal is szívesen foglalkoztam volna... És még sok egyéb, ugyanakkor mindvégig éreztem, hogy bármennyire vonzó számomra egyik-másik út, valahogy egyik sem az enyém...

Mozgalmas volt az elmúlt negyed század. Meséljen az eddigi állomáshelyeiről! Milyen örömök, esetleg bánatok érték?

Első szolgálati helyem Tiszaújváros volt. A város korábban a Leninváros nevet viselte, és abban az időben még semmilyen templom nem volt, sőt

még temető sem – állítólag azért, hogy senki ne akarjon keresztet állítani a város területén. Odaköltözésem előtt két évvel még az is elhangzott, hogy „ebbe a városba pap még vásárolni se jöjjön be”. A római katolikusok és a reformátusok a szomszéd faluból látták el a közösségükhez tartozókat, szóval én voltam az első pap, aki a városba költözött. Odaköltözésemkor már épült a római katolikus templom, a református templom helye már ki volt jelölve, de görögkatolikus templom még sehol... A vasárnapi szertartásokat a polgármesteri hivatal házasságkötő termében végeztük, hétköznap a kultúrház folyosóján, később egy pár négyzetméteres üzlethelyiségben. Nagy változást jelentett, amikor egy fakápolnát építettünk, s ettől kezdve ott végezhetjük a szertartásokat. Három év múlva már állt a kőtemplom szerkezete, s ekkor püspök atya elhelyezett. Nem volt könnyű elmenni, mert a nehézségek ellenére szép éveket töltöttem ott.

Kisvárdára kerültem segédlelkésznek, emellett a helybeli középiskolákban hitoktattam, és a városi kórház betegeit látogattam. Volt feladat bőven. Itt is sok kedves embert ismertem meg. Négy év szolgálat után kerültem a közeli Mezőladányba. A közösség egy iskolából átalakított kápolnát használt templomként. Szívesen jöttek az emberek, s a közösség létszámahoz képest sokan jártak a szertartásokra. A gyerekeknek a templomkertből focipályát alakítottunk ki. Örömmel jöttek kicsik és nagyok is. Évente rendeztünk hittanos találkozókat a környék parókiáival. Nagyon családias közösség volt ott akkoriban. Öt év múlva kerültem Érpatakra, ahol nagyobb közösség várt, két görögkatolikus templommal. A korábbi négyszobás parókiáról 1+2 fél szobás emeleti lakásba költöztünk négy gyerekkel, de az egyik szoba hivatali helyiség is kellett, hogy legyen. Bútoraink s a háztartás jó része a templom egy részében lett elraktározva. Közel egy év után költözhetünk csak nagyobb lakásba. Hála Istennek ebben a községben is szeretettel fogadtak, s vasárnapként a templomba is sokan jöttek.

Öt év elteltével kerültem Budaörsre, ahol nagyon kedves közösség fogadott, egy nagyon kicsi kápolnával. Ezért is vált szükségessé nagyobb méretű templom építése. Már elődöm, Vereczki András atya megkezdte az építés megszervezését, és nagyon szép munkát végzett e téren is, ám mikor én lettem itt a parókus, koncepcióváltás miatt sok mindent újra kellett kezdeni. Mindamelllett arról sem feledkezhetünk meg, hogy a „kőtemplom” építése mellett van egy másik, ennél sokkal fontosabb feladatunk is: a Lélek templomait építgetni az emberek szívében. Azon túl, hogy az egyház szertartásain együtt vagyunk, egyéb közösségi programokat is próbálunk szervezni egyházközségünkben. „Bizánc Öröksége” elnevezéssel előadásorozatot szervezünk, melyeken nem ritkán száz fő feletti a részvétel. Gyermektáborokat, családtáborokat szervezünk, közös kirándulásokon veszünk részt, próbálunk minél több embert megszólítani.

Milyen kihívások és milyen örömök érhetnek egy lelkipásztort a szórványban?

Nagyon sokféle kihívás, és nagyon sokféle öröm. És amikor örömről beszélek, nem csupán arról van szó, hogy az ember itt megtanul a kicsinek is örülni... Az a fajta „hagyományos vallásosság”, ami a szabolcsi, borsodi falvakban megvan, s nagyon sokszor igazi megtartó erőt jelent, az itt nem létezik. Az itt élő görögkatolikusok gyökerei a távolban, sokszor több száz kilométerre vannak, s akik mégis ránk találnak, azoknál ez már többnyire felnőtt, személyes döntés eredménye. Szóval a velük való találkozás, az újabb arcok felbukkanása a templomban mind-mind öröm. A görögkatolikuság számára a „hagyományos görögkatolikus vidékről” való elköltözés ugyanakkor sajátos helyzetet is teremt. Olyan feladat előtt áll minden szórványközösség, mint az ösenk évszázadokkal korábban. Nevezetesen az egyházközség hitéletének gyakorlásához szükséges környezet kialakítása: templomépités, paró-

kiaépítés, közösség-építés. Régen a falvakban mindezeket a tereket őseink már felépítették. Gondoljunk csak a manapság elnéptelenedő templomokra vagy az államosított, s mára sokszor gyerek nélkül maradt görögkatolikus iskolákra. A tanítás után az iskola volt az egyházközség „közösségi háza”. Ma ezt az új egyházközségekben újra létre kell hozni, ami az ősökéhez hasonló áldozatot kíván mindenkitől. De ezt az áldozatot nem lehet megszórolni.

Ezek szerint a templom jelentősége mára csökkent?

Nem csökkent, hanem más a feladata. A templom az imádság háza. A közösségnek azonban vannak olyan programjai, melyekre nem lehet a templomot „használni”. Nagyon fontos a szent és a profán különválasztása. S ha ezt nem vesszük figyelembe, ha nem gondoskodunk a közösség számára egyéb, profán térről, akkor annak végül a közösség látja kárát – vagy úgy, hogy „többfelhasználású” közösségi térré alakítjuk a templomot (erre Nyugat-Európában látunk egyre több rosszul sikerült kezdeményezést), vagy úgy, hogy az egyéb közösségi programokat elhagyjuk.

Ha már templomról beszélünk: hogy áll a budaörsi templom építése?

Az egyházmegye által megkötött kivitelezési szerződés szerint ez év május közepére teljes műszaki átadásra készen kellene lennie a templomnak. Sajnos, bizonyos technikai problémák miatt ez az időpont néhány hetet bizonyára csúszni fog, de bízunk abban, hogy a nyár folyamán fölszentelhetjük a templomot. A parókia és a közösségi ház építése a templom fölszentelése után kezdődhet, de hogy mikor, az attól is függ, mikorra áll rendelkezésre a szükséges anyagi fedezet.

Mik azok az értékek, amelyeket fontosnak tartott a gyermeknevelésben?

A gyerekek olyanok, mint mi. Ők sem tökéletesek... Szeretni kell őket összes hibájukkal. Hat gyermekünk van, mindannyian különbözőek. Az ember minden feladatát próbálja a lehető legjobban elvégezni. Mikor fiatal szülőként első gyermekét a kezébe veszi, ezt azzal az elhatározással teszi, hogy a gyermeket „mintaszerűen” fogja nevelni... Így, több mint két évtizeddel később visszatekintve, azért azt már belátja az ember, hogy ez nem sikerült. Mert hiába az igyekezet, olyan, hogy „tökéletes”, itt a földön nem létezik. Csak szeretet van. De ha valamiben hibázik az ember – és ez a gyereknevelésre is igaz –, azt saját magának is meg kell tudni bocsátania. Hogy a gyereknevelés az esetemben miképp sikerült, arról talán a gyermekeimet kellene megkérdezni... De kétlem – éppen az érintettség miatt –, hogy ők is objektív választ tudnának adni...

Mi a papi jelmondata?

Több mint harminc éve elkísér egy mondat a Szentírásból. Velem volt a katonaság napjaiban, s kispapként, papként is elkísért. Ez a mondat került rá a primíciás képemre is. A Föltámadottnak mondja Szent Péter apostol a Genezreti-tó partján. Olyan, mint egy szerelmi vallomás... „Uram, Te mindent tudsz, azt is tudod, hogy szeretlek Téged!” (Jn 21,17)

„NEM FELADATFELHALMOZÁSRA, HANEM AZ ÜDVÖSSÉGRE KÉSZÜLÜNK”

Egy papfeleség nemcsak a családi fészek megteremtésében és a gyermeknevelésben társa a férjének, hanem a papi életúton is. Papfeleségnek lenni szintén hivatás, de komoly kihívás és felelősség is. És nem mindig könnyű a „kirakatban” lenni, és megemészteni, hogy a gyereknek a következő tanévben megint új környezetet és iskolát kell megszoknia... **Vatamány Sándorné** szavai azonban azt sugallják számomra, megéri vállalni ezt az áldozatot. Papfeleségnek lenni, papcsaládban nevelni a gyermekeket kegyelem és sok öröm forrása is lehet.

Milyen pap feleségének lenni? Milyen szépségeket, illetve nehézségeket tapasztalt meg az elmúlt bő negyed évszázadban?

Szép példát láttam, tapasztaltam meg otthon, áldott jó szüleim révén, amiért külön hálás vagyok a Jóistennek. Ma is gyönyörű feladat pap feleségének lenni, de nem kis toleranciát igényel. Mindig össze kell hangolni például a görögkatolikus naptárt, az egyházközség életét a civil élettel, a munkámmal, a gyermekeink sokféle irányultságával. Pedig az én szakmám még nagyon is szerencsés, hiszen a zenei adottságomat nem csupán a zeneiskolában tudom kamatoztatni, hanem a templomunkban is. Nem kell ügyelnem, mint például egy orvosnak. Mindezek ellenére is nagyon szép és kihívásokkal teli életforma papnének lenni. A szertartásaink is segítenek, hogy lassítsunk, vegyünk vissza a tempóból, hiszen nem „feladatfelhalmozásra”, hanem az üdvösségre készülünk.

Mi a legfontosabb a papnék szolgálatában?

Meg is mondtad a választ: a szolgálat! S persze, nemcsak a hívek felé, hanem szeretett családom felé is. És itt jön be a képbe a példaadás fontossága. Ez csak Isten segítségével valósulhat meg, mi egyedül kevesek vagyunk ehhez! Állandóan kérni kell az Úr segítségét. Ő megadja azt, csak hittel kérjük!

A legidősebb és legfiatalabb gyermek között közel tizenkilenc év van. Más ma gyermeket nevelni, mint húsz évvel ezelőtt volt?

A gyermek áldás, mert mindig elfeledteti veled a saját önző énedet. Újra és újra ráébredsz, hogy ő, azaz a másik a fontos. Gyerekeket nevelni szép és felelősségteljes feladat. Legnehezebb talán a következetesség és a példaadás. Merőben más ma, mint húsz évvel ezelőtt volt, és sokkal nehezebb is, „fölfordult” világunk miatt. Ezt csak szeretettel, odafigyeléssel lehet áthidalni. Nekünk, felnőtteknek kell ebben példát adnunk.

Meséljen a budaörsi Szent Demeter kórusról!

Kórusunk hét éve alakult. Alapvető célunk, hogy az egyébként is gyönyörű szertartásainkat még szebbé, még teljesebbé tegyük. És amellett, hogy ezáltal másoknak is tudunk adni, mi is gazdagodunk. Csodálatos

élmény például az Előszenteltek Liturgiájának imádkozása érsek atyával – szerencsére ebben többször is lehetett részünk. A CD-felvétel is egy régi álm megvalósulása volt. Ehhez persze kellett az egyre gyarapodó repertoárunk, a kórustagok lelkesedése, de kellett az is, hogy egy minisztériumi pályázati kiírás épp akkor jelenjen meg, amikor mindez együtt volt, így az itt nyert összeg – a kórustitkárunk sikeres pályázatának köszönhetően – legalább az elindulás költségeit fedezte. A CD szerény nyeresége pedig a budaörsi templomunk építését, berendezését segíti. Ez plusz motiváció volt a kórustagok számára is.

Mire a legbüszkébb eddigi élete során?

Legbüszkébb a férjemre és a családomra vagyok!

Van életmottója?

„Siker az, ha eléred, amit akarsz. A boldogság pedig ott kezdődik, amikor értékeled azt, amid van!” Kívánom, hogy ezt Krisztus vezetésével sikerüljön mindannyiunknak megvalósítani!

EGY MÁSKÉRT ÉLŐ (SPORT)EMBER

Kriszti Nyíregyházán tanul matematika–testnevelés szakon, s ha minden a terveknek megfelelően alakul, másfél év múlva befejezi az egyetemet.

Milyen érzés legidősebb gyereknek lenni? Érezted ennek a felelősségét?

Nehéz erre válaszolni, mivel nem tudom, hogy milyen lenne nem legidősebbnek lenni... De nem akarok kibújni a válasz alól: nem rossz érzés! Éreztem és a mai napig is érzem a felelősséget. Én voltam mindig az, akinek példát kellett mutatnia a kisebbeknek. Igaz, első gyerekként nekem volt először „nagy” kerékpárom, én kaptam először telefont, szóval bizonyos kiváltságokkal együtt járt, de felelősséggel is.

Mikor kezdtél el sportolni? Mely eredményeidre vagy eddig a legbüszkébb?

Már kisgyerekként is állandóan mozogtam. Mezőlányban nőtem fel, ahol a parókiához egy egész nagy udvar tartozott, sőt focipályát is kialakított édesapám. Megpróbálom időrendbe helyezni azokat az eredményeket, amelyekre mindig is jó szívvel fogok emlékezni. Nyolcadik osztályban megnyertük a diákolimpiát fociban. Gimnáziumban harmadik lettem egy megyei mezei futáson, így továbbjutottam az országos döntőbe, amelyre sajnos egy másik futóverseny miatt végül nem tudtam menni. Gimnáziumban indultam a duatlonon is. Csapatban megnyertük a diákolimpiát, hatalmas élmény volt. Egyetemistaként már hosszabb távokon is kipróbáltam magam. 2017-ben kategóriámban megnyertem a Panoráma futás 21 kilométeres távját. Nem is tudnám elképzelni az életemet sport nélkül. Egyszerűen lételememmé vált. Hálás vagyok a Jóistennek, hogy megadta nekem a lehetőséget, hogy sportolhatok, s hogy egészséges lehetek!

A görögkatolikus fiatalok számára is egyre népszerűbb Fényi Gyula Jezsuita Gimnáziumban tanultál. Hogy kerültél a „Jezsuba”, és mit kaptál ott, amit egész életedben magaddal hordozhatsz?

Egy unokatestvérem mesélt a suliról, aki ott végzett. Nagyon megtet-

szett, és amikor személyesen is elmentem oda, „beleszerettem”. Nagyon élveztem az ott töltött négy évet. Külön köszönöm a szüleimnek, hogy nem kellett iskolát váltanom a költözésünkkor sem, hanem maradtam Miskolcon. A Jezsuban volt egy gyakran hangoztatott mottó: „Másokért élő ember”. Úgy érzem, már mielőtt gimnazista lettem volna, igyekeztem ennek a mottónak megfelelően élni, de az ott töltött évek alatt még inkább megerősödtem ebben a hitben. Sok szeretetet kaptam, s ezt igyekszem a saját életemben is közvetíteni mások felé.

Ha majd neked is lesznek gyermekeid, milyen értékek mentén szeretnéd nevelni őket?

Szeretném, ha az élet minden területén becsületesek lennének. Ezenkívül őszinteségre nevelném őket, és arra, hogy szeressék egymást és felebarátaikat.

NEM SZÍNÉSZKEDŐ FOCISTA, HANEM FOCIZÓ SZÍNÉSZ

A show-bizniszbe még nem tört be **Vatamány Atanáz**, de lelkesedése, kitartása miatt sokra hivatott – gyönyörű orgánuma és hangja miatt pedig már több színpadi előadásban kapott kisebb-nagyobb szerepet. Az elmúlt egy évben a Szerelmes Shakespeare-ben, Az operaház fantomjában és a Ludas Matyiban is feltűnt a Madách Színházban, míg a Centrál Színházban a My Fair Lady című darabban láthattuk.

Abban a ritka kiváltságos helyzetben vagy, hogy van nővéred, bátyád, öcséd és húgod is. Milyen érzés középső gyermeknek lenni?

Jó érzés, szerintem ez az ideális. Persze volt hátránya, például hogy nem én kaptam gyermekkoromban először új nadrágot vagy pólót, hanem örököltem, ugyanakkor sok mindent nem magamtól kellett megismernem, hanem általuk, velük együtt, és ez nagy segítség volt. Ráadásul nekem megvolt az a kellemes érzésem, hogy ha legyőztem őket valamiben, akkor dicsekedhettem azzal, hogy legyőztem egy nagyobbat, de hangsúlyozom, mi mindig csak és kizárólag a játék élményéért és öröméért játszottunk, versenyeztünk (nevet).

Milyen álmid voltak gyermekként?

Focista akartam lenni. De ez nem csak olyan álm volt, mint minden kisserácnak, én tényleg éreztem, hogy van tehetségem hozzá, és hogy bármit megtennék érte. Az élet azonban úgy hozta, hogy végül nem lettem az. Más komoly álmomra nem is emlékszem.

A sporttól azért te sem kerültél messze, versenyszerűen kézilabdázol, és ha időd engedi, focizol. A sport mellett a zene is közel áll a szívedhez. Mit jelent számodra ez a két dolog?

Az életemet. No, jó, csak részben. Inkább úgy fogalmaznék, ha valamilyen nem lenne, nem tudnék teljes életet élni, hiányérzet lenne bennem. A család és a barátaim is hasonlóan fontosak, de kétségkívül fontos a sport és a zene is. Gyermekkorom óta focizom és nagyjából nyolc éve kézilabdázom, kétszer országos diákolimpiát is nyertünk, szóval amióta az eszemet tudom, sportolok. Rengeteg versenyen voltam életemben, egyéneken is, de inkább csapatban értem el sikereket. A zene mindig is jelen volt a mindennapjaimban, de ahhoz nem csak pozitív élmények kötnek, gondolok itt például a kötelező zongoraórákra és a gyakorlás-

ra... De már látom, ezek mind elengedhetetlenek voltak ahhoz, hogy most énekelni tudjak, és valamennyire értsek a zenéhez. Sokat köszönhetek a zenének, még ha régen néha gyötrelmes is volt, de a színházakban énekelnem kell, tehát ezzel keresem a kenyerem. Azt hiszem, megérte a sok zongoraóra és gyakorlás...

Hogy érzed magad a színészek között? Szerinted példaképek lehetnek ők a mai fiatalok számára?

Nagyjából egy éve kerültem ebbe a közegbe, így sokszor még fura, főleg, amikor új emberekkel találkozom. De élvezem nagyon, és napról napra természetesebben reagálok a helyzetekre. Nekem is voltak negatív elképzeléseim a színészekről, de abszolút pozitív csalódások érnek. Ők is emberek, s nem is akarnak másnak mutatkozni a valódi életben. Szerintem bárki lehet példakép egy másik ember számára, ez nem attól függ, hogy mit csinál. Nem kell ahhoz színésznek lenni. Egy buszsofőr vagy egy pincér is lehet példakép, ha mondjuk, ez volt az álma, és valóra váltotta. Ez a lényeg, és nem az, hogy mivel foglalkozik valaki.

NÉPDALÉNEKESBŐL PEDAGÓGUS?

Vatamány Dorina jövőre érettségizik, így lassan számára is aktuális lesz a továbbtanulás kérdése. Azon kevés tizennyolc éves közé tartozik, akiknek már határozott elképzelésük van arról, mivel szeretnének foglalkozni a jövőben.

Mit jelent számodra a család?

Milyen érzés volt nagy családban felnőni?

Nem tudom, hogy milyen lett volna más környezetben felnőni, de nekem nagyon tetszik, hogy sokan vagyunk! Sok olyan emlékem van a nagycsaládos életről, amiket biztos, hogy nem fogok elfelejteni. Mikor még kicsik voltunk, gyakran kellett a mosogatógépből kipakolnunk Atival, és közben jót szórakoztunk. Mironnak mindig én voltam a ministránsa, mikor „paposat” játszottunk, Kosztiról meg portrékat rajzoltam. Szofival néha együtt edzünk vagy táncolunk, és Kriszti a legjobb barátnőm. A szüleimnek is bármit elmondhatok, végigkísérik utamat tanácsaikkal. Persze, nagy szervezés összehozni egy-egy családi programot. Nem könnyű megtalálni a megfelelő időpontot az összejövetelekre, de a célért, a közös együttlétért mindenki félreteszi a saját dolgait. Ez az egészben a csodálatos. Ezért is család a család.

Mit szeretnél majd tanulni?

Nagyon szeretnék gyerekekkel foglalkozni, így nem is kérdés, hogy a pedagóguspályán képzelem el a jövőt. Gimnáziumi tanár lennék legszívesebben, mert ott már valamivel érettebbek a diákok, mint az általános iskolában. Csodát persze nem várok, hogy én majd tökéletesítem az ifjúságot, de kisebb terveim vannak már, amelyeket a tanulók segítségével szeretnék véghezvinni. Fontosnak tartom őket felkészíteni a nehézségekre, hogy elmondjam nekik, az élet nem mindig fenéig tejfel, és hogy belássák, megéri küzdeni a céljaik elérése érdekében.

Hogy kerültél közelebbi kapcsolatba a népzenevel, és milyen eredményeidre vagy eddig a legbüszkébb?

Kiskorom óta szeretek énekelni. A zeneszeretet alapját szüleimnek köszönhetem, hiszen édesanyám szolfézstanár, édesapám pap, a templomban is sokat énekeltünk. Az első két iskolai évemben furulyán és zongorán kezdtem el játszani, majd, amikor felköltöztünk Budaörsre,

hat évig hegedültem. A népdaléneklést már nyolcadik éve tanulom. Eredményeim egyike az Országos Népdaléneklési Versenyen elért aranyminősítés, szóló kategóriában. De a népezenes csapatunkkal szinte minden évben az első helyen végzünk. Szerencsére nagyon jó tanárunk van. Másik nagy büszkeségem egy folklórfesztiválon való részvétel volt. Hetedikesként hívtak meg egy népzenei fesztiválra Olaszországba. Nagyon meglepődtem a hír hallatán, de boldogsággal és izgalommal töltött el a meghívás, amit természetesen elfogadtam. Életre szóló élmény volt számomra, amikor a szabad ég alatt, éjszaka szórakoztattuk a tengerparti városokban a közönséget. Remélem, lesz még lehetőségem hasonló zenei eseményeken részt venni.

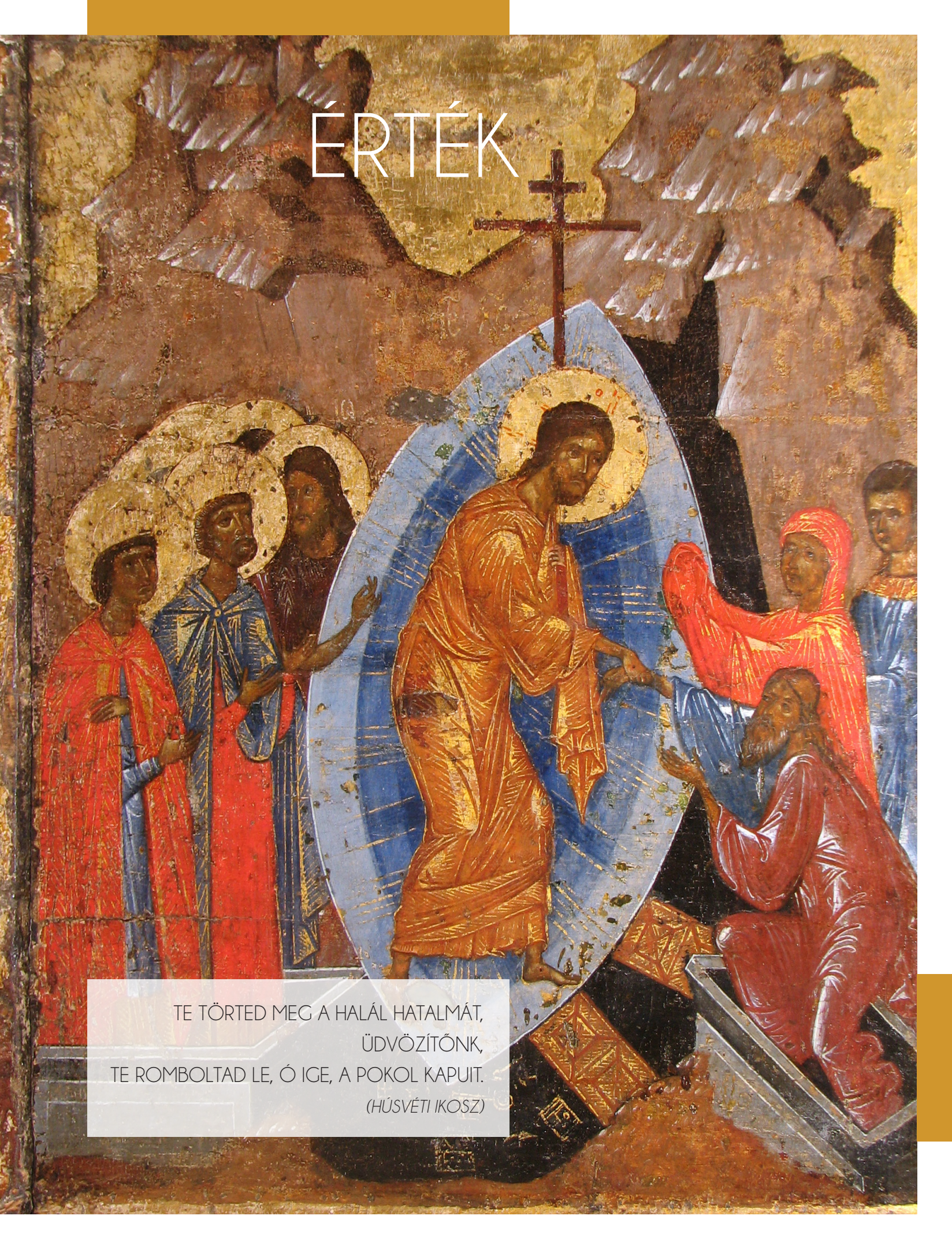
Van olyan példakép az életedben, akire felnézel, akinek a személye, életpéldája sokat jelent számodra?

Nem élt és most sem él tökéletes ember a földön. Mindenkinek más az ambíciója, és különböző dolgokban vagyunk tehetségesek, más-más talentumokat kaptunk. Ezért nem tudok csak egyetlen emberre felnézni. Szerintem a példaképek lényege, hogy valamit tanuljunk tőlük, hogy lássuk, megéri küzdeni azért, amit ők is elértek már nehéz munkájuk révén. A legtöbb fiatal példaképe egy híres ember. Természetesen nekem is van ilyen. Én nagyon szeretem Rubint Réka tornáit, motivációs beszédeit és mondásait. A gyermeknevelésben szüleim mutatnak példát nekem. Nagyon jó alapokat kaptunk tőlük, ezért csak hálások lehetünk nekik. Az osztályfőnököm is a példaképeim közé tartozik. Hihetetlen nagy kitartása van, nem lehet megingatni a hitében sem, és tanítási elveit sem adja fel. Remélem, én is ilyen jó tanár leszek majd, aki a saját tantárgyát így megszeretteti diákjaival, és emberségre is tanítja őket.

Kívánom, hogy a Vatamány család a jövőben is alázattal, lelkesedéssel és soha el nem múló szeretettel dolgozhasson az Úr veteményében – hivatásukhoz, céljaik eléréséhez kitartást, életükre a Jóisten bőséges áldását kérem!

ÉRTÉK

TE TÖRTED MEG A HALÁL HATALMÁT,
ÜDVÖZÍTŐNK,
TE ROMBOLTAD LE, Ó ICE, A POKOL KAPUIT.
(HÚSVÉTI IKOSZ)

PAPP MIKLÓS

A házasság életstílus

Olyan jó értékteremtőként élni, s olyan fájdalmas semmirekellőként tengetni a napokat! A nagy döntéseket (házasság, hit, szakma, család, kultúra) éppen azért hozzuk meg, mert nem akarjuk szétszórni magunkat a sok-sok lehetőség káprázatában, de nem is akarunk meddőn ácsorogni a startvonalnál. A szabadságot képes káprázattá változtatni a mindent választhatóság liberális ideológiája, s míg az ember sok-sok mindent kipróbál, válogat, kísérletezik – elmegy az idő. Aki szeretne gyümölcsöket, annak rá kell ébrednie, hogy a világ egy nagy bazár lett, s tudni kell elszántan egyetlen irányba elindulni, különben a „bazárzással” elmegy az idő. A szabadságot az is meddővé teheti, ha valaki nem mer, vagy nem tud dönteni, s ácsorog a házasság, a szülőség startvonalánál. Jótékony ilyenkor a férfinak a férfinak, ami képes bátran és hittel biztatni.

A nagy döntések csak hűségben bonthatók ki. A döntéshozatal pillanatában senki sincs készen, mindannyian „zölden” vágunk bele a házasságba, a szülőségbe, a hivatásunkba. Zölden, de elszántan, szerelmesen, hittel. Hűség éppen azért kell, hogy az utóérésnek megfelelő légkört biztosítsunk. Még érünk a házasság első éveiben, szülővé érlelnek a gyerekeink, érünk a munkahelyünkön. Hűség azért kell, hogy az első kudarcokban ne kapkodjunk, ne meneküljünk. A hűség oltalmazó keret, ami meg akar óvni önmagam, de a házastársam, mások hibái ellenére is. Fontos bízni a jól meghozott döntés igazságában, Isten áldásában, a fejlődési és megbocsátó képességünkben is. Mennyi kezdőnek ad nyugalmat, mennyien mernek belevágni a gyermekek nevelésébe, ha bízunk önmaguk, a párjuk és Isten hűségében.

A hűség persze nemcsak a döntés elején fontos, hanem élethossziglan. A hűség egész házasságunkban, életutunkon segíti a döntés kibontását. Izgalmas szemléletváltásra van szükség: a hűség nem statikus, hanem dinamikus! A statikus hűségfogalom azt jelenti: nem csaltam meg a házastársamat, a döntéseimet. De vajon attól már jó házasság vagyok, az már elég, s kihúzhatom magam, hogy nem csaltam meg a másikat? A statikus hűségfogalom arra koncentrál, hogy a piros vonalat ne lépje át visszafelé, de mintha elfeledné, hogy van hivatása előrefelé is! A statikus hűségfogalom képes a legjobb házaspárokat is

önelégültté tenni: „lám, mennyi mindent nem vétettem a párom ellen!” – csak közben elúsznak a fejlődési lehetőségek. Önélégültten, akár dölyfösen s másokat megítélően pöffeszkednek az el nem követett bűneik fölött, s nem veszik észre, mennyi gazdagságról maradtak le, ők nem visszafelé, hanem előrefelé voltak hűtlenek.

A dinamikus hűség jelentése: egy döntéshez hűségesnek lenni, nem állva maradni, hanem egyre jobban kibontani. Nem ugyanazt csinálni, hanem ugyanazt egyre jobban művelni. Azaz igazából az a hűséges, aki egyre jobban kibontakoztatja a döntését. Egyre tömönyebben, tapasztaltabban, bölcsbben, érettebb szeretettel házasság, szülőnek, elhivatott szakembernek, hívó

embernek lenni. Mindenkinek vannak életolehetőségei, fejlődési pályái, éppen az a hűtlenség, ha ezeket nem ragadja meg. Talán sok házasság azért fut zátonyra, jól induló szülőség azért reked meg, ígéretes hívók azért hagyják el az Egyházat, mert nem fejlődnek. Az okos és balga szüzek példája életre szólóan figyelmeztet: nem elég jól elindulni, útközben is fontos az olaj, az innováció, a fiatalodás, a megújulás, a mélyülés.

Szeretettel ajánljuk mindenkinek Papp Miklós tavaly novemberben megjelent, **A HÁZASSÁG ÉLETSTÍLUS** című könyvét, mely nem hiányozhat a hívó családok könyvespolcáról.

A hűség persze sohasem egy- vagy kétszemélyes ügy, hanem társadalmi is. Árral szemben a legjobbak ereje is felőrölődik. Aki szeretne hűséges lenni családjához, hitéhez, annak részt kell vennie a társadalmi életben, s aktívan hozzá kell járulni a családbarát, házasságbarát, gyerekbarát légkörhöz, illetve aktívan fellépni az ezeket bomlasztó hangok ellen. Nem elég a gyerekeinknek életet adni, nem elég boldogan kiházasítani őket – arról is kell gondoskodnunk, hogy a gazdaság, a politika, a kultúra kedvezzen a családi életnek. Érdekes volt életet adni, jól nevelni, ha a bomlasztó társadalmi klíma tönkreteszi őket? A dinamikus hűségnek nemcsak befelé (a személyes és páros hűség felé), hanem kifelé, a társadalom, a politika, a gazdaság,

a kultúra felé is van küldetése. A média tudatos használata, a tudatos vásárlás, a megfontolt szavazás, a kultúra kényes megváltása mind-mind eszköz lehet ahhoz, hogy a hűségnek társadalmi szinten jó légkört biztosítsunk.

Panágia FOGADJ ÖRÖKBE!

AJÁNÉDKOZZ IDŐT ÉS GONDOSKODÁST!

*Fogadj örökbe egy programot a Panágiában!
Támogass minket az IDŐDDEL!
Menedzsel a kiválasztott programot, szolgáltatást!
Akár otthonról is, akár a jelenléteddel!*
panagiabudapest@gmail.com

**ÖNKÉNTES
MUNKÁDAT
SZÍVESEN
FOGADJUK**

JELENTKEZZ!

DOBRAI ZOLTÁN

A PANÁGIA KÉT ÉVE

A 2016. február 11-ei megnyitó óta több mint százötven alkalommal sikerült programokkal megajándékozni a Panágiába látogató fejlődni vágyókat. Több mint 1300 ember követ minket a közösségi médiumokban, Facebook-csoportunk már 1800 tagot számlál. Az azóta eltelt idő alatt körülbelül harminc önkéntessel dolgoztunk együtt. Több mint háromszáz órában segítünk a hozzánk fordulónak lelki gondozással, párterápiával, mentálhigiénés segítség nyújtásával. Voltak előadások, önismereti csoportok, TÁRSas Játék Estek, táncos összejövetelek, ima-alkalmak, csapatépítő hajókázás, rapid randik, kvízestek, személyes beszélgetések, sok-sok találkozó, megbeszélés, tervezés, visszatekintés és újratervezés.

SZÍVESEN OSZTIK MEG NÉHÁNY RÉSZTVEVŐNK ÉLMÉNYEIT:

„Az Önismereti Kortyolón nagyon barátságos hangulatban vártak, sok problémám volt, de Zoliék segítségének köszönhetően rengeteg változás történt az életemben. Nehezen váltottam munkát, de itt sikerült megoldást találnom. Mindig örömmel megyek ezekre a foglalkozásokra, mert mindig újabb és újabb dolgot tudok meg magamról. Nagyon hálás vagyok a Panágiának, hogy ezek a programok létrejöttek, mert sok fiatalnak vannak hasonló gondjai, mint nekem voltak. Remélem, még sokáig lesznek ilyen rendezvények! Azóta is visszajárok.” Péter

„A TÁRSas Játék Esten nagyon kedvesen fogadtak, rengeteg szimpatikus és nyitott fiatalal találkoztam. A segítők lelkesen foglalkoztak velünk, sok játék és színvonalas programok vártak minket. Olyan érzésem volt, mintha régi

barátokkal találkoztam volna. Bevallom, nem vagyok táncos lábú, de a jó hangulat magával ragadott. Tetszett a büfé kialakítása is. Az egész est barátságosabb, közvetlenebb volt, mint a többi hasonló program, már-már úgy éreztem magam, mintha háziuliban lennék jó barátokkal. Kedves gondolat, hogy a lányok süteménnyel, a fiúk üdítővel gazdagítják a közös étkezést. A Mentál Sarok mindenkit vár, akinek lelki gondjai vannak. Rögtön az első est után úgy döntöttem, hogy csatlakozom az önkéntesekhez.” O. P.

„Minél messzebb van valaki az egyetemista kortól, annál nehezebb. Egyre kevésbé talál olyan közeget, ahonnan nem lóg ki. Ezt az űrt tölti be a Panágia, melynek pszichológiai vonatkozású, életvezetéssel kapcsolatos programjai nemcsak hasznos információkkal szolgálnak a (döntően harmincas) fiatal felnőtteknek, hanem a közösség élményét is biztosítják. Nincsenek szigorú keretek, nyu-

godtan lehet jönni-menni, mindenki abba kapcsolódik be, amibe szeretne. Együttgondolkodással születnek a legjobb ötletek, ilyen például a TÁRSas Játék Est, ahol eddig több mint ezren vettek részt. Az Önismereti Kortyoló keretében sokan nyertek izelítőt különböző önismereti megoldásokból. Az sem elhanyagolható szempont, hogy a megoldást, segítséget kereső fiatalok nem mind rendelkeznek olyan anyagi háttérrel, hogy a piacon fellelhető, ilyen típusú szolgáltatásokkal éljenek. Erre is megoldást jelent a Panágia.” Ádám

Első meghatározó – és azóta is visszatérő – élményünk, hogy itt nincsenek idegenek, csak olyan barátok, akik még nem találkoztak. A nehéz pillanatokban és a felelősség súlya mellett jó érezni a gondviselő Isten áldását, amely azóta is velünk van. Köszönjük a bizalmatokat, a támogatást, a segítséget és imáitokat!

A PANÁGIA TOVÁBBRA IS VÁR MINDEN TÁRSASÁGOT ÉS SEGÍTSÉGET KERESŐ FIATALT, VALAMINT SEGÍTENI VÁGYÓ ÖNKÉNTESEKET IS.

ELÉRHETŐSÉGEINK:

Címünk: Panágia, 1056 Budapest, Molnár utca 3. földszint

E-mail: panagiabudapest@gmail.com, panagiaonismeret@gmail.com

Facebook: Panágia, facebook.com/mentalsarok

Raoul Wallenberg-díjat kapott Rózsahegyiné Juhász Éva

A Raoul Wallenberg-díjat a Wallenberg Egyesület hívta életre azzal a céllal, hogy etikai mércét és példát állítson a magyar társadalmi és politikai közélet elé. A díj azon személyek, szervezetek áldozatos munkáját, emberi, közösségi magatartását ismeri el, akik tevékenységükkel, életútjukkal példát mutatnak embertársaiknak a Magyarországon hátrányos helyzetben élők, diszkriminációt elszenvedők érdekében, az emberi és állampolgári jogok törvényekben biztosított érvényesítésében kifejtett tevékenységükkel.

Idén hét Raoul Wallenberg-díjat adtak át, az elismerésre idén összesen huszonhat ajánlás érkezett, ebből huszonhárom egyes személyekre, míg további három egy-egy szervezetre vonatkozott. A bírálóbizottság hosszú egyeztetés után hat egyéni és egy szervezeti díjra tett javaslatot, amelyeknek átadása január 17-én volt Budapesten, a MAZSIHISZ-BZSH székházának Goldmark-termében. Az idei díjazottak: Déri Ildikó, a Gandhi Gimnázium korábbi igazgatója, Fritz Zsuzsa, a Bálint Ház Igazgatója, Incze Zsuzsa, a Csellengők című tévéműsor szerkesztője, Kamarás István író, szociológus, Landauer Attila kisebbségkutató, nyelvész, **Rózsahegyiné Juhász Éva, a Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium vezetője** és Pusztadobos önkormányzata. Az ünnepségen Langerné Victor Katalin, az EMMI társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkára a példát mutató embereket méltatta és a közöny, az érzéketlenség, a feledés veszélyére figyelmeztetett.

RÓZSAHEGYINÉ JUHÁSZ ÉVA

1999-ben szerzett etnográfus-néprajz szakos középiskolai tanári diplomát a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen. Doktori iskolai stúdiumait

2009-ben fejezte be, kutatási területe Északkelet-Magyarország katolikus cigánypasztorációja. 2010. június 1-től áll a magyar görögkatolikus egyházszervezet szolgálatában, mint a Hajdúdorogi Egyházmegye cigányügyi megbízottja.

E munkakörben feladata volt a Hajdúdorogi Egyházmegye illetékességi területén minden olyan tevékenység koordinálása, amely a görögkatolikus parókiákhoz tartozó cigányság pasztorációjával, mindennapi gondjainak megoldásával foglalkozik. Például iskolák, cigánytelepek látogatása, a máriapócsi cigánybúcsú szervezése. Ez idő alatt pályázatok megvalósítása és koordinálása is a feladatkörébe tartozott:

- Magvető tanoda Huszár-telep – projektmenedzser, mentor (2013. 05. 02. – 2015. 06. 30.)
- TIOP 1.2.6. Kultúra, ami összeköt projekt szakmai megvalósítója (Nemzetiségi-Roma Oktatási és Kulturális Módszertani Központ 4 helyszínen Szabolcs megyében)
- Roma lányok korai iskolaelhagyásának megelőzése pályázat elkészítése

Résztvevője volt 2010–2011-ben a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat előkészítésének. Az EMMI Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkársága által létrehozott és működtetett Roma Koordinációs Tanács és a Legyen jobb a gyermekeknek bizottságok tagja. Gyakran részt vesz a cigányság helyzetével foglalkozó állami és országos testületek tanácskozásain. 2015. július 1-től a debreceni

Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium vezetője. Aktívan részt vesz a KRSZH munkájában, a jövőbeni működtetés rendszerének kidolgozásában. Legfontosabb tevékenysége a szakkollégiumban élő 30 roma és nem roma hallgató egyéni életútjának és közösségi életének szervezése és irányítása. Terepi munkák szervezésével a leghátrányosabb helyzetűek segítségével példaadó elkötelezettséggel vesz részt. Kiemelten fontos munkájában az etnikai hovatartozástól független, keresztény értékrenden alapuló közösségi élet szervezése. Néprajzos alapképzettsége segíti a kulturális különbségek megértésében és másokkal való megértésében. Szociális érzékenysége indítja arra, hogy a szakkollégiumi hallgatók szakmai munkájába beillesse azokat a segítő tevékenységeket, amelyek a hajdúdorogi cigánycsaládok és gyermekeik számára másként elérhetetlen élményeket nyújtanak, adománygyűjtéssel segíti életüket. A szakkollégiumi hallgatók elsőgenerációs értelmiségivé válásában felelősségteljesen vesz részt.

Raoul Wallenberg-díjban részesülhetnek:

- Polgárjogi aktivisták, akik bátor kiállásukkal, életútjukkal mutatnak példát embertársaiknak a helyi, térségi és országos közéletben.
- Település-, intézményvezető, települési önkormányzatok, intézmények, akik (amelyek) példát mutatnak a normális emberi együttélésben, szerepet vállalnak a konfliktusok megoldásában, közreműködnek az emberi és állampolgári jogok érvényesülésében.
- Írók, újságírók, szerkesztőségek, szellemi műhelyek közösségei, akik (amelyek) munkásságukkal járulnak hozzá az előítéletes magatartás, a rasszizmus, antiszemitizmus, cigányellenesség leküzdéséhez.
- Egyházi vezetők, egyházi közösségek, akik (amelyek) hitéleti tevékenységük során, a hit erejét felhasználva, aktívan közreműködnek a különböző népcsoportok, különböző felekezetek, vallási közösségek együttélésében, az egymás iránti előítélet leküzdésében.

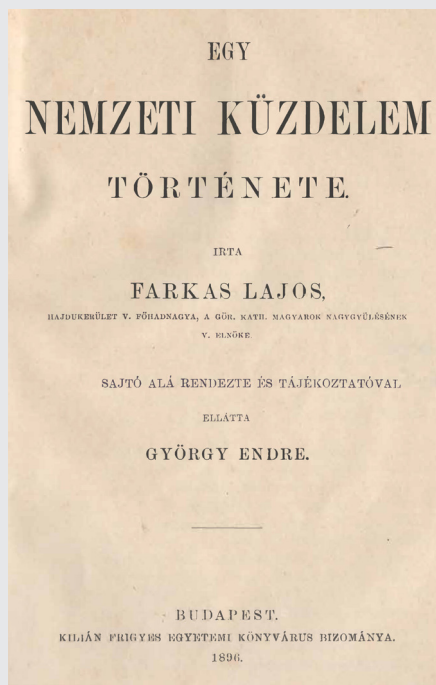
VÉGHSEŐ TAMÁS

Ahol minden elkezdődött...

150 éve történt a hajdúdorogi nagygyűlés

A kedves Olvasó talán kissé érzélgősnek, patetikusnak vagy csak szimplán túlzónak találja a fenti címet, amint rájön, hogy ez a cikk nem egy romantikus szerelmi történetről, hanem a magyar görögkatolikusok első országos nagygyűléséről szól, melyre éppen 150 évvel ezelőtt Hajdúdorogon került sor. A történész azonban tényleg nem állíthat mást, mint amit a cím megfogalmaz, hiszen a hajdúdorogi nagygyűlés valóban a szervezett magyar görögkatolikus mozgalom első pillanata volt. Az az origó, ahonnan a hosszú küzdelmek útjukra indultak, hogy elvezessenek oda, amit ma Görögkatolikus Metropóliaként ismerünk.

Az 1868. április 16-17-én megrendezett nagygyűlés előzményeit és részleteit Farkas Lajostól, az esemény szervezőjétől tudhatjuk meg, aki 1896-ban „Egy nemzeti küzdelem története” címmel kiadta visszaemlékezéseit a magyar görögkatolikusok mozgalmáról. A szerző nem csupán szubjektív visszaemlékezéseit közli, hanem a nagygyűlés hivatalos jegyzőkönyvét és más dokumentumokat is közread, ezért munkája nélkülözhetetlen forrása a történeti kutatásoknak.

Farkas Lajos Hajdúdorog főhadnagya (ma polgármesternek neveznénk) volt, aki az 1848/49-es szabadságharcban honvédszázadosként vett részt. Hajdúdorog szülőtteként a magyar haza iránti elkötelezettsége mellett görögkatolikus egyházához való ragaszkodása határozta meg az életét. A magyar nyelv liturgikus használata és ezen gyakorlat törvényesítése természetes igényként fogalmazódott meg számára is. Kortársaival együtt semmi többet nem kívánt, mindössze azt, hogy Magyarországon magyarként magyarul imádkozhasson szeretett görögkatolikus templomában. Fial jogászhallgatóként részt vett az 1843-as pozsonyi országgyűlésen, ahol tanúja lehetett annak, ahogyan a görögkatolikus liturgikus könyvek magyarra fordításának kérdését a képviselők pénzihiányra hivatkozva levették a napirendről. Sokan – köztük az ifjú Farkas Lajos is – megdöbbentek ezen a szűkkeblűségen, mivel nyilvánvaló, hogy nem az anyagiak hiányoztak, hanem a politikai akarat. Farkas Lajos harcostársaival együtt még hosszú évtizedeken át számtalan alkalommal találkozott ezzel az elutasítással, melynek háttérében a magyarság és a bizánci szertartás összeegyeztethetőségétől való idegenkedés állt. Mintha a magyar identitás és a görögkatolikus lét között egy „vörös vonal” húzódt volna, melynek átlépése sokak szemében elképzelhetetlen és nemkívánatos volt.

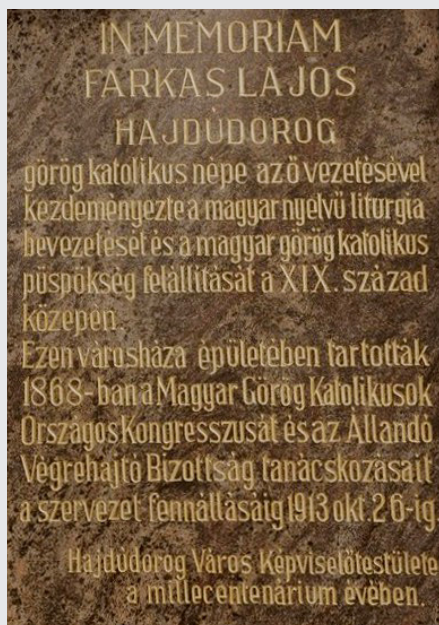

Farkas Lajos fénykép alapján készült portréja a Vasárnapi Újságban

A szabadságharc után Hajdúdorogra visszatérve támogatta a helyi gyakorlat továbbfejlesztését, vagyis a magyar nyelvű templomi szertartások körének bővítését és a kézíratos fordítások terjesztését. Ebben a törekvésében hathatós támogatást kapott Szabó György parókustól és Görög Pál segédlelkész-től, akikről elismerő szavakkal emlékezik meg könyvében.

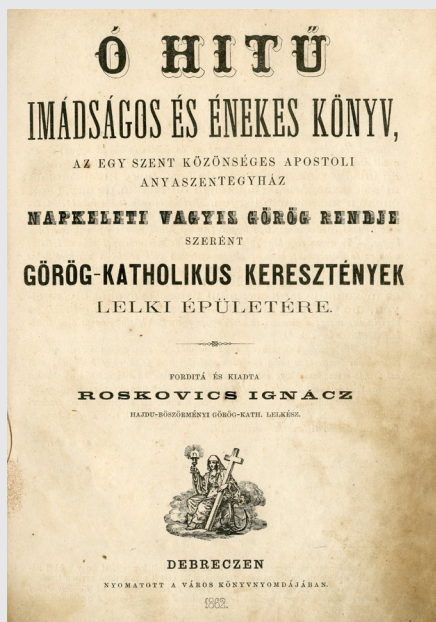
Farkas Lajos és társai a magyar nyelv használatának szentesítését megyéspüspöktől, Popovics Bazil munkácsi püspöktől remélték és kérték. A püspök elvben támogatta az ügyet, de annak törvényesítése meghaladta jogkörét, mivel a liturgikus nyelv kérdésében a Szentszék volt jogosult nyilatkozni és dönteni. Ez a felismerés arra a meggyőződésre vezette Farkas Lajost, hogy a magyar nyelv liturgikus használatának szentesítését csak egy magyar jellegű görögkatolikus egyházmege révén lehet elérni. Elsődleges feladatként tehát azon magyar nyelvű görögkatolikus egyházközségek összefogása jelentkezett, melyekből az új egyházmege megszervezhetővé válik.

Az 1868 áprilisában megrendezett nagygyűlés feladata tehát az volt, hogy számba vegyék és összefogják azon egyházközségeket, amelyek a magyar liturgikus nyelv használatáról hasonlóképpen gondolkodtak. Hajdúdorog egyházi és világi vezetői felvállalták a szervezés feladatát. Meghívóleveleket intéztek azokhoz az egyházközségekhez, amelyekben tudomásuk szerint már valamilyen szinten használatban volt a magyar nyelv a templomi szolgálatokban. A nagygyűlés és az összefogás sürgősségét indokolta Iosif Papp-Szilágyi nagyváradi püspök intézkedése is, mellyel megtiltotta a makói görögkatolikusoknak a magyar nyelv templomi használatát. Ez világossá tette mindenk számára, hogy a magyar görögkatolikusok mozgalmának nemcsak a közönyt és érdektelenséget kell leküzdenie, hanem a kifejezett ellenállást is, melyet elsősorban a román egyházi vezetők részéről tapasztaltak.

Farkas Lajosra és a nagygyűlésre emlékező tábla a hajdúdorogi városházán

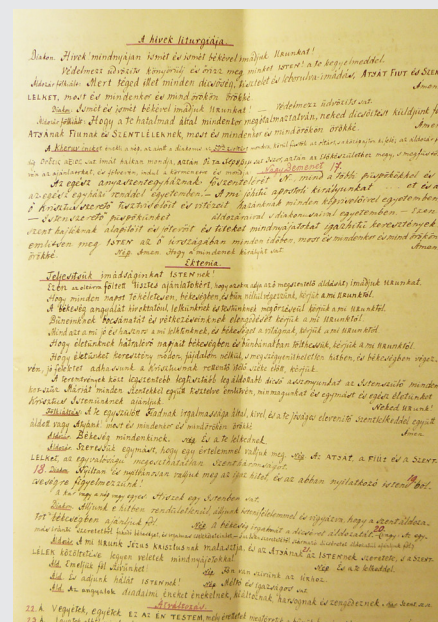
A meghívólevelekre több mint félszáz egyházközség reagált pozitívan. Ezekből a közösségekből április 16-ára 220 képviselő érkezett Hajdúdorogra. A küldöttek először magyar nyelvű liturgián vettek részt az átépítés alatt álló templomban, majd Farkas Lajos elnökletével és Szilvássy István Csanád megyei főjegyző vezetésével kezdetét vette a kétnapos tanácskozás. A nagygyűlés megállapította, hogy Magyarországon a bizánci szertartású katolikus és ortodox egyházkormányzati egységek alapvetően nemzetiségi jellegűek. Az 1853-ban létrehozott két új görögkatolikus egyházmegye, a lugosi és a szamosújvári szintén nemzetiségi alapon szerveződtek. Így kialakult az a helyzet, hogy Magyarországon minden bi-

Roskovics Ignác 1862-ben megjelent énekeskönyve

zánci szertartású népnek van saját egyházkormányzata, csak éppen a magyaroknak nincs. A magyar görögkatolikusok román és ósláv liturgikus nyelvű egyházmegyékhöz tartoznak, ami az asszimiláció veszélyét rejti magában. A küldöttek valós veszélynek tartották a magyar görögkatolikusok elrománosodását és elszlávosodását. E veszély elhárítása és a magyar liturgikus nyelv használatának szentesítése érdekében szükségesnek tartják egy magyar görögkatolikus egyházmegye felállítását Hajdúdorog székhellyel. A megvalósításhoz szükséges lépések megtételét egy, a nagygyűlés során megválasztott Állandó Bizottságra bízta. Ezzel szervezett formában is létrejött a magyar görögkatolikusok mozgalma.

Farkas Lajos visszaemlékezéséből világosan kiolvasható az az öröm, melyet a nagygyűlés résztvevői éreztek. Ez az öröm az egymásra találás öröme volt. A küldöttek első alkalom-

Roskovics Ignác liturgiafordításának eredeti kézirata 1863-ból az Esztergomi Primási Levéltárban

mal mondhatták ki hivatalos helyen, hogy ők magyar görögkatolikusok, és több vármegyére kiterjedő közösséget alkotnak. Olyan közösséget, melynek tervei és álmjai, tette és áldozatra kész tagjai vannak. Az öröm perceiben nem is sejtették, hogy az út, melyen közösen elindultak, milyen rögös és nehéz, hosszú és megalázó kudarcokkal teli út lesz. Meg sem fordult a fejükben, hogy a legtöbben – ahogyan Farkas Lajos sem – nem éltek meg a Hajdúdorogi Egyházmegye felállítását 1912-ben...

Kései utódokként hálás szível emlékezünk vissza a hajdúdorogi nagygyűlés lelkes szervezőire és résztvevőire. Mi abban a lelki-szellemi épületben élünk, melynek alapjait ők vetették meg.

**Minden ott kezdődött el,
150
évvel ezelőtt.**

**A hajdúdorogi nagygyűlésre emlékezve
a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola
2018. április 13-án (péntek)
TUDOMÁNYOS KONFERENCIÁT SZERVEZ
Nújregyházán.**

**Másnap, április 14-én (szombat) a Görögkatolikus Metropólia
Hajdúdorogon rendez megemlékezést.**

SZABAD BOGLÁRKA

Bolgár sör, magyar muzsikaszó és emigránsok:

Kossuth Lajos Bulgáriában

A SZÓFIAI MAGYAR INTÉZET HATALMAS KÖNYVTÁRÁBAN MEGLEPŐEN SOK, KOSSUTH LAJOS ÉLETÉRŐL SZÓLÓ VAGY ÁLTALA ÍRT KÖNYVET, ÍRÁST TALÁLTAM. A MENNYISÉG SEJTET VALAMIT ABBÓL A KOSSUTH-KULTUSZBÓL, AMELY NEMCSAK A MAGYAROKÉ, DE – TALÁN NEM TÚLZÁS EZT ÁLLÍTANI – A BOLGÁROKÉ IS.

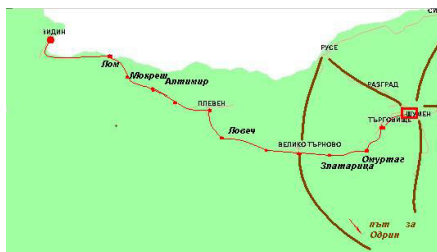
Kossuth Lajos szerepe az 1848-49-es forradalom és szabadságharc kapcsán jól ismert tény, alapvető eleme minden magyar állampolgár műveltségének. 1849 nyara a csatavesztés, a bukás időszaka volt a magyar csapatok számára. Augusztus 9-én a temesvári csatát elvesztette Bem magyar zászló alá gyűlt serege, míg Dembinszky és Mészáros tábornok vezetése alatt a Szeged környéki ütközetek fulladtak kudarcba. Ezenkívül a közhangulatot csak negatívan fokozta, hogy július 31-én, a segesvári csatában eltűnt Petőfi Sándor. Pásztor Imre így fogalmaz **A Kossuth-emigráció Bulgáriában** című tanulmányában: „Az osztrák császár és tábornokai kegyetlen bosszúra készültek, s Kossuth és a forradalom számos más vezető személyisége számára csak egyetlen lehetőség maradt életük megmentésére: Magyarország elhagyása Törökország irányában.”

Tény, hogy Kossuth Lajos a legyőzött csapatok egy részével átkelt a Dunán, az akkoriban hasonló helyzetben (elnyomás, rabság) lévő Bulgáriába. A Kossuthal és Dembinszkyvel emigráló magyar, lengyel és kisszámú olasz tömeg konkrét nagyságát nem tudjuk pontosan. Petar Szlavinszki szerint a Bulgáriában menedékre talált emigránsok száma 6000 körül lehetett, melyből 4000 magyar nemzetiségű, 2000 pedig lengyel volt. Áldor Imre 3250-4000 főnyi magyart, 800 lengyelt és 300 olaszt tart számon az adott kérdésben. Pásztor Imre említi, hogy Kossuth Lajos vidini leveleiben a tábornokokon, tisztéken és civileken kívül mintegy 3400 magyar katonáról szól. Bármennyien is voltak, az bizonyos, hogy első bulgáriai állomásuk Vidin volt. Bodony – ahogy magyarul nevezték – igen nagy jelentőségű város, a bolgár szellemi és a gazdasági élet egyik központja volt. A város Bulgária

északnyugati részén, a Duna déli partján, Erdély szomszédságában található.

Nem tudjuk pontosan, mennyi ideig maradtak Vidinben, de nem túl sokáig, hiszen Kossuth és társai alig léptek át bolgár földre, Ausztria és Oroszország máris elkezdte szorgalmazni kiadatásukat (természetesen eredménytelenül).

Kossuth Lajos vidini levelei az egyik legjobb forrásai a politikus és forradalmár bulgáriai tartózkodásának megismeréséhez. Kossuth 1849. szeptember 12-én írta azt a nagy nyilvánosságnak szánt vidini levelet, mely műfaját tekintve sokkal inkább memorandum, mint levél. Így fogalmaz: „Szegény szerencsétlen hazánk elesett. Elesett, nem ellenségeink ereje, hanem árulás s alávalóság által. Ó, hogy ezt megértem, s mégsem szabad meghalnom. Görgéit felemeltem a porból, hogy magának

Az emigránsok útvonala Bulgáriában

A Kossuth-emigráció érkezése Sumenbe

Jelenet a magyar emigráció életéből

örök dicsőséget, hazájának szabadságot szerezzen. És ő a hazának gyáván hóhérvá válik.” Kossuth úgy vélte, a szabadságharc bukása Görgein múlt, ezért nevezte őt a haza hóhérvá válik.

A vidini tartózkodás nem tartott sokáig, bár számos kutató úgy véli, közel két hónapot töltöttek ott az emigránsok. Pásztor Imre szerint októberben jelenik meg Hauslab osztrák tábornok Vidinben, és büntetlen hazatérést ígér a közkatonáknak. Kossuth nem szab gátat a hazatérni vágyóknak, így október 21-én körülbelül 3000 fő osztrák hajókon hazaindul a bolgár városból. De ahogyan Pásztor írja: „a szülőföld helyett azonban hamarosan a Habsburg-monarchia különböző tartományainak kaszárnyáiban találták magukat, besorozva ismét az osztrák hadseregbe.” Eközben az osztrák császár folyamatosan nyomást gyakorol a török szultánra, hogy távolítsa el az emigrációt a magyar végekkel szomszédos városból. Ennek hatására a szultán a határvárosból birodalma belsejébe küldi a már megfogatkozott magyar–lengyel csoportot. Először a lengyelek indulnak el Bem tábornok vezetésével a keletebbre fekvő bolgár városba, majd miután Kossuth búcsút mond a Monti gróf vezetésével Szardíniára induló mintegy 250 olasz katonának, ő maga utolsóként vág útnak. A szultán európai tartományainak egyik erősített városát, Sument jelölte ki számukra, a mai Bulgária középkorbeli részén, távol a magyaroktól, osztrákoktól, hogy ne tudjanak az emigránsok olyan akciókat, tárgyalásokat kezdeményezni, amelyek veszélyesek lehetnek az oszmán külpolitikára nézve. Sumen környéke már a római kortól kezdve erődítményekkel volt ellátva, és itt haladt át a legegyszerűsebb út a Dunától Bizánc felé. Petar Szlavinszki is kiemeli, hogy a Török Birodalom határainak védelmében a város igen fontos stratégiai pont volt, így nagy létszámú török helyőrséget helyeztek el benne, ennek következtében a település iparvárossá nőtte ki magát.

Az emigránsok Sumenbe érkezésének időpontja is vitatott; de az biztosnak tűnik, hogy a karácsonyi böjt időszakába esett. Pásztor Imre szerint az elszállásolásuk nemcsak rang szerint történt (tehát a tisztok jobb szállást kaptak), hanem vallás szerint is, hiszen a muzulmán hitre áttérteket a lovassági lakatnyában helyezték el. Sztilyán Csilingirov ezt a vallás alapján történő szeparációt nem említi, azonban megjegyzi, hogy a jelesebb előjárókat bolgár előjárókhoz, a közkatonákat pedig vagy bolgár magánházakhoz, vagy laktanyákhoz szállásolták be. Szlavinszki szerint a nehezen élő, nyomorgó bolgár lakosság számára az érkező „ungurok” a hazájukból menekülni kényszerülő, üldözött sorstársak voltak, ezért úgy fogadták őket, mint rokonaikat.

Kossuth és kísérete a sumeni házbán

Az emigránsok sumeni jelenléte igencsak felkavarta az ottani bolgárok és törökök életét egyaránt. Rengeteg helyi legenda, anekdota maradt fenn az oda érkező magyarokról, melyeknek lényegi eleme szinte mindig a magyarok példamutató (a török elnyomással nem törődő, a szabadság eszméjét hangoztató, a nyugati divatot használó stb.) magatartása, szabados életvitel. A sumeni bolgárok mindennapjait primitívség jellemezte, edényeik, bútoraik nem haladták meg a legszükségesebbek szintjét. Életüket óvatosan, minél kevesebb feltűnéssel próbálták élni, például a törökök számára tiltott disznóhústól ők is igyekeztek tartózkodni. (Sertéshúst csak nagyon ritkán, s akkor is titokban mértek, a templomuk melletti barátlakban.) A magyarok szabadossága sokszor a törökök vallásos érzéseit sem tisztelő magatartásformáig terjedt. Szinte mindegyik, a sumeni emigrációval kapcsolatos irodalom említi, hogy a disznóhús nyilvános kimérését Kossuthék kezdték el a városban, azzal a megkötéssel, hogy az utcákon csak letakarva szabad szállítaniuk.

A magyar emigránsok nyíltan beszéltek hazaszeretetükről, s arról, hogy életüket is készek lennének feláldozni Magyarorszáért. Ilija R. Blaszkov a magyar emigráció bolgárok köré-

Emigráns magyar asszonyok öltözet

ben kifejtett hatásáról is ír. Szerinte az emigránsok védelmezték a bolgárokat a törökök erőszakosságával szemben, sőt a kereskedelem fellendítését is segítették azzal, hogy bolgár árukat is szívesen vásároltak. A helyi ipar létrejöttéhez jó példát adtak, annak fejlődését segítették. A sumeni lakosság európai divat szerint kezdett öltözködni – természetesen lépésről lépésre –, a különböző darabokat fokozatosan, s nem teljes egészében átveve. A bolgár asszonyok és az emigráns feleségek „kézimunka-tudást” cseréltek, a helybeli nők pedig európai mód szerint tanultak szabni, varrni. Általánosságban véve a szórakozási formák, az étkezési szokások, tehát maga az életvitel keveredett, a bolgár lakosok az emigránsoknak köszönhetően kezdtek el „nyitni” a nyugati kultúra felé. Csilingirov kiemeli az emigránsok mind a bolgárokról, mind a törökökre gyakorolt erős hatását a személyes higiéniai kapcsolatban is. Az ottomán lakosság ugyanis a meleg fürdőhöz volt szokva, hideg vízben csak elviselhetetlen hőség idején mosakodott. A magyarok ezzel ellentétben az időjárási viszonyokra való tekintet nélkül fürödtek a patak vizében, gyakorta reggel és este is. Ezenkívül a bálnaszírgyertyák elterjedését is az emigránsokhoz kapcsolják, állítólag azelőtt csak és kizárólag fagygyertyákkal világítottak a sumeni népek. A dohányt is vastag papírba sodorta mind a török, mind a bolgár, így nagy meglepetést okozott számukra a gyári cigaretta és szivar, amit a magyarok szájában láttak – a szájhagyomány szerint – először. A legfontosabb gazdasági kezdeményezés azonban, ami az emigránsokhoz fűződik, a sumeni sörgyár. A mai Bulgária egyik legnépszerűbb söre a Shumensko, mely Sumen városáról kapta a nevét. A sörfőzés tevékenységét nem csak a sumeni lakosság szükséglete, sokkal inkább

Kossuth szobája

az emigránsok igénye hívta életre. Kossuth emberei kezdték el a munkát, a sörfőzéshez szükséges őrölő- és főzőberendezések elkészítését, s egy kis üzemet létesítettek bizonyos Bajko hadzsi házában. Ezeknek az eszközöknek mára már nyoma veszett, ám a szóbeszédben még mindig hallani a magyarok sörfőzési kezdeményezésének történetéről.

Ám nem csak a gazdasági élet vagy az öltözködés területén történtek változások az emigránsoknak köszönhetően. Sokkal jelentősebb az a szellemi fellendülés, amely szintén az 1849-ben érkező „idegenekhez” köthető. A kéziratos újságok és pamfletek készítése, valamint a város zenei-kulturális életének megújulása is magyar kezdeményezésről tanúskodik. A magyar és lengyel tanítók álláshoz jutottak a bolgár iskolákban, s munkájukkal segítették a bolgár iskolaügyet. Sáfrány Mihály zenekart alapított Sumen fiataljainak közreműködésével. A hegedű-, a brácsa-, a nagybőgő- és a fuvolamuzsika gyakori eleme volt az 1849-50-es évekbeli sumeni mindennapoknak. A repertoár polkákából, mazurkákából és csárdásokból állt, de keringőket és négyeseket is játszottak. A szórakozás, valamint az éjszakai élet (zenekarral jártak a fiatalok házról házra, s spontán mulatságokat tartottak) ilyesforma megélénkülését is számontartják a magyarok 19. századi bolgár emigrációjával foglalkozó munkák.

A sumeni sörgyár

Csilingirov a már korábban említett könyvében Rajko Zsinzifovot idézi, aki 1862-ben szatírárt adott ki „**Europaizmus Sumenban**” címmel. Úgy gondolom, ez a versrészlet, melyet Rózsa Endre fordításában olvashatunk, érdekes összességében a magyar emigránsok bolgár életvitelre tett hatásának, valamint egyféle képet ad a 19. századi sumenbeli változásokról.

„Jöjj Bulgáriába,
a híres Sumenbe,
menj ki az utcára,
milyen módi járja?
Cilinderes dendit
látsz és bő mantillát,
elegánsan leng itt
mind – s no, nem mezitláb,
de talpas topánban;
hajukon pomádé,
lornyon általában
a szemükön – s ládd-é,
fehér kesztyű vakít,
s arany gomlyukak itt!
Divatzakó tüntet,
divatos pantalló,
suba, szür – letűntek,
s mind, mi múltra valló.
(...)

A sumeni lánynak
francia ruha kell,
ível sok szép, lágy nyak –
mind csupa madmazell.
Röppen a krinolin,
darázsderék – füzve,
karjuk is frivol, ím:
könyökükig póre.
Alakjuk, ha feltűnt,
odkolony-felleg ing,
fehér arcuk, keblük
fátyolokkal fedik.
Már nem holmi pletyka,
hogy a francia bál
és a német polka
táncházára talált.
Tágas termeikben
hány gavallér cselleng,
s leányaik itt benn
milyen madmazellek!
Hadd perdüljek táncra!
Így cifrázzák a szót
– madmazell Cvetácska,
nyújtsd ide a kacsód!
Mazurka zeng, édes
és francianégyes...
– Így Bulgáriában
nem vagyunk híjában
sem műveltségnek,
sem a tudománynak,
sem a szabadságnak...”

(29–103. sor, Rózsa Endre fordítása)

Kossuth Lajos 1850 februárjában levelet kapott, melyben közölték vele, hogy el kell hagynia Sument. Február 16-án kénytelen volt búcsút mondani társainak, hiszen Kutahya, Törökország egyik legeludgottabb tartományába kellett áttelepülnie. Ezután Isztambulba ment, 1851-ig élt ott, majd Amerikába, később Angliába, végül Olaszországba emigrált. 1850. július 7-én az oszmán kormány hivatalosan közölte, hogy az emigrációt feloszlottnak tekinti, és mindenki letelepülhet ott, ahol akar. Az 1849-ben Sumenbe emigrált magyarok közül néhányan Bulgáriában maradtak, néhányan Kossuth tanácsát követve Amerikába mentek.

Szent Damján Tábor

Segítséged egy újabb mosolygós arc
a nyári táborunkban!

Számlaszámunk:

10702071-68500926-51100005

Egymás terhét hordozzuk!

TERDIK SZILVESZTER

Arma Christi – Krisztus fegyverei

A Szemlélet előző számában megjelent cikkemmel a múlt év őszén 80. életévét betöltő dr. Szilárdfy Zoltán áldozópapot, művészettörténészt köszöntöttem. Zoltán atya sajnos már nem érthette meg a cikk megjelenését, de utolsó, november végi találkozásunk alkalmával betegágyánál még felolvashattam neki a szöveget. Ekkor kaptam tőle egy kis ezüstmedált, majd arra kért, hogy valahol írjak róla egy ismertető cikket, mivel testi erejének fogytán már nem lesz rá alkalma. Most – akaratának megfelelően – szeretném bemutatni ezt a formailag és ikonográfiailag is különös érmet, amely témájában a húsvéti időhöz kapcsolódik, és néhány példával érzékeltetem, hogy a rajta látható ábrázolás hogyan jelenik meg a bizánci képi tradícióban is.

Meg kell jegyezni, hogy Zoltán atya különös szeretettel emlegette mindig a görögkatolikusokat: már fiatalkorától kezdve lenyűgözte a bizánci liturgia szépsége, az ikonok és a szent szövegek lelki gazdagsága, diákként is rendszeresen megfordult a Fő utcai templomunkban, szege-di kispapként az ottani parókiával is kapcsolatot tartott. Papként több görögkatolikus pap testvérrel is szoros barátságot ápolt. Nagyon tisztelte vértanúinkat, különösen Romzsa Tódor püspököt, akinek ereklyéjét házi oltárkáján is őrizte; aztán Orosz Péter Pál vértanút, akihez mindennap fohászzkodott, és nagyon bízott abban, hogy még megéri oltára emelését. Őket mindennap „meghívta” az Eucharisztia ünneplésében is. Nagyon örült, ha az egyházi műsorokban rólunk szóló beszámolókat láthatott, különösen értékelte, amikor az ősi bizánci tradíció hiteles megélésének jeleit tapasztalta egyházunkban. Végrendelésében azt kérte, hogy temetésén a sír beszentelését szertartásunk szerint végezzék.

1. kép

2. kép

Az ezüstmedál formája a műfajban megszokott módon ovális, igazán különlegessé azonban az teszi, hogy készítő mestere áttört alakban valósította meg, miközben arra is törekedett, hogy az egyes oldalak ábrázolása ne legyen teljesen egyforma. Mind a két oldal központi eleme természetesen a Szent Kereszt. Főnézetén (1. kép, Urbán Jonatán felvétele) a kereszt tetejére helyezett, Jézust megnevező tábla felirata jól olvasható (I.N.R.I.). A kereszt merőleges szára felett a Nap és a Hold látszik, előbbihez három dobókocsa is társul, amelyek a Jézus ruháját elkótyavetyélő katonák sorsvetésére utalnak, míg az utóbbi felett egy harapófogó és talán egy kalapács látszik, amelyek már a keresztről való levételt idézik meg. Az ikonográfia jobb, vagyis a néző bal oldalán a kereszt szárának támasztott nádszál, a végére tűzött szivaccsal együtt, jól kivethető, amelynek egyik oldalán Jézus ruhája, majd egy – a Pilátus ítéletére utaló – kézmosó kancsó szerepel; míg a nádszál másik oldalán a megostorozás oszlopa, és az ahhoz használt korbácsot komponálták egybe az oszlop tetején a háromszor megszólaló kakas ábrázolásával. A kereszt másik oldalán a kereszt merőleges szárához döntött létra a ha-

lott test levételére utal, míg a kereszthez közelebb eső szablya a passió kezdeti eseményét, az elfogatás pillanatait idézi fel: Péter apostol hirtelen mozdulatát, amelynek során a főpap szolgájának füle sérült meg. A szablya felett látható fej vagy a fület vesztő szolgálé, vagy a Jézust leköpdőső egyik pribéké. A létra és az érem pereme közé eső tárgyak nehezen azonosíthatók, csupán a Jézust még sötétben kereső és végül elfogó katonák lámpása vehető ki biztosan, talán Júdas ezüstjeinek bugyellárisa sejtethető közöttük. A kereszt függőleges szárán egy kehely is látható, amely a Jézus oldalából folyó vérré és vízre – az Eucharisztia és a keresztség előképeire –, vagy még a Getszemáni kertben megjelenő pohárra utal, míg a kereszt tövében az Emberfiát a fára rögzítő három szeg látható.

Az érem másik oldalán (2. kép, Urbán Jonatán felvétele) egyrészt az előlnézetén már szereplő tárgyak másik vagy hátoldalát szemlélhetjük, de újabb elemek is azonosíthatók: a kereszt középpontjában egy szív látható, Jézus mindent felülmúló szeretetére utalva, amely a kereszten elszenvedett halálban csúcsozott ki. A szívet töviskoszorú övezi, az előző oldal nádszála itt a Jézus oldalát megnyitó lándzsaként értelmeződik, a kereszt tövében pedig Ádám koponyája idézi meg az ősbűnt, amelyet Krisztus a kereszten elszenvedett halálával végképp lemosott.

A Szent Kereszt köré rendezett, a Jézus szenvedéstörténete során használt eszközökből szerkesztett kompozíciókat a művészettörténet „Arma Christi”-nek, vagyis Krisztus fegyvereinek nevezi. Ezek ugyanis azok az eszközök, amelyekkel Krisztus a szenvedéstörténetben a maga küzdelmét megvívta, bár nem Ő használta ezeket, hanem mindent elszenvedett, amit az eszközök használói ráértettek. A Krisztus szenvedése során használt eszközök tisztelete már az ókeresztény korban megindult. Többet közülük ereklyeként őriztek, különösen Rómában, a Jeruzsálemi Szent Kereszt-bazilikában, ahová Szent Konstantin császár édesanyja, Szent Ilona vitte őket Jeruzsálemből. Az ereklyék tisztelete mindig erős volt, de különös hangsúlyt kapott, amikor VI. Ince pápa 1353-ban külön ünnepet is engedélyezett számukra a húsvét hetét követő pénteken. Az ünnepről megemlékező levelében a címben szereplő latin kifejezéssel illeti ezeket az eszközöket. Miután különböző búcsúimákat is engedé-

3. kép

4. kép

lyeztek a szenvedés eszközeinek tiszteletéhez kapcsolva, a késő középkorban a Krisztus szenvedéséről szóló elmélyültebb elmékedésekhez kapcsolódóan tiszteletük megerősödött, és az érmén bemutatott emblemikus, címerpajzsra emlékeztető ábrázolásuk is kialakult. Elterjedtebbek viszont azok a típusok, amelyeken maga a szenvedő Krisztus is megjelenik az eszközök között. A típus népszerűsége miatt a bemutatott ezüstérem készí-

tési helyét és idejét nehéz meghatározni, valamikor a 17. és a 19. század között készülhetett, talán közép-európai munka.

A Krisztus szenvedéséhez kapcsolódó eszközöknek a Szent Kereszt köré rendezett ábrázolása talán már a képrombolás előtti időszakban kialakult, de a típus igazi elterjedése az ezredforduló utánra tehető, amikor az utolsó ítéletet megjelenítő nagyszabású kompozíciók részévé vált. A típus egyik szép példája a Velence melletti Torcello székesegyházában lévő, 1100 körül készült bizánci stílusú mozaikon maradt fenn (3. kép). Az idők végén visszatérő Krisztus alatt egy előkészített trón tűnik fel – amely egyébként önmagában is már sok évszázad óta közsímet, a parúziára utaló jelképnek számított –, itt azonban a trón felett megjelenő Szent Kereszt (vö. az Emberfia jele: Mt 24,30) a lándzsa, a nádszálra tűzött szivacs, valamint a töviskoszorú képével is kiegészül. Ez a kompozíciós forma aztán nemsokára a bizánci művészetben is önállóul: a trónt elhagyják, és a keresztfa a szenvedésre utaló eszközök ábrázolásával bővül. Ez az ikonográfiai forma megjelenhet kőbe és fába faragva, de festett táblákon is, ikonok hátoldalán, illusztrációkon, min-

5. kép

6. kép

den műfajban. Kiemelt helye a nagyfogadalmú szerzetesek ruhadarabján, a nagy szkimán lesz, amelyre különféle imák kíséretében hímezik rá.

A szenvedés eszközei a 19. és 20. században gyakran megjelennek a Kárpát-medence görögkatolikusok által lakott vidékein az útszéli kereszték ikonográfiájában is. Az egyik példát Erdélyben, Görgényüvegcsürben fotóztam, ahol a népi faragású román kereszt felső szarán vehetők ki az egyes eszközök (4. kép). Kárpátalján pedig az unghosszúmezői templom kertjében álló kőkereszt lábazatára faragtak változatos Arma Christi-t (5-6. kép).

Különleges és egyedi az a kis méretű fatábla, amelyet a nagymihályi múzeum gyűjteményében őriznek (7. kép). Az ívesen záródó kompozíció

fontos eleme a kereszt, amely nem üres, hanem a rászegezett Üdvözítő is megjelenik rajta, méghozzá úgy, hogy csak lábával támaszkodik a fán, jobbával a mellette külön ábrázolt, átütött szívre mutat, baljában egy köteg vesszőt tart. A kereszt körül a szenvedés eszközei sorakoznak. Érdemes megfigyelni, hogy az ostorozás oszlopa már arra az oszlopra

7. kép

emlékeztet, amelyet ősi idők óta a római Santa Prassede-templom Szent Zénó-kápolnájában tisztelnek, mint Jeruzsálemből származó ereklyét. Feltűnik a Jézus arcát megőrkítő szent kendő képe is, amely itt Veronika kendőjére – szintén Rómában tisztelt ereklyére – utal. A tábla érdekessége még, hogy festője neve is szerepel rajta: Mihályi János, 1839. A mester neve nem ismeretlen a kutatás előtt, mivel a 19. század közepén több zempléni templomunk-

ban dolgozott (például Kisdobrán és Zemplénagárdon). Feltételezhetően görögkatolikus volt, azonban ebben az esetben szinte biztos, hogy valamilyen nyugati metszetelőképet használt fel, de több részletében a keleti hagyományhoz igazította (például a táblán olvasható szláv rövidítés utal erre). Az a különös, hogy ennek a kompozíciónak legjobb formai előképe egy 1312 és 1321 között a cseh király testvére, Kunigunda bencés apátnő számára készített kódexben található miniatúra (8. kép). Mihályi nyilván nem ismerhette ezt a középkori művet, azonban sejthető, hogy létezett valamilyen újkori metszetváltozata, amely még egy ilyen kis mesterhez is eljuthatott a 19. század elején. Mihályi festményének pontos liturgikus funkcióját nem ismerjük. A hátoldalára a feltámadást festette meg, ami arra utal, hogy ez egy forgatható tábla volt, s talán a szentsíron helyezték el. Liturgikus szövegeinkben ritkán esik szó a szenvedés eszközeiről, azonban a szentsírnál végzett nagypénteki térdhajtási imában így imádkozunk:

8. kép

„Áldunk és magasztalunk téged, hogy méltattál bennünket legszentebb és üdvösséghezó kinszenvedésed csodálhatására s egyszerűsmind arra érdemesítettél, hogy a mai szent napon vérző kebelled boruljunk le a te isteni kereszted, a lándzsa, nádvessző, ecetes szivacs, élethozó halálad és szent oldalad sebe előtt, melyből vér és víz folyt a világ üdvösségére...”

„Add, hogy megláthassuk szent feltámadásodat is!”

KOPPENHÁGÁRÓL, DÁNIA FŐVÁROSÁRÓL AZ EMBERNEK NEM ÉPPEN A GÖRÖGKATOLIKUSOK JUTNAK AZ ESZÉBE. NEM VÉLETLEN, HISZEN A DÁNOK A REFORMÁCIÓ KORA ÓTA EVANGÉLIKUSOK. III. KERESZTÉLY KIRÁLY (1534–1559) SZAKÍTOTT VÉGLEG A KATOLIKUS EGYHÁZZAL, AZ Ő URALKODÁSA ALATT TÉRT ÁT DÁNIA VÉGLEG A LUTHERÁNUS VALLÁSRA. A KIRÁLY OLYANNYIRA NEM TÚRT ELLENTMONDÁST, HOGY A KATOLIKUSOK MELLETT A KÁLVINI PROTÉSztÁNSOKAT IS ÜLDÖZTE, S ÍGY DÁNIA ÉVSZÁZADOKON KERESZTÜL A LUTHERANIZMUS EGYIK FELLEGVÁRA LETT: AZ ÖSSZES, URALMA ALÁ TARTOZÓ TERÜLETEN KÖTELEZTE ALATTVALÓIT AZ ÚJ VALLÁS FELVÉTELÉRE, ÍGY NORVÉGIÁBAN, IZLANDON ÉS A FERÖER-SZIGETEKEN IS A LUTHERÁNUS LETT AZ URALKODÓ VALLÁS.

IVANCSÓ BAZIL

Ilyen előzmények után némileg meglepő, hogy – ha csekély mértékben is, de – a római katolikus egyházszerkezet is jelen van az országban. 1848-tól újra beengedték a római katolikusokat, s 1884 óta folyamatosan vannak püspökeik is; az azonban még váratlanabb, hogy Koppenhágában görögkatolikusokkal is találkoztam – természetesen nem véletlenül.

Az egyik fapados légitársaság filléres jegyeket kínált, így gondoltam, kapok az alkalmon. Megérte. Utamat a dán fővárosba úgy terveztem meg, hogy a nagybőjt első hétvégén tudjak Szent Liturgiát bemutatni, szombaton és vasárnap is. Repülőgépem pénteken késő délután indult, így az előre megszentelt áldozatú liturgiát még otthon végeztem el – igaz, így nem este.

Görögkatolikus Szent Liturgián Dániában

Koppenhága tele van nevezetességekkel, és a Balti-tenger miatt az éghajlat is enyhe: egész télen fagypont körüli. A tenger nélkül bizony sokkal zordabb lenne... Így kellemes a városban (akár hosszan is) sétálni és nézelődni. Első este ellátogattam a római katolikus Sankt Ansgar- (Szent Oszkár-) székesegyházba. Szent Oszkár (801–865) az északi népek térítő püspöke volt, ő tette a dánokat keresztényekké, így a maréknyi római katolikus közösség körében nagy tiszteletnek örvend. Urla, a sekrestyés szeretettel fogadott, miután elmondtam, hogy Daniel Nørgaard atyával egyeztetve szombat reggel Szent Liturgiát szeretnék végezni.

A székesegyház gazdagon díszített, és a belépő híveket (vagy turistákat) azonnal lenyűgözi az eléjük táruló szentek látványa: a szentélyben Szűz Máriát körülveszik Viborgi Szent Ketullus, Szent Kanutus vértanú herceg, Szent Oszkár püspök, Szent Kanutus vértanú király, Eskildi Szent Vilmos és Svéd Szent Brigitta. A szentek fölött pedig Megváltón-

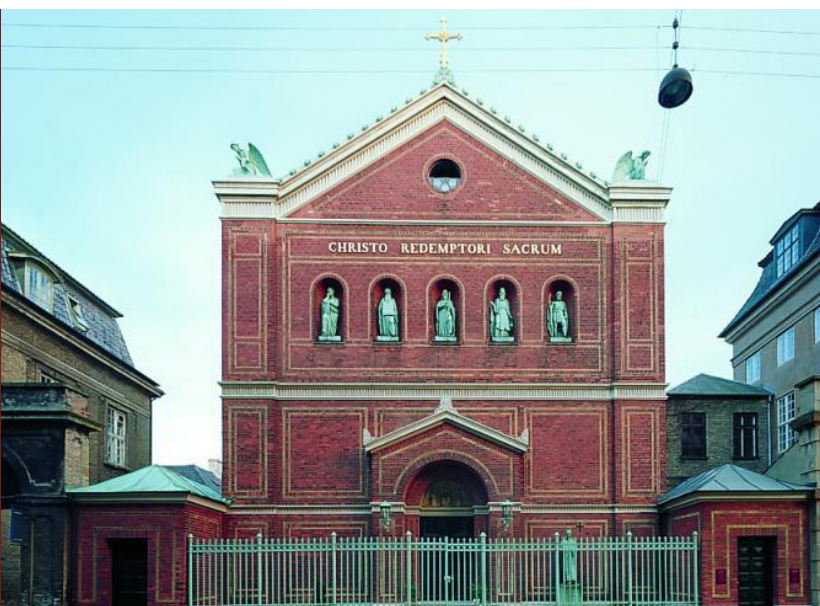
kat veszik körül az apostolok. Ugyanennyire meglepő, hogy a „szembe-miséző” oltár mögött csak püspöki trónszék van, mellette papi székekkel – tabernákulum nincs. Senki sem gondolná, hogy egy oldalt álló faoszlopban van elrejtve a Szent Eucharisztia.

Szombaton tehát Urla, a sekrestyés jelenlétében elvégeztem a Szent Liturgiát, majd rengeteg nevezetességet kerestem fel a városban. Kötelességemnek éreztem, hogy este tiszteletemet tegyem az oroszoknál, vecseryén. Az orosz templom nagyjából száz méterre van az említett római katolikus székesegyháztól. Meglepő volt, mennyire őszinte és igaz vallásosság jellemző az oroszokra a szórványban is; éljenek bárhol a nagyvilágban: a koppenhágai oroszok is alapvető fontosságúnak tartják, hogy Urunk feltámadásának napját az alkonyati zsolozsmával kezdjék el, gyertyát gyújtva a saját imaszándékaikra, és végig állva-énekelve a vecseryét.

Másnap következett a nagy találkozásom a helyi ukrán görögkatolikus hívekkel. Ha az ember olyan helyeken jár a nagyvilágban, ahol a varakozással ellentétben élnek görögkatolikusok, akkor azok igen nagy valószínűséggel ukránok lesznek. Így volt ez Koppenhágában is. Hála Istennek, kéthetente délután egykor (ukrán nyelvű) görögkatolikus Szent Liturgia is van a templomban, így örömmel élhettem meg ismét a saját rítusomat külföldön, és igazán boldogan állhattam be Vaszil atya

fokozatos vándorlás közben hosszabb-rövidebb ideig több helyen megtelepedtek, így Etelközben is, ami a mai Ukrajna területének felel meg a Dnyeper, Déli-Bug, Dnyeszter, Prut és Szeret folyók vidékével. Majd 895 és 900 között történt a honfoglalás, azóta élünk a Kárpát-medencében. Mivel érzékeny pont lehet Kárpátalja, igyekeztem finoman tálni: Kárpátalja mindig is a miénk volt, majd a számunkra mindmáig tragédiaként megélt trianoni békediktátummal vette el tőlünk Csehszlovákia, ezután a Szovjetunióé, később Ukrajnaé lett. Őseink között már a honfoglalás előtt is voltak keleti keresztények, akiket bizánci és örmény papok oktattak a keresztény hitre. S bár államalapító Szent István királyunk a nyugati egyházszervezetet építette ki, évszázadokon át létezett a magyarok körében egymás mellett a keleti és a nyugati kereszténység. A magyarok ungvári uniója (1646) ötven évvel későbbi, mint az ukránok breszti uniója (1596). Ma a magyarokat jobbra római katolikusokként ismeri Európa, de az ország népességének kb. három százalékát alkotják a görögkatolikusok. Nagy álmunk valósult meg 1912-ben a Hajdúdorogi Egyházmegye felállításával, majd 2015-ben a görögkatolikus egyházszervezet három egyházmegyéből álló érsekségbe szervezésével. Jelenleg itt tartunk, s ha sokára is, de megvalósultak az álmaink.

Ettől többre nem jutott idő, mert hazafelé kellett vennem az irányt, várt az ismét délután induló repülőgép. Hátha találkozunk még...

mellé. Az ottani ukrán közösség elég kicsi, tizenöt és húsz között van a templomba járók száma. Egyértelműen vendégmunkások, akiket a jobb életkörülmények és megélhetés vitt a dán fővárosba; azonban ott is összetartóak és hitüket buzgón gyakorló maradtak. A kis létszámuk miatt nincsenek elegendő ahhoz, hogy saját templomot tudjanak építeni és fenntartani, ezért a római katolikus székesegyházat használják. A Ternopilből származó Vaszil atya fiatal és energikus, 2006-ban lett pap (én 2007-ben), s a nevünk is ugyanaz, így nem volt nehéz azonnal összebarátkoznunk. A hívek a Szent Liturgián mély és élő hittel vettek részt, és szépen énekeltek. Ezen alkalmakra a liturgikus mozgások véggett egy Krisztus- és egy Istenszülő-ikont is letesznek az oltár elé.

A Szent Liturgiák végeztével rendszeres a teázás-sütizés, a hittanterembe ez alkalommal engem is meghívtak. Megkértek, mondjak néhány dolgot a magyarok történelméről és a hazai görögkatolikus egyházszervezetről. Őseink keletről jöttek – kezdtem angolul a történetet –, és a

ÚJ ELÖLJÁRÓK A MAGYAR BENCÉS KONGREGÁCIÓBAN

2018. JANUÁR 6-ÁN KERÜLT SOR AZ ÚJ PANNONHALMI FŐAPÁT MEGVÁLASZTÁSÁRA. A PANNONHALMÁHOZ TARTOZÓ NEGYVEN ÖRÖKFOGADALMAS SZERZETES **HORTOBÁGYI T. CIRILL** FŐMONOSTORI PERJEL ATYÁT VÁLASZTOTTA MEG SZENT MÁRTON MONOSTORA ÚJ FŐAPÁTJÁNAK. ÖRÖMMEL TUDATJUK, HOGY FERENC PÁPA, ELFOGADVA A FŐMONOSTORI KONVENT VÁLASZTÁSÁNAK EREDMÉNYÉT, 2018. FEBRUÁR 16-ÁN CIRILL ATYÁT PANNONHALMI FŐAPÁTÁ, ILLETVE A PANNONHALMI TERÜLETI APÁTSÁG ORDINÁRIUSÁVÁ NEVEZTE KI. HORTOBÁGYI CIRILL ATYA A 996-BAN ALAPÍTOTT MONOSTOR 87. APÁTJA, SZENT ASZTRIK APÁT NYOLCVANHATODIK UTÓDA. A MINDENKORI PANNONHALMI FŐAPÁT A MAGYAR BENCÉS KONGREGÁCIÓ PRÉZES APÁTJA EGYBEN, ÍGY EZT A TISZTSÉGET IS CIRILL ATYA TÖLTI BE. AZ ÚJ FŐAPÁT BENEDEKÉLÉSE 2018. MÁRCIUS 21-ÉN, SZENT BENEDEK ATYÁNK TAVASZI ÜNNEPÉN VOLT.

Hortobágyi T. Cirill OSB

Nagytyán született 1959. február 22-én. Gyermekkorát Nagytýán és Maklárón töltötte családjával.

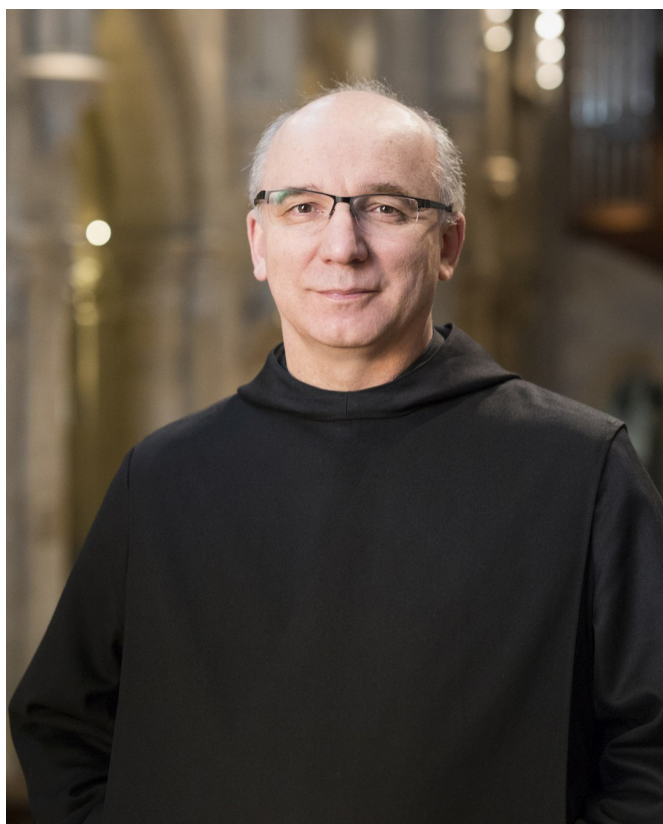
Az általános iskolát Maklárón végezte 1965–73 között, majd a Pannonhalmi Bencés Gimnázium diákja lett, ahol 1977-ben érettségizett, és ugyanezen év augusztus 21-én öltötte magára a bencés szerzetesi ruhát. Katonai szolgálata után 1979-től 1983-ig a Szent Gellért Hittudományi Főiskola hallgatója volt Pannonhalmán, ahol teológus és hittanár végzettséget szerzett.

1983 és 1988 között az Eötvös Loránd Tudományegyetem biológia–földrajz szakos hallgatója volt, 1988-ban végzett középiskolai tanárként. Azóta folyamatosan tanít a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban. Jelenleg a hetedik évfolyam osztálybencése is. A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola pannonhalmi Szent Gellért Szakkollégiumában szerzetesjogot és az ehhez kapcsolódó szerzetesi lelkiség tárgyat oktatja.

A pannonhalmi Szent Márton-bazilikában tett ünnepélyes fogadalmat, majd pappá szentelték 1985. augusztus 15-én. Egy évet a Budapesti Szent Benedek Tanulmányi Ház igazgatójaként és a Szent Szabina-kápolna lelkészeként szolgált. 1989–92 között a rendi növendékek nevelője volt, 1991 óta főmonostori perjel, 1993-tól a főapát gazdasági helyettese is. Ezen tisztségében a főapátság szociális, oktatási és kulturális intézményei felett a fenntartói jogokat, a főapátság vállalkozásai felett a tulajdonosi jogokat gyakorolja.

1988 óta a Főapáti Tanács, 1997 óta a Prézisi Tanács állandó tagja. Két évig a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumot is igazgatta. 1991-től a Bencés Diákszövetség vezetőségének tagja. A Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetemen posztgraduális képzésben vett részt vezetésszervezés szakon.

Kiemelt feladata volt a főapátság épületállományának az 1996-os millenniumra történő rekonstrukciójának irányítása. Cirill atya indította el az „Apátsági termékcsalád” programot, amely célul tűzte ki a régi receptúrák felkutatását, az arra alapozó termékfejlesztést és gyártást. A munka egyik eredménye a ma már tizenkét gyógyteából álló „Pannonhalmi teacsalád”, több gyógynövénylikőr, borecetek, pannonhalmi levendulás termékek, szappanok és kozmetikumok. Az elmúlt évek során a főapátság hosszú távú turisztikai és marketingkommunikációs tervének elkészítését, továbbá az erre alapozott beruházásokat irányította.

A környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter felkérésére tagja volt annak a magyar nemzeti bizottságnak, amely elkészítette az ENSZ 1992. évi Környezet és Fejlődés Világkonferenciájára a nemzeti beszámolót. Előadásokat tart gazdaság, erkölcs és tradicionális gyógygyógyterápia témakörben szakmai és népszerűsítő fórumokon, idehaza és külföldön egyaránt.

Folyamatosan részt vállal abban a küldetésben, hogy a modern médiaeszközök és kommunikációs csatornák felhasználásával minél értetőbben és minél szélesebb kör számára hozzáférhetővé tegyék a főapátság ezeréves értékeit.

Kitüntetései: Kitaibel Pál Emlékérem, Magyar Köztársasági Elnöki Kitüntetés, Maklár község díszpolgára.

KORZENSZKY RICHÁRD PERJEL – A TIHANYI BENCÉS KÖZÖSSÉG TOVÁBBI KIBONTAKOZÁSÁNAK REMÉNYÉT ÉS JÖVŐJÉT SZEM ELŐTT TARTVA – 2018. FEBRUÁR 4-ÉN LEMONDOTT PERJELI SZOLGÁLATÁRÓL, HOGY A TIHANYI SZERZETESKÖZÖSSÉG VEZETÉSÉT ÁTADJA A KÖVETKEZŐ NEMZEDÉKEK KÉPVISELŐJÉNEK.

A TIHANYI BENCÉS APÁTSÁG KONVENTKÁPTALANJA FEBRUÁR 17-ÉN **MIHÁLYI JEROMOS** ATYÁT VÁLASZTOTTA A KÖZÖSSÉG ÚJ KONVENTUÁLIS PERJELÉVÉ. A MONOSTOR KÖZÖSSÉGÉT TÍZ FŐ ALKOTJA: KILENC ÖRÖKFOGADALMAS ÉS EGY NOVÍCIUS. A LEGFIATALABB TESTVÉR 28, A LEGIDŐSEBB 86 ESZTENDŐS.

Mihályi Norbert Jeromos OSB

Mihályi Norbert Jeromos 1986. november 29-én született Bakonyszentlászlón. A győri Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumban érettségizett 2005-ben. 2006-ban – egy másik győri bencés diáktársával együtt – lépett be a tihanyi bencés közösségbe.

Teológiai tanulmányait a noviciátusban Pannonhalmán, majd Budapesten, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen végezte. Szerzetesi örökfogadalmat 2011. augusztus 13-án tett. Áldozópappá 2013. június 28-án, Szent Péter és Pál apostolok ünnepének vigíliáján szentelte Várszegi Asztrik püspök, pannonhalmi főapát Tihanyban.

2012-től a Tihanyi Bencés Iskola lelkészeként, 2013-tól Balatonszőlös lelkipásztora-ként, majd 2015-től a Tihanyi Bencés Apátság elöljárójának gazdasági helyetteseként szolgált a közösség és a helyiek életét. Az utóbbi években a monostor és a lelkipásztori ellátása alá tartozó települések templomainak megújítását vezette. Balatonszőlösön egy erősen zsugorodó katolikus közösségből egy fiatalos, családi, hitében növekedni vágyó egyházközséget formált.

Cselényi István Gábor

ALÁSZÁLLÁS ÉS FELTÁMADÁS

Kőcsipkék

Kőcsipkék cifra fodraiból
szavak cicomás redőiből
arany-sujtásos selymek burkaiból:
a rád-aggatott király-palástból
bontom ki megtört testedet

s megszaggatott
nyítt köntösödbe rejtlek
mert akarom
hogy rád ismerjenek.

NYÁRI IKONFESTŐ TÁBOR

TORNABARAKONYBAN

A táborba olyan istenkereső felnőtteket várunk, akik lelkileg szeretnének töltekezni a csendben, az imádság erejével, ezzel együtt szeretnék kipróbálni magukat az ikonfestésben. A héten közösen végzünk szertartásokat Fülöp atyával, Atanáz atyával és Demkó Balázs atyával.

A tábor művészeti vezetője: Laczkó Anita, akinek munkáit – számos hazai és külföldi kiállítása mellett – a Magyar Posta bélyegein és emléklapjain láthatjuk viszont.

Az idei témánk Illés próféta élete és csodálatos mennybeemelése.

A létszám limitált, hogy mindenkinek tudjunk segíteni, mindenkire tudjunk kellő időt fordítani.

JELENTKEZNI LEHET az alábbi elérhetőségeken:
rodof14@gmail.com; 0630 382 4556 (Fodor Judit)

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ: május 15.

Szeretettel hívunk Benneteket erre az örömteli együttlétre!

Laczkó Anita művészeti vezető
Fodor Judit szervező

AZ IKONFESTŐ TÁBOR IDŐPONTJA: 2018. július 24–29.
www.barakoniyitaborok.hu/tevekenység

„A költészet híd a lélek felé. Kelj át rajra bátran!”
Kedves Zilahy Enikő

Versenyfelhívás

A nyíracádi Szent Piroksa Görögkatolikus Általános Iskola egyházi iskolák alsó tagozatos diákjai számára szavalóversenyt hirdet.

A verseny időpontja: 2018. április 12. (csütörtök) 11:00 óra

Helyszín: Szent Piroksa Görögkatolikus Általános Iskola

Cím: 4262 Nyíracád, Szatmári utca 8.

Téma: Otthon – Család – Szeretet

Jelentkezési határidő: 2018. március 21.

A tanulókat két korcsoportban értékeli a független zsűri:

1 – 2. évfolyam és 3 – 4. évfolyam

Évfolyamonként két tanuló jelentkezését várjuk az iskola honlapján található

nevezési lapon az alábbi e-mail címre: szentpiroska@katoktatás.hu,

az iskola honlapja: <http://altisk-nyiracsad.sulinet.hu/>

CSELÉNYI ISTVÁN GÁBOR

A nyolcadik nap

Az első hét nap végső percei
az éden színét szürke korom fedi
a terméketlen üszkös fák alatt
világfakasztó álmok porlanak

Az ember a lét utolsó menedéke
bezárul a kő-lét betongyűrűjébe
elhasznált idegpályáiban
a fogyasztás eredendő bűne van

Eljött mégis az új nap hajnal
feltáru a kert lepecsételt ajtaja
Rádöbbenek: a kereszt legbelül
az Új világ köréje szervesül

A haldokló teremtés roncsain
új teremtés kezd kisarjadzani
Krisztus-szabású emberiség
töri át a múlt sírűregét.

LEGEZA JÓZSEF ROVATA

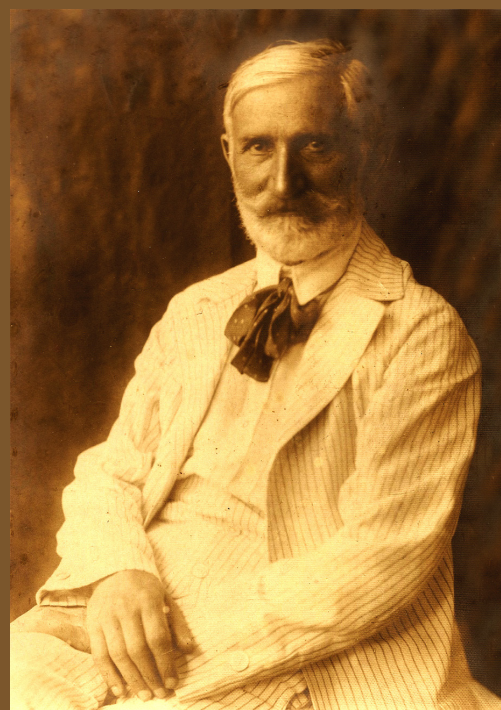
Benedek Elek önéletrajzi regényében, az

Édes anyaföldem!

Benedek Elek
Édes anyaföldem!

című kötetében elmondja életének döntő jelentőségű húsvétját. Szüleit és testvéreit az erdélyi faluban és a földművelés munkájában hagyva Pestre ment, egyetemre. A nagyváros szellemi és politikai élete elcsavarta a fejét: halogatta a vizsgákat, mert verseket írt, közéleti cikkek szavait finomította. Végül – mivel záróvizsgáit ismét elhalasztotta, s mintegy fél éve az Ellenőr című lap sem reagált beküldött cikkeire – elhatározta, hogy patetikus módon búcsút mond életének. Pisztolyt is szerzett. Húsvét előtt hazautazott azzal a titkos szándékkal, hogy elköszön szüleitől, s nagyszombat éjszakáján öngyilkosságot követ el. A faluban maradt gyermekkori legjobb barátjának, Ignácnak, jóllehet nem fedte fel tervét, sokatmondóan mutogatta a pisztolyát.

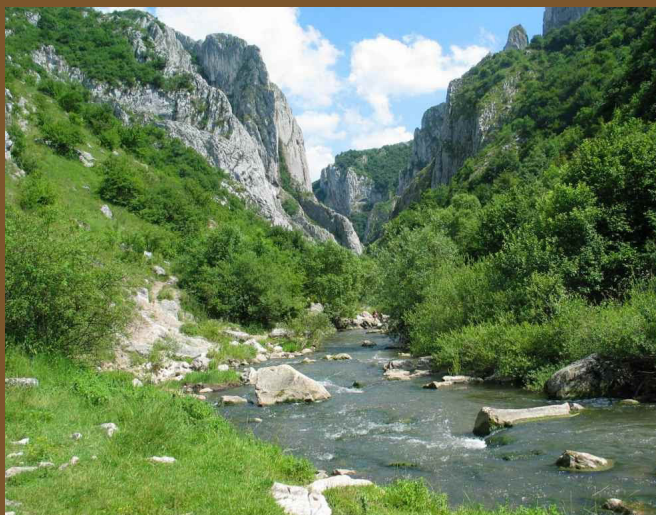
Élérkezett nagyszombat napja. Pesti bajtársának feladta a búcsúlevelet, szüleitől elköszönt. „Virrad! Virrad! Virrad!” Tékozló fiúként megragadta a pisztolyt, a szívéhez nyomta, és meghúzta a ravaszt. Éles csattanást hallott. A pisztoly csütörtököt mondott. „Mi ez?!” Újra meghúzta a ravaszt, de ismét semmi. Magánkívül ugrott ki az ágyból, reszkette szaladt az ablakhoz, hogy a holdfényben jobban lássa a gyilkos eszközt. Nézte a fegyvert – a tár üres volt. Ez Ignác műve – gondolta feldúltságában. Világos lett számára, hogy a gyermekkori barát gyanút fogott, és kivette a golyókat. Eszébe jutott, hogy a gyorsvonat már vágta a halált jelentő levelével Pestre, sőt talán már meg is érkezett. Lehet, hogy ottani barátja, Jób már őt siratja, miközben ő él! Micsoda szegény... Az író ernyedten, tehetetlenül hanyatlott az ágyba, arcra borulva zokogta el nagy nyomorúságát, így altatta el a sírás... Másnap a harangszóra ébredt. Éppen jókor, mert kinyílt az ajtó, és édesanyja jött be rajta. A kávé hozta fiának meg a friss kalácsot, és a tálcán egy példányt az Ellenőr című lapból.

„– Sokáig aludtál, édes fiam. Nem jössz templomba? Nem veszel Úrvacsorát?” – kérdezte tőle anyja.

„– De, de veszek, hogyne vennék, édesanyám” – válaszolta az ébredező Benedek Elek. Gyorsan felkelt, felöltözködött, és a reggeli mellé ült. Már Pesten felvett szokás

szerint evés közben olvasni kezdett. Így írja le, mi történt ezután: „Természetesen futó pillantást vet a vonal alá, s halljatok csudát! Ott táncol a rovat alatt a neve, tulajdon az ő neve!

– Hát nincs feltámadás!? – ujjong (...). Lám, tíz hónapos alvás után feltámadt az ő elméjének szülőltje! Hol van, Halál, a te diadalmad? (...) Üdvözlégy, Élet, szép ifjú Élet! (...)

Íme, ez a gyermek. Még hat órája sincs: a Halálban volt minden remény-sége, s már öleli, csókolja az Életet (...). Vidám szívvel megy a templomba (...). Áhítattal veszi szájába Jézus megtöretett testét, és issza meg Jézus kiontott vérért. Áhítattal néz az ég felé: Hiszek benned, Uram, hiszek!” Néhány nap múlva Pestre utazott, hogy letegye a vizsgáit, és mindent rendbe hozzon. „Hiszi, szentül hiszi, hogy az ő dolgába Isten beleavatkozott, személy szerint beleavatkozott. Hát – Isten nevében előre!” – zárja történetét az író.

Egy személyes sorson keresztül a húsvét lényegét idéztük fel, drámai főfokon fedezhetjük fel benne azt. Húsvét lényege az, hogy Krisztus él! Őt nem a holtak között kell keresni. Titokzatos módon élő voltát nem lehet tapasztalni, felismerhető mégis. Megdicsőült testével már az isteni létrendhez tartozik, de akik ismerték, azonosítani tudták szaváról, külsejéről, mozdulatairól. A húsvét lényege, hogy Krisztus él. Jézus életműve nem egy szép és tanulságos, múltbeli történet. Húsvétot átélni és ünnepelni nem annyit jelent, hogy lélekben megkoszorúzzunk egy díszsírhelyet, hanem személyes odaadás és elfogadás a hívő tapasztalatban. Ahogy Jézus halálában minden, ami emberi, azaz a nyomorúság, a kiszolgáltatottság és a szenvedés is benne van – úgy feltámadásában mindaz benne van, ami létbővellettel Isten megajándékozta az embert. Ahogyan Szent Pál mondja: „Krisztussal együtt ti is feltámadtatok. Keressétek tehát, ami odafönt van, ahol Krisztus ül az Isten jobbán. Az égiekre irányuljon figyelmetek, ne a földiekre. Hiszen meghaltatok, és életetek Krisztussal az Istenben el van rejtve.” Tehát húsvét ünnepelése nem lehet más, mint új kapcsolatfelvétel az élő Krisztussal.

Mindig különleges élmény olyan nemzetek alkotásait megismerni, amelyek egészen más kultúrkörből jönnek, és ahol egészen más életmód, gondolkodásmód uralkodik. Sokszor felkavaró belelátni az ottani embereknek a miénktől nagyon eltérő hétköznapijaiba és a gondjaikba, amelyekkel nap mint nap küszködnek. Kiszélesedik a látókörünk, és a saját helyzetünket, kapcsolatainkat és lehetőségeinket is jobban tudjuk értékelni.

Az egyik legnagyobb kortárs filmrendező, az iráni származású Asghar Farhadi filmje, Az ügyfél (Forushande / The Salesman) a 2016-os év legjobb alkotásai közé tartozik. Az iráncs-francia filmdráma rendezőjének neve elsősorban a Nader és Simin – Egy elválás története című korábbi munkája kapcsán lehet ismerős,

„Aki bosszút áll, azon bosszút áll az Úr is, kemény számadást tart vele bűneiért”
(Sirák fia könyve 28,1)

tudják használni. Az előző lakó dolgai vannak benne, aki egyelőre nem hajlandó elvinni semmit, sőt telefonon meg is fenyegeti egykori főbérlijét, hogy ha hozzá mer nyúlni a személyes holmijaihoz, meg fogja bosszulni. Bár nem találkoznak vele, és nem tudnak semmit erről a nőről, már a fenyegetőzések alapján is problémásnak tűnik. A szerelmesek mégis örülnek, hogy van fedél a fejük felett. Barátjuk ígértet tesz, hogy megsürgeti az előző lakót. Főleg Rana paprikás a dolog miatt, és nem érti, Babak főbérliként miért nem erélyesebb a kérdés megoldásában. A férfin valami furcsa zavartság, alárendeltség látszik.

hanyozni készül, hogy kell-e valami a boltból. Nem sokkal utána cseng is a kaputelefon. Az asszony, azt gondolva, hogy ura érkezett meg a vásárlásból, megnyomja a lenti kaput nyitó gombot, és a lakásajtót is nyitva hagyva bemegey zuhanyozni. Amikor Emad később hazaér, a lépcsőházban felfele menet véres lábnyomokat lát a lépcsőn. Feleségét a fürdőszoba padlóján fekvő szörnyű állapotban találja. Összevissza verhetette valaki, dulakodás nyomait lehet felfedezni. A kórházban ellátják a nő sebeit, s hazaküldik pihenni. Bár Emad azonnal a rendőrségre menne, sokkos neje egyelőre nem tud és nem is akar arról beszélni,

Az ügyfél (The Salesman)

amely 2012-ben elnyerte a legjobb idegen nyelvű film Oscar-díját, ugyanúgy, ahogy évekkel később, 2017-ben Az ügyfél is megkapta az Oscart, szintén ebben a kategóriában.

Farhadi alkotásai mindig a hazájában élők hétköznapi nehézségeire koncentrálnak anélkül, hogy szélsőségeket mutatnának be. Esendő szereplőivel és azok érzéseivel éppen ezért azonosulni tudunk, és megértjük szenvedésüket, küzdelmeiket. Nála a külső eseményeknél sokkal fontosabbak a belső, lélekleben zajló folyamatok.

Emad (Shahab Hosseini) és Rana (Taraneh Alidoosti) ifjú házaspár. Szeretettel és boldogságban élik mindennapjaikat. Egyik reggel eget rengető zajra és robajra ébrednek. Mindenki összerohan a szomszédok közül, s kiderül, hogy a szomszédban zajló építkezés miatt házuk megomlott, falai megrepedtek, és a bent maradás életveszélyessé vált. Egyik napról a másikra keresniük kell egy helyet, ahol meghúzhatják magukat. Mindketten középiskolai tanárként dolgoznak, de szabadidejükben színészkednek a helyi amatőr színház körében. Jó barátjuk a színház vezetője, Babak (Babak Karimi), aki felajánlja a szükséghelyzetbe került házaspárnak a kiadásra szánt ingatlanát. Emad és Rana kényszerhelyzetben lévén, elfogadják barátjuk segítségét még úgy is, hogy az egyik szoba le van zárva, és nem

Beköltöznek, barátaik segítenek becsucolni és berendezkedni. Hátuk mögött hagyva régi lakásukat, régi életüket, keresik magukat az új helyzetben. Rana asszonyi fészekrakó ösztönével azonnal otthonosságot próbál teremteni: mindent kimos, alaposan kitakarítja új otthonukat, és új függönyt rak. Bár teljesen felfordult az életük, az új környezet ellenére is próbálják tenni a dolgukat. Közben mindennapjaikba is betekintést nyerünk. Emad diákjai nagyon felnéznek a közvetlen, művelt, vicces, kedves tanárra, hisz igazi apafigura a kamasz srácok szemében.

A színházban jól haladnak Arthur Miller világhírű drámájának, Az ügynök halálának próbái. A darabban – akárcsak a való életben – férjet és feleséget alakítanak. Ez az a közös hobbijuk, aminek egyelőre teljes erőbedobással, nagy lelkesedéssel hódolnak. Azért egyelőre, mert egy elejtett megjegyzésből az is kiderül, hogy a pár hamarosan kisbabát szeretne. Persze a próbaidőszak közben folyamatosan egyeztetni kell a propagandaminisztériummal az előadással kapcsolatban, hiszen Irán politikai rendszerében nem lehet bármit színpadra állítani, még a művészet szent zászlaja alatt sem. Egyik este Emadnak interjút kell adnia, így tovább marad a színházban, de Rana hazaindul, mert nagyon fáradt. Útban hazafelé a gondos férj felhívja feleségét, aki épp zu-

hogyan pontosan mi történt vele, sőt azt mondja, nem nagyon emlékszik semmire. A szégyenérzete némaságra kényszeríti, ráadásul ő volt az óvatlan, hisz nem kérdezte meg a kaputelefonban, hogy ki az. Az egész történeten végigvonuló tabu az, hogy valójában megerőszkolták-e, vagy sem. Ez a bizonytalanság nagyon rossz érzésekkel tölti el Emadot.

A szomszédoktól a férfi próbálja megtudakolni, mi történhetett, de az idős házaspárnak fogalma sincs, csak találgatnak. „Biztos egy korábbi ügyfél volt, aki azt hitte, még az a nő lakik itt” – szölgják el magukat. Az ifjú pár számára ekkor derül ki, hogy a korábbi bérlő egy utcalány volt, aki a lakást bordélyként használta. Hirtelen megértették barátjuk, Babak sunyulását. A lakók láttak ugyan valakit a sötétben elrohanni, de nem tudják, ki volt. Előtte ordítóást, sikítóást hallottak. Azért nem akartak közbeavatkozni, mert azt hitték, Rana és Emad veszekednek.

A kórház után a nő élettelenül fekszik az ágyukban. A férfi betakarja, majd maga mögött becsukva az ajtót, magára akarja hagyni. „Hova mész?” – kérdezi a feleség. A film további részében pont az az érzelmi bénultság és tehetetlenség ül mindkettőjükön, ami ebben a rövid jelenetben is megmutatkozik. Bénultak az érzéseikben. Félelmeik miatt tehetetlenek mindazzal szemben, ami történt. Nem találják

az utat egymáshoz. A nő egyre érzékenyebbé, a férfi pedig egyre érzéketlenebbé válik. Mindenkinek megvan a maga reakciója a történetekre. Ranának rémes egyedül maradni otthon, szörnyen fél, és iktózik a lakástól. Szegény inkább tartogatja a vizeletét is, csak ne kelljen kimenni a fürdőszobába. Emad azonban – ha már neje nem engedi a rendőrségen feljelentést tenni – tovább akar lépni, élni akarja újra a megszokott életüket. Nem érzi át, hogy ez nem mehet egyik percről a másikra ilyen komoly inzultus után. Ahelyett hogy arra fordítaná az energiáit, hogy a sebzett lelkű feleségét szeretgetné, és megpróbálná megérteni ellentmondásos reakcióit, a férfi minden gondolatát a bosszú tölti ki.

A tanítás mellett lázas nyomozásba kezd. Ha már Rana szegényérzete miatt a rendőrsé-

eltávolodás folyamatát mutatja be, ugyanakkor belelátunk az iráni társadalomba, a nők helyzetébe, akik inkább a hallgatást választják, mint hogy kiálljanak magukért.

A film zárójelenete a legmeghatározóbb része a történetnek. Emad a régi, kiürített lakásukba hívja a furgon fiatal tulajdonosát, azonban csalódnia kell, mert az maga helyett menyasszonyának apját (Farid Sajjadi Hosseini) küldi segíteni az állítólagos bútorpakolásban. Ez volt ugyanis az ürügy, amivel a bosszúéhes férfi oda akarta csalogatni áldozatát. Egy kedves, alázatos, beteg szívű, ősz hajú öregúr érkezik. Emad jó szándékot sejt a gyanútlan apósjelöltben, így elmond neki mindent a vőjelöltjével kapcsolatban. Az nem ért semmit, és alig hisz az ismeretlen férfinak. El akar menni. „Majd megbeszélem én ezt a dolgot a fiúval” –

A nő lába gyökeret ereszt, amikor meglátja az elkövetőt. Rossz állapotban ott fekszik a földön, és zihál. „Nézzé meg a tekintetét, mit tett vele!” – mondja Emad vádlón a bűnösnek a dermedt asszonyra mutatva. A legkegyetlenebb bosszúra készül: telefonon odahívja az öreg egész családját, és kitalál nekik arról, milyen ember. Ez a szégyen lesz számára a legnagyobb büntetés. Az idős férfi könyörög, hogy ne tegye. „Elcsábultam, ne haragudjanak!” – vallja meg bűnét sírva. – „A feleségemmel harminc éve vagyunk házасok, kérem, ne tegye!” Rana félrehívja férjét, s keményen a szemébe nézve kijelenti: „Ha elmondod a családjának, engem felejt el!” Az asszony az igazi sértett, mégis ő az, aki lelki nemességet és méltóságot tanúsít ebben az emberpróbáló helyzetben. Emad végül nem mond semmit a családnak.

get nem tudja bevonni, megpróbálja ő maga megkeresni a tettest, aki a nagy sietségben a lakásukban hagyta lemerült mobiltelefonját és a kocsikulcsát. Annyit lehet még tudni róla a lépcsőházi véres lábnyomok alapján, hogy megsérült a lába. Körbejárva a környéken parkoló autók, belepróbálgatja mindegyikbe a slusszkulcsot, így találja meg a tettes furgonját. Pár nappal később azonban eltűnik az autó. Emad rója az utcákat, hátha feltűnik újra az ismerős furgon. Végül egy pékség előtt talál rá. Minden lélekjelenlétére szükség van ahhoz, hogy teljesen higgadtan bemenjen, és a fiatal tulajdonostól, Majidtól (Mojtaba Pirzadeh) közönyösen megérdeklődjé, vállal-e bútorszállítást az autójával.

Miközben a bűnöshöz ugyan egyre közelebb kerül, feleségétől egyre távolodik ezzel az örült hajszával. Nem veszi észre, hogy Ranának már nem is a történetek, hanem inkább férje viselkedése és közönye fáj. A férfi nem érzi át szerelmének lelki tusait és küzdelmeit, és lelkileg magára hagyja ebben a traumatikus helyzetben. Mintha nem is a nejenek esett volna bántódása, hanem a saját férfiúi büszkeségének. Egyre önzőbben viselkedik, s egyre egyértelműbb, hogy már nem is Ranáért akar bosszút állni, hanem a saját önértéért. Egy másik férfi az ő asszonyához nyúlt, ez bosszúért kiált. A rendező a két ember közötti

mondja indulásra készen. „Hívja fel most, hívja azonnal ide!” – a férj ilyen sok nyomozás után nem akarja ennyiben hagyni a dolgot, azonnal pontot akar tenni az ügy végére. Ekkor veszi észre, hogy az öreg sántít. Ráadásul a telefonja is új, ezért nincs elmentve benne a lánya vőlegényének a száma. Emad hirtelen dühbe gurul, és leveteti az öreggel a cipőt és a zoknit. Ott a talpán a bizonyíték: sebes. Lökdösi, és meg is üti, de a bűnös kiszolgáltatót helyzetében egyre csak azt bizonygatja, hogy nem tett semmit a nővel. Valóban bement a lakásba, de amint meglátta, hogy nem a megszokott utcalány, elrohant. A néző sem tud felocsúdni a tényről, hogy ez az ártatlannak kinéző öreg bácsi képes lett volna ilyet tenni.

Emad bezárja az egyik szobába, és elmegy az aznap esti előadásra. A színdarab közben lelkiismeret-furdalás támad, hogy mi van, ha a szívbeteg férfi közben meghal. Amint véget ér a színház, a semmit nem értő Ranával viszarohan a kiürített, régi lakóházukba.

Amikor megérkeznek, hálálkodnak a házaspárnak, hogy vigyáztak a szívbeteg családfőre. „Köszönöm, köszönöm maguknak, nem is tudják, milyen hálás vagyok, ez az ember az életem!” – mondja sírva az öreg felesége (Shirin Aghakashi), s közben férje fejét puszilgatja. Emad és Rana belepillantanak a valóság két oldalába. Előttük áll egy ártatlannak és ártalagosnak tűnő öregúr, aki miközben a családját a legnagyobb szeretettel és féltéssel veszi körül, utcalányokhoz jár, és megerőszkol, sőt bántalmaz egy nőt. A bűnös pedig érzi szegényét. Megsemmisülve távozik a családjával, de a lépcsőházban szívinfarktust kap.

Miközben azt gondolta Emad, hogy majd a bosszú könnyíti a lelkén, nem vette észre, hogy a megbékélést nem külső körülményekben kellett volna keresnie, hanem önmagában. Egymásba kellett volna kapaszkodniuk, de e helyett eltávolodtak. Rana nélküle hagyja el régi otthonukat.

„Bosszút ne álljatok, szeretteim, hanem hagyjátok az ítélet haragjára, mert írva van: »Enyém a bosszú, én majd megfizetek« – mondja az Úr.”

(Pál apostol levele a rómaiakhoz 12,19)

December 15–17. Mintegy harminc fő vett részt a kántorok lelki gyakorlatán, melyet Kocsis Fülöp metropolita és Királyné Kocsis Magdolna vezetett Máriapócson.

December 20. Hajdúdorogra látogatott és hierarcháinkkal együtt vecsernyén vett részt Jean-Clément Jeanbart aleppói melkita érsek, akinek Fülöp metropolita átadta a görögkatolikusok újabb adományát.

Január 6. Az Orientale Lumen koncertsorozat 2018-as nyitókoncertjén a Szent Efrém férfikar a sérült gyermekekből álló Parafónia zenekarral lépett fel Ortodox karácsony című műsorában.

Január 21–28. Mindhárom egyházmegyénk aktívan részt vett az ökumenikus imahét rendezvényein.

Január 26–28. Idén is óriási érdeklődés kísérte a Debrecenben és Nyíregyházán megrendezett Szent Efrém Napokat, melyen mindhárom egyházmegyénk kiváló kórusai képviselték magukat.

Február 3. Kétezren mulattak együtt a nyíregyházi Continental Arénában a hagyományos görögkatolikus farsangi bálon.

Február 3. „Együtt az úton – magyarok és ruszinok” címmel konferencia zajlott a nyíregyházi Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán.

Február 5. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Szent II. János Pál pápáról elnevezett dísztermében tartotta székfoglaló előadását dr. Ivancsó István atya, akit a Szent István Tudományos Akadémia rendes tagjává választottak.

Február 8. Eddigi legjobb eredményét elérve negyedik helyezett a magyar papi teremlabdarúgó-válogatott az olaszországi Bresciában rendezett papi Európa-bajnokságon. A csapatnak Kocsis Dániel és Szabó Tamás atyák személyében két görögkatolikus tagja is volt.

Február 8.

Február 17.

Március 2.

Február 10.

Február 17.

Március 3.

Február 11–18.

Február 22.

Február 8. Ablak az örökkévalóságra címmel húsz képzőművész alkotásait bemutató vándorkiállítás nyílt az érseki hivatal kiállítótermében. A kiállítás április 8-áig lesz látható, ezután útnak indul, hogy az egész Kárpát-medencében megtekinthessék.

Február 10. Hívek, papjaink, városi és megyei tisztviselők, valamint a kormány küldötteinek jelenlétében áldották meg hierarcháink a felújított Papnevelő Intézetet és a Nyíregyházi Egyházmegye Püspöki Hivatalának új épületét.

Február 11–18. Metropóliánk országsszerte aktívan bekapcsolódott a házasság hete rendezvénysorozatba.

Február 17. Csupán gólkülönbsége miatt maradt le az aranyéremről az előző két év győztese, a debreceni Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat VI. Teremlabdarúgó Tornáján. Gratulálunk a szép eredményhez!

Február 17. Egész napos program keretében emlékeztek Gyergyószentmiklóson az ottani Istenszülő-ikon könnyezésére, a csodás esemény tizedik évfordulóján. A rendezvény keretében Fülöp metropolita és Ivancsó István atyák is előadást tartottak.

Február 22. Nagy sikerrel zárult a Debreceni Egyetem Medikus Hallgatói Önkormányzata által szervezett jótékonyági korcsolyaest, amelyet idén a Szent Damján tábor megsegítésére rendeztek.

Március 2. Máriapócson kezdte meg országjáró körútját a 2020-as Eucharisztikus Világkongresszus missziós keresztje, melyen a Szent Kereszt egy darabkája mellett tizenkilenc magyar szent és boldog ereklyéje van elhelyezve. Máriapócs után a Nyíregyházi Egyházmegye nyolc másik egyházközségébe látogat a missziós kereszt.

Március 3. Nyolcadik alkalommal rendezték meg Máriapócson az országos hittanverseny és liturgikusénekes-verseny döntőjét.

ETIÓP MÁRIA-ÉNEK

Üdvöz légy, Mária, csillagkorona, a messi Nap trónusa;
a föld virágba és gyümölcsbe öltözik, Mária, május hava!

Üdvöz légy, a kert illata dalolja édesen dicséretedet a földben a föld rögevel:
Mária, mezei virág!

Üdvöz légy, ha elragadtatásba esnék ragyogó arcodtól,
szép virághoz hasonlítanálak téged, Mária, gyöngyszem.

Ahogy a szomjazó törekszik a friss vízhez, úgy siet ajkam dicsérni jószágodat;
Mária, szőlő virága!

**MEDVEHAGYMÁS
KRUMPLISALÁTA**

HOZZÁVALÓK:

• 1,5 kg burgonya • 1 csokor medvehagyma • 3 db tojássárgája • 5 evőkanál tökmagolaj • 1 evőkanál mustár • 1 teáskanál só • 1 teáskanál bors • fél citrom leve • 1 teáskanál eritrit (vagy cukor) • 2 dl tejföl • só

ELKÉSZÍTÉS:

A burgonyát sós vízben héjastul puhára főzzük, majd kihűtjük. Megtisztítjuk és apró kockára vágjuk. A medvehagymát alaposan megmossuk és felaprítjuk.

A mártáshoz a tojássárgáját alaposan elkeverjük a mustárral és az eritrittel, majd vékony sugárban hozzácsorgatjuk a tökmagolajat, közben folyamatosan kevergetjük egy kézi habverővel. Megsózzuk, megborsozzuk, belenyomjuk a citrom levét, és jól összekeverjük. Kikeverjük a tejfőllel, és ha szükséges, tovább ízesítjük. A mártásba keverjük az apróra vágott medvehagymát és a burgonyakockákat.

Legalább egy órára a hűtőbe tesszük, főtt tojással kínáljuk.

**SONKÁS TÉSZTA
(maradék húsvéti sonkából)**

HOZZÁVALÓK:

• 50 dkg spagettitészta • 5 dl főzőtejszín • 20-30 dkg füstölt sonka • 20 dkg sajt • só • bors • petrezselyemzöld • olaj

ELKÉSZÍTÉS:

A tésztát sós vízben kifőzzük a csomagoláson található utasítás szerint, majd leszűrjük.

A maradék húsvéti sonkát felkockázzuk, és egy kevés olajon megpirítjuk. Felöntjük a tejszínnel, megsózzuk, megborsozzuk, majd hozzákeverjük a tésztát. Alaposan összeforgatjuk, majd reszelt sajttal és aprított petrezselyemmel megszórva tálaljuk.

**Rácsos mákos
sütemény**

HOZZÁVALÓK:

A tésztához: • 5 dl finomliszt • 15 dkg zsír • kevés szóda bikarbóna • 10 dkg porcukor • só • 1 dkg élesztő • 1,5 dl tej • kevés cukor • 2 tojássárgája
A kenéshez: • sárgabaracklekvár
A töltelékhez: • 5 dl darált mák

ELKÉSZÍTÉS:

A lisztet a zsírral elmorzsoljuk, kevés szóda bikarbónát szórunk hozzá. Ezután hozzáadjuk a porcukrot, pici sót, az élesztőt, amit előtte a tejjel és kevés cukorral felfuttattunk, végül hozzáadjuk a tojássárgáját. A tésztát összegyúrjuk, kétfelé osztjuk. Az egyik felét peremes tepsi aljára nyújtjuk, lekenjük sárgabaracklekvárral, a másik felét félretesszük, abból készül majd a rács a töltelék tetejére.

A töltelékhez kevés tejjel felfőzzük a mákos-porcukros keveréket. Ízesítjük reszelt citromhéjjal és előre beáztatott mazsolával. Lazán hozzákeverjük a tojásfehérje keményre vert habjával, és a tészta alá kenjük.

A félretett tésztából berácsoljuk a tetejét. A rácsot lekenjük tojássárgájával, és 180 Celsius-fokon megsütjük a süteményt. Nem kell megijedni, sütés közben a töltelék kissé folyós lesz, de ha kihül, szépen lehet vágni.

**JÓ ÉTVÁGYAT
KÍVÁNUNK!**

CSELÉNYI ISTVÁN GÁBOR

Látószögek

Innen

utolsó szívverés
a test legvégső szárnycapása
kihúnyó fény
utolsót lobbanó

innen a „nem-is-vagy” Judás-csókja
a „nem szabadítod meg magad”
elárult és megcsúfolt száműzött
innen csak a fájdalmas férfi
haldokló vagy Haldokló Élet

s halálodban a haldokló világ
az épp hulló virág a kihűlő pára

haldoklók végtelenje
a lét felénk-tárt enyészet-arca
a szüntelen haldokló kozmosz
minek gigászi sírja eltemet
innen csak pusztulás vagy innen halál

de onnan ébredés
a teljes-élet első moccanása
kifeszülő rügy kibomló szárnyak
onnan folytonos újjászületés

ott már lehull a lét halotti fátyla
mi innen sír volt szikla kő anyag
onnan már fény tündöklő gondolat
vágy akarás
az élet egyre égőbb ócsúdása
onnan feltámadás

Olvasóink bizonyára emlékeznek, hogy ősszel akciót hirdettünk, mely azt tűzte ki célként, hogy politikai határainkon túl élő, rászoruló magyar családok számára is elérhetővé tegyük magazinunkat.

**Örömmel közöljük olvasóinkkal,
hogy lapzártánkig
281 816 Ft**

gyűlt össze, melyből **117 család kap egyéves előfizetést.**
A családok kiválasztását és a magazin hozzájuk történő eljuttatását a beregszászi, nagyváradai és kassai esperesi kerület megbízottjai fogják végezni.

KÖSZÖNJÜK mindenki nagylelkű adományát!

Aki szeretne, természetesen továbbra is adományozhat egyéves előfizetést határon túl élő magyar testvéreinknek a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola
10702071-19204893-52300002 (CIB Bank)
számlaszámára, „határon túl” megjegyzéssel.

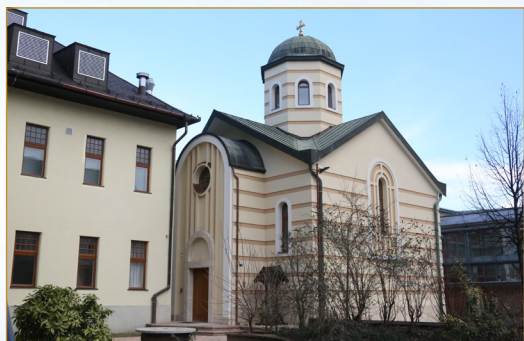
**„Bőkezúségetekkel kifejezésre
juttattátok a velük való közösséget”
(2Kor 9,13).**

A TE KERESZTED ELŐTT LEBORULUNK, ÚRUNK!

A 2020-as Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus előkészítéseként a missziós kereszt bejárja a Kárpát-medence magyar katolikus egyházmegyéit. Első állomása a Nyíregyházi Egyházmegye volt, ahol március 2. és 19. között kilenc helyszínrre látogatott el.

A három métert meghaladó tölgyfa kereszt – mely motívumkincsével a honfoglalás korát idézi – bronzborítását Ozsvári Csaba ötvösművész készítette. 2017-ben Ferenc pápa a Vatikánban megáldotta a missziós keresztet, melynek különlegessége, hogy a Szent Kereszt egy darabját és további tizennyolc magyar szent és boldog ereklyéjét is elhelyeztek benne, s ezzel a magyar szentek egyedülálló ereklyetartójává is vált.

A GÖRÖGKATOLIKUS PAPNEVELŐ INTÉZET FELÚJÍTOTT ÉPÜLETÉNEK ÉS
A NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE PÜSPÖKI HIVATALA ÚJ ÉPÜLETÉNEK
MEGÁLDÁSA 2018. FEBRUÁR 10-ÉN

